वर्गदृष्टि

Bargadristi Weekly साप्ताहिक

इटहरीको व्यस्त शहरमा नेकपा(क्रान्तिकारी माओवादी)द्वारा निर्वाचन बहिष्कारको नारा लगाउदै मसाल जुलुस

इटहरी । नेकपा(क्रान्तिकारी माओवादी)ले सुनसरी जिल्लाको इटहरी बजारमा प्रतिक्रियावादी स्थानीय निर्वाचन बहिष्कारको नारा र *बाँकी ४ पेजमा*

वर्ष ६ अङ्क ४३ पूर्णाङ्क २८१ | २०७९ वैशाख १९ गते सोमबार | Monday, 2 May, 2022 | पृष्ठ ८ | मूल्य रू. १०।-

मई दिवसमा विश्वका १३ 'माओवादी पार्टी'को संयुक्त घोषणा

'विनाशकारी साम्राज्यवादलाई ध्वस्त पार्नु तत्कालको कार्यभार'

काठमाडौं । नेपाल कम्युनिस्ट पार्टी (क्रान्तिकारी माओवादी) र भाकपा (माओवादी)सहित विश्वका विभिन्न देशमा संघर्षरत १३ वटा माओवादी पार्टीहरूले मई दिवसको अवसरमा साम्राज्यवादका विरुद्ध संघर्षको आव्हान गर्दै संयुक्त रूपमा घोषणा पत्र जारी गरेका छन् । यो घोषणालाई विश्वभरका कम्युनिस्ट क्रान्तिकारीहरूले निकै महत्वका साथ हेरेका छन् ।

घोषणा पत्रको सुरु मै भनिएको छ, "विश्व सर्वहारा वर्ग तथा मार्क्सवादी-लेनिनवादी-माओवादी शक्तिहरूको तत्कालको कार्यभार भनेको अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा विकास हुँदै गएको क्रान्तिकारी परिस्थितिलाई सदुपयोग गर्नु, विनाशकारी साम्राज्यवादलाई ध्वस्त पार्नु र युद्ध नै नहुने समाजवादको स्थापना गर्नु हो ।"

भारत कम्युनिस्ट पार्टी (माओवादी), टर्की कम्युनिस्ट पार्टी (मार्क्सवादी-लेनिनवादी), फिलिपिन्स कम्युनिस्ट पार्टी

ग्यालिसिया कम्युनिस्ट पार्टी निर्माण कमिटी, माओवादी कम्युनिस्ट पार्टी – इटली, नेपाल कम्युनिस्ट पार्टी (क्रान्तिकारी माओवादी), अफगानिस्तान कम्युनिस्ट (माओवादी) पार्टी, अफगानिस्तान कम्युनिस्ट (माओवादी) पाटी – शोला जाविद, एल काडेहान्स पार्टी – ट्युनिसिया, माओवादी क्रान्तिकारी लिग – श्री लङ्का, नर्वे क्रान्तिकारी कम्युनिस्ट्स (आरके), क्रान्तिकारी कलेक्टिभ वेलायत (पुरानो आरभिएम), इरान लाल पथ माओवादी समूहले संयुक्त रूपमा जारी गरिएको घोषणा पत्रमा मई दिवस विश्व सर्वहारा वर्गले आफ्नो सङ्घर्षको सङ्कल्प गर्ने दिन भएको उल्लेख गर्दै भनिएको छ, 'स्वतन्त्रता, स्वाधीनता, समानता र सार्वभौमसत्ताको लागि आफ्नो शक्ति सन्तुलनको मूल्याङ्कन गर्ने र

अथक एवम् थप दृढताका साथ लड्न आफ्नो सम्पूर्ण शक्ति परिचालन गर्ने दिन हो । यस दिनमा सर्वहारा वर्गले आफ्नो देशमा सर्वहारा क्रान्ति र विश्व समाजवादी क्रान्ति सफल पार्ने प्रतिज्ञा गर्दछ । मई दिवसको अवसरमा साम्राज्यवाद विरुद्ध अथक लडिरहेको विश्व सर्वहारा वर्गलाई लाल सलाम अर्पण गर्दछौं ।'

विश्व साम्राज्यवादको आजको चरित्रको संश्लेषण गर्दै घोषणा पत्रमा भनिएको छ, "विश्व, वातावरण र जनतालाई ध्वस्त पार्नु साम्राज्यवादको चरित्र हो । यो निरन्तरताको विनाशमा मात्र जीवित रहन्छ । साम्राज्यवादकै कारण विनाशकारी कोरोनाको सिर्जना भएको हो, यसले आफ्नो आर्थिक तथा वित्तीय सङ्कटलाई टार्न भूमण्डलीकरणको नीतिको अंशको रूपमा अर्थतन्त्रको पुनर्संरचना गरिरहेको छ सम्पूर्ण भार जनतामा थोपरिरहेको छ । एसिया, अफ्रिका र ल्याटिन अमेरिकाका पिछडिएका देशका दलाल नोकरशाही पुँजीपति वर्ग र ठुला जमिन्दार वर्गसँग मिलेर साम्राज्यवादले जबर्जस्ती असमान सम्झौताहरू गरी पुँजी *बाँकी ७ पेजमा*

तुलसीपुरको बसपार्कसहित दाङका दर्जनौं स्थानमा निर्वाचन बहिस्कार कोणसभा सम्पन्न

❑ **दामोदर खनाल**

दाङ । नेकपा (क्रान्तिकारी माओवादी)ले देशैभर निर्वाचन बहिस्कार आन्दोलन सञ्चालन गरिरहेको छ । बैशाख ३० को स्थानीय निर्वाचन निजिकिदै गर्दा क्रान्तिकारी माओवादीले देशव्यापी रूपमा निर्वाचन बहिस्कार आन्दोलनका कार्यक्रमलाई तीव्रता दिइरेको छ । निर्वाचन बहिस्कार आन्दोलन अन्तर्गत कोणसभा, पर्चा वितरण, पम्प्लेटिङ, पोस्टरिङ, मशाल जुलुस लगायतका कार्यक्रमहरू भइरहेका छन् । दाङ जिल्लामा पनि बहिस्कार आन्दोलनका कार्यक्रमलाई क्रान्तिकारी माओवादीले तीव्र पारेको छ । गाउँ नगर बस्तीहरूमा कोणसभा लगायतका कार्यक्रमहरू भइरहेका छन् ।

प्राप्त जानकारी अनुसार शुक्रबार *बाँकी ४ पेजमा*

१३३औं अन्तर्राष्ट्रिय मजदुर दिवसको अवसरमा क्रान्तिकारी ट्रेड युनियन महासंघद्वारा शुभकामना वक्तव्य जारी

"संसारका मजदुर तथा उत्पीडित जनसमुदाय एक हौं ।" "मार्क्सवाद लेनिनवाद-माओवाद-जिन्दावाद ।"

अखिल नेपाल क्रान्तिकारी ट्रेड यूनियन महासंघ
All Nepal Revolutionary Federation of Trade Union
केन्द्रीय समिति Central Committee
Est. 2076

मिति : १८ बैखाख, २०७९

च.नं.
प.सं.

१३३औं अन्तर्राष्ट्रिय मजदुर दिवसको शुभकामना !

काठमाडौं । नेकपा (क्रान्तिकारी माओवादी) निकट मजदुर संगठन अखिल नेपाल क्रान्तिकारी ट्रेड युनियन महासंघका अध्यक्ष इश्वर तिमिल्सिनाले १३३ औं अन्तर्राष्ट्रिय मजदुर दिवसको अवसरमा एक शुभकामना वक्तव्य जारी गर्नुभएको छ। शुभकामना वक्तव्यमा भनिएको छ,ँमजदुरवर्गले पुँजीवादी शोषण,दमन र उत्पीडन विरुद्ध निरन्तर संघर्ष र बिद्रोह गर्दै आएको इतिहास छ । देश दुनियाँमा चलेका मजदुर विद्रोहहरूको इतिहासमा महत्त्वपूर्ण स्थान छ। फ्रान्सेली मजदुरहरूले गरेको लियोन बिद्रोह, बेलायती मजदुरहरूले गरेको चार्टिस्ट आन्दोलनका साथै अमेरिकी मजदुरहरूको मई आन्दोलनहरूको गरिमा, महत्ता र शिक्षा आज पनि महत्त्वपूर्ण छन । त्याग,वीरता र वलिदानको बलमा ८ घण्टा कार्य दिवसको माग पूरा गराउन सफल अमेरिकी मजदुरहरूको विजयको उदाहरण बनेको मई आन्दोलनले विश्वव्यापी जुन मुल्य, मान्यताका साथै श्रम व्यबस्था स्थापना गर्न भुमिका खेल्यो त्यसको ऐतिहासिक गौरव स्वतस् सिद्ध छ ।

आज हामीले यो ऐतिहासिक र गौरवपुर्ण दिनको अवसरमा आफ्ना भूमिका, कर्तव्य र दायित्व निर्वाह गर्ने बारेमा गम्भीरता पुर्वक सोच बिचार गर्न र अठोट दोहोराउन जरुरी छ। उदारीकरणका नाममा मजदुर विरोधि कानुन निर्माण भैरहेका छन । उन्नत प्रविधिको विकासका बाबजुद श्रम दिनको वृद्धि, लगानी मैत्री वातावरणका नाममा श्रम बजारमा ठेकेदारी, अस्थायी, करार र ज्यालादारी प्रथालाई स्थापित गरिएको छ ।संगठित हुने अधिकार कुण्ठित गरिएको छ र औद्योगिक क्षेत्रहरू सैनिक क्याम्प खडा गरेर कथित औद्योगिक शान्ति स्थापना गरिएको छ । बिगतका उपभोग गरिदै आएका अधिकार समेत खोसेर ूहायर एण्ड फायरू, ूनो वोर्क नो पे ू जस्ता रोजगारीको अधिकार र बिरोधका आवाजहरूलाइ बन्द गर्ने राज्य नीति अगाडि बढाइएको छ । देश मुट्ठीभर वैभवशाली मानिसहरूको उपभोग गर्ने बिलासको केन्द्र र श्रमिकहरूको आप्रवासनको चर्को दवाबको स्थितिमा छ र पचासौं लाख श्रमिकहरू वैदेशिक रोजगारीको कमारोतुल्य *बाँकी ४ पेजमा*

महासचिव किरणव्दारा प्रदर्शनकारीहरुमाथि चितवनमा गरिएको प्रहरी दमनको घोर विरोध तथा तीव्र भर्त्सना गर्दै प्रेस वक्तव्य प्रकाशित

चितवन । अन्तर्राष्ट्रिय श्रमिक दिवस अर्थात् मई दिवसका दिन आज नेकपा (क्रान्तिकारी माओवादी)व्दारा चितवनमा आयोजित शान्तिपूर्ण जुलुसमाथि प्रहरी हस्तक्षेप गरी प्रदर्शनकारीले प्रयोग गरेका झण्डा तथा ब्यानर खोस्नुका साथै पार्टीका नेता तथा कार्यकर्ताहरूलाई अन्धाधुन्ध गिरफ्तार गरेको छ ।

देउवा सरकारको यस्तो कार्यले सरकारको श्रमिक वर्गविरोधी हरकतलाई उदाङ्गो पारेको छ । यो सरकारको फासीवादी कदम हो । नेकपा (क्रान्तिकारी माओवादी)ले यस प्रकारको फासीवादी कदमको घोर विरोध तथा तीव्र भर्त्सना र गिरफ्तार कमरेडहरूलाई विनासर्त एवम् अविलम्ब रिहा गर्न जोडदार माग गर्दै निम्न प्रेस वक्तव्य प्रकाशित गरेको छ ।

५ नं. प्रदेशअन्तर्गतका जिल्लाहरुमा क्रान्तिकारी माओवादीको स्थानीय निर्वाचन बहिष्कार अभियान

❑ **राजु भुजेल**

रूपन्देही । नेकपा(क्रान्तिकारी माओवादी)को स्थानीय निर्वाचन बहिष्कार अभियानलाई ५ नं. प्रदेशले विभिन्न क्षेत्रमा विभाजित गरेर सफलतापूर्वक अगाडि बढाइरहेको समाचार प्राप्त भएको छ। जम्मा तीनवटा टोलीमा विभाजित कार्यक्रममध्ये गुल्मी पाल्पा, रूपन्देहीको कार्यक्रम पिविएम धनेश्वर पोखेलको नेतृत्वमा सम्पनन गरी कपिलवस्तु जिल्लाका विभिन्न नगरपालिका र गाउँपालिकाहरूमा संचालन हुने क्रममा बैशाख १५ गते (आज) उक्त जिल्लाको बाणगंगा नपामा कार्यक्रम हुँदै छ। कार्यक्रममा कोण सभा, पोष्टरींग र पर्चा वितरण भेटघाट छन् ।

त्यसैगरी बर्दिया, बाँके र पूर्वी रुकुममा पार्टी सिसिएम समिरको *बाँकी ४ पेजमा*

विप्लव-प्रकाण्डको पलायनका विरुद्ध गर्जिए एकीकृत जनक्रान्तिका सहिद परिवारहरू

दलाली र अवसरवादका विरूद्ध क्रान्तिको झण्डा उठाउन आह्वान

काठमाडौं । एकीकृत जनक्रान्तिका महान् सहिदका परिवारहरूले विप्लव-प्रकाण्डले रोजेको पलायन र आत्मसमर्पणका विरुद्ध आक्रोशित बन्दै सहिदका सपना पूरा गर्न क्रान्तिमार्गमा अविच्छिन्न लामबद्ध हुने प्रण गरेका छन् । महान् जनयुद्धका सहिद तथा बेपत्ता योद्धाका परिवारले यसअघि नै कायरता र पलायनको बाटोका विरुद्ध क्रान्तिमार्गमा लामबद्ध हुन आह्वान गरिसकेका छन् । एकीकृत जनक्रान्तिका महान् सहिद कृष्णप्रसाद भण्डारी 'निरन्तर' की जीवनसँगिनी पुनमाया डङ्गोल भण्डारी, सहिद प्रज्वल शाहीका बहिनीहरू मनीषा र कलशा शाही, सहिद गोकुल रानामगर 'महान' की जीवनसँगिनी मालती रानामगर, सहिद विभुराम विक 'दीपेन्द्र' की जीवनसँगिनी बिना सुवर्णकार, सहिद रामकमार श्रेष्ठकी आमा मीनामाया श्रेष्ठ र सहिद गोकुल रानामगर 'महान' को दाई सुरेन्द्र रानाले संयुक्त वक्तव्य जारी गर्दै आफूहरू विप्लव-प्रकाण्ड गुटको पलायनवादी, अवसरवादी, संशोधनवादी र चुनावपरस्त लाइनमा नभएर क्रान्तिकारी लाइनमा रहेको प्रस्ट पारेका हुन् । उनीहरूले विप्लव-प्रकाण्ड नसच्चिए क्रान्तिको झन्डा बोक्न क्रान्तिकारी नेता-कार्यकर्तालाई आह्वान पनि गरेका छन् ।

सहिद परिवारद्वारा बिहीबार जारी वक्तव्यमा भनिएको छ, 'नेपालको क्रान्तिकारी आन्दोलन भीषण क्रान्ति र प्रतिक्रान्तिका उतारचढावका बीचबाट अगाडि बढिरहेको छ । महान् जनयुद्धको १० बर्से ऐतिहासिक आन्दोलन सफलता उन्मुख हुँदै गर्दा लाखौँ जनता, हजारौँ सहिद, बेपत्ता र योद्धाहरूको सपनाको चिरहरण गर्दै प्रचण्डले सिङ्गो माओवादी आन्दोलनलाई संसदीय फोहोरी खेलमा लगेर विघटन गरे। माओवादी आन्दोलनमा देखिएका विचलन र विसर्जनबाट विद्रोह गर्दै किरणसम्म आइपुग्दा *बाँकी ७ पेजमा*

स्थानीय निर्वाचन बहिष्कार किन ?

कम्युनिस्ट आन्दोलनमा चुनाव बहिष्कारको कार्यनीतिलाई क्रान्तिकारी र उपयोगलाई सुधारवादी देख्ने एउटा चिन्तन पाइन्छ । यो चिन्तन गलत हो । कुनै परिस्थितिमा उपयोग क्रान्तिको हितमा र बहिष्कार अहितमा हुन सक्छ । फेरि, अर्को परिस्थितिमा बहिष्कार क्रान्तिको हितमा र उपयोग अहितमा हुन सक्छ । यो तत्कालको परिस्थितिमा भर पर्ने कुरा हो । निरपेक्ष रुपमा यो गलत र त्यो सही भन्ने हुँदैन । परिस्थिति छिन-छिनमा बदलिन सक्ने हुनाले पार्टीको कार्यनीति पनि तदनुसार बदलिरहनु पर्ने हुन्छ

● **इन्द्रमोहन सिग्देल** ●

कुनै पनि क्रान्तिकारी कम्युनिस्ट पार्टीले कार्यनीतिका रूपमा निर्वाचनको उपयोग वा बहिष्कार दुवै गर्न सक्छ । यी दुई मध्ये कुन कार्यनीति उपयुक्त हुन्छ भन्ने कुरा तत्कालको वस्तुगत परिस्थितिमा निर्भर गर्दछ । यो ठोस परिस्थितिको ठोस विश्लेषणका आधारमा निर्धारण गरिने विषय हो । तर कम्युनिस्ट आन्दोलनमा कुन परिस्थितिमा उपयोग गर्ने र कुन परिस्थितिमा बहिष्कार गर्ने भन्ने विषयमा फरक-फरक धारणा, चिन्तन र तर्कहरू आउने गर्दछन् । यसमा हामी प्रस्ट हुनु जरुरी छ। तत्कालको परिस्थितिमा उपयोग वा बहिष्कार जे गर्दा पार्टी र क्रान्तिलाई फाइदा हुन्छ त्यही सही कार्यनीति हो। यसबारे निम्नानुसार मुख्यतः दुईथरि गलत चिन्तनबाट बच्नु पर्दछ ।

कम्युनिस्ट आन्दोलनमा चुनाव बहिष्कारको कार्यनीतिलाई क्रान्तिकारी र उपयोगलाई सुधारवादी देख्ने एउटा चिन्तन पाइन्छ। यो चिन्तन गलत हो। कुनै परिस्थितिमा उपयोग क्रान्तिको हितमा र बहिष्कार अहितमा हुन सक्छ। फेरि, अर्को परिस्थितिमा बहिष्कार क्रान्तिको हितमा र उपयोग अहितमा हुन सक्छ। यो तत्कालको परिस्थितिमा भर पर्ने कुरा हो। निरपेक्ष रूपमा यो गलत र त्यो सही भन्ने हुँदैन। परिस्थिति छिन-छिनमा बदलिन सक्ने हुनाले पार्टीको कार्यनीति पनि तदनुसार बदलिरहनु पर्ने हुन्छ। यसै कारण लेनिनले *बाँकी ५ पेजमा*

सम्पादकीय

निर्वाचन बहिस्कार अभियान र मिडिया

प्रमुख संसदवादी दलहरू लगायत ७९ वटा दलहरू निर्वाचनमा सहभागी भएर आफ्नो सम्पूर्ण शक्ति निर्वाचनमा लगाइरहेको बेला नेकपा (क्रान्तिकारी माओवादी)ले भने आफ्नो सम्पूर्ण शक्ति निर्वाचन बहिस्कार आन्दोलनमा लगाएको छ। नेकपा (क्रान्तिकारी माओवादी)ले अहिले काठमाडौं उपत्यका लगायत देशैभर निर्वाचन बहिस्कार आन्दोलन सञ्चालन गरिरहेको छ। शान्तिपूर्ण रूपमा गरिएको निर्वाचन बहिस्कार आन्दोलनमाथि देउवा सरकारको गृह प्रशासनले ठाउँ ठाउँमा अवरोध सिर्जना गरेको छ। कार्यक्रमहरूमाथि हस्तक्षेप गरेको छ। कतिपय स्थानमा नेता कार्यकर्ताहरूलाई समेत गिरफ्तार गरेको छ। प्रचार तथा कार्यक्रमका सामग्री जफत गरेको छ। नेता कार्यकर्तालाई भौतिक तथा मनोवैज्ञानिक रूपमा आतंकित पारेको छ। तर प्रहरी हस्तक्षेपको विभिन्न रूपमा प्रतिरोध गर्दै कोणसभा, मशाल जुलुस, पोस्टरिङ, पम्प्लेटिङ लगायतका कार्यक्रमहरू भइरहेका छन्। निर्वाचन बहिस्कारका कार्यक्रमलाई निस्प्रभावी बनाउन राज्यले ठूलो शक्ति परिचालन गरेको छ। सबै मिडियामा निर्वाचन बहिस्कारका समाचार प्रकाशित नगर्न उर्दी नै जारी गरिएको छ। प्रेस तथा अभिव्यक्ति स्वतन्त्रता अर्थात् विचार अभिव्यक्ति स्वतन्त्रताको नियमनकारी निकाय प्रेस काउन्सील स्वयम्ले निर्वाचन बहिस्कारको समाचार प्रकाशित गरेको भन्दै मिडियाका सञ्चालक तथा सम्पादकहरूलाई स्पष्टीकरण लिने र कारबाहीको धम्की समेत दिएर संवैधानिक अधिकारको समेत धज्जी उडाउने काम गरिएको छ। कुनै मिडियाहरूले निर्वाचन बहिस्कारका समाचारहरू नछापे पनि केही सीमित अनलाइन, सामाजिक सञ्जाल, यूटुब लगायतका सञ्चारमाध्यमका कारण आम मतदाताहरूमा निर्वाचन बहिस्कारका समाचार र विचारहरू सम्प्रेषण भइरहेका छन्।

नो भोट, राइट टु रिजेक्स जस्ता अधिकार जनताको सार्वभौम र नैसर्गिक अधिकार हुन्। सत्ता, व्यवस्था र संविधानको विरोध गर्न पाउनु र आमूल रूपले व्यवस्था बदल्ने राजनीतिक आन्दोलन गर्न पाउनु, आवाज उठाउन पाउनु पनि जनताको नैसर्गिक अधिकार हो। यो अधिकारको जनताले समाज विकासको आरम्भ कालदेखि नै प्रयोग गर्दै आएका छन्। मानव सभ्यतामा ठूल्ठूला परिवर्तनहरू सम्भव भएका हुन्। समाज विकासका यी अनिवार्य शाश्वत नियमहरू पनि हुन्। यस्ता जनताका नैसर्गिक अधिकारलाई काला कानुन, विधि विधान बनाएर रोक्नु वा प्रतिबन्ध लगाउन खोज्नु भनेको फासिवादी मानसिकताबाहेक अरु केही हुन सक्दैन।

सञ्चारमाध्यम तथा पत्रपत्रिकाहरूलाई आवाजविहिनहरूको आवाजको रूपमा लिइन्छ। निष्पक्ष र स्वतन्त्रताको खुबै कुरा गरिन्छ। तर आफूलाई मूलधारका व्यवसायिक भनेर नथाक्ने मिडियाहरूले संसदीय व्यवस्थाको विरुद्धमा रहेका, यो व्यवस्थामा गरिने निर्वाचनको बहिस्कार गरेको पक्षका विचार र समाचारहरूलाई स्थान दिने गरेका छैनन्। यहाँसम्म कि निर्वाचन बहिस्कारको समाचार संकलन गर्न गएका पत्रकारहरू समेत गिरफ्तारमा पर्दा सबै श्रमजीवी पत्रकारहरूको साझा संस्थाको रूपमा चिनिएको नेपाल पत्रकार महासंघले विज्ञप्ति समेत निकाल्दैन र सञ्चारमाध्यमहरूले पनि निर्वाचन बहिस्कार गर्ने पार्टीकै कार्यकर्ता भएको भनेर समाचार प्रकाशित गर्छन्। यतिसम्मको पूर्वाग्रह राखेर समाचार सम्प्रेषण गरिने सञ्चारमाध्यमहरू कसरी निष्पक्ष र व्यवसायिक मानिन्छन् ? निर्वाचनको पक्षमा मात्र एकहोरो विचार र समाचार सम्प्रेषण गर्नेहरू आफैमा संसदवादी विचार र दृष्टिकोणका पक्षधर हुन्। प्रायः सबै सञ्चार माध्यम र पत्रकारहरू निर्वाचनमा भाग लिएका ७९ वटा राजनीतिक पार्टीहरूकै विचार र दृष्टिकोणमा कुनै न कुनै रूपमा निकट र पक्षधर छन्।

यसरी सत्ता र शक्तिको दुरूपयोग गरेर फरक मत वा विचार राख्नेमाथि निषेधात्मक वा प्रतिबन्धात्मक व्यवहार गर्नु भनेको फासिवादी रुझान नै हो। यो प्रवृत्तिको सशक्त रूपमा भण्डाफोर र प्रतिरोध गर्न जरुरी छ। सत्ता, व्यवस्था र संविधानको समेत विकल्पमा रहेको नेपाली जनताको ठूलो हिस्साको विचार र समाचारलाई पनि आफूलाई स्वतन्त्र, निष्पक्ष र व्यवसायिक भन्ने मिडिया र पत्रकारहरूले यथोचित स्थान दिन सक्नुपर्छ। र, मिडियाले राज्यको चौथो अंगको धर्म निभाउन सक्नुपर्छ। डर र प्रलोभनबाट प्रभावित पत्रकारिताले आम श्रमजीवि शोषित उत्पीडित वर्ग र समुदायका आधारभूत अधिकारहरूको रक्षा र संबर्द्धन गर्न सक्दैन। मिडिया र पत्रकारहरू बहुसंख्यक श्रमजीवी शोषित उत्पीडित जनवर्गको सशक्त आवाज बन्न सक्नुपर्छ।

परिवर्तनको सम्वाहक
WELCOME मूलबाटो WELCOME
मुख्य पृष्ठ समाचार विचार कुराकानी साहित्य प्रवास सेलाभगत प्रविधि हिंसे जगत पर्यटन ENGLISH
सत्यतथ्य निष्पक्ष खबर तथा
विचारका लागि सधैं हेर्ने र पढ्ने गरौं।
www.moolbato.com

राज्यको दमन र वहिष्कार आन्दोलनको महत्व

● प्रेम सुवेदी ●

नेपाल कम्युनिस्ट पार्टी (क्रान्तिकारी माओवादी) ले आसन्न 'स्थानीय निर्वाचन' बहिष्कार गर्ने निर्णय पहिले नै सार्वजनिक गरिसकेको छ। हाम्रो पार्टीले चुनावलाई कार्यनीति प्रश्न मान्दै आएको छ। कतिपय पार्टी वा ब्यक्तिले चुनावलाई रणनैतिक बिषय पनि भन्ने गरेको पाइन्छ, तर संसारभरीका मलेमावादीहरूले यसलाई मूलरूपमा कार्यनीति नै मान्दै आएका छन। कार्यनीति तय गर्दा हमेसा त्यो नीतिले रणनीतिको सेवा गर्ने कुरालाई ध्यान दिनु पर्दछ र हाम्रो पार्टीको रणनीति विद्यमान संसदीय ब्यवस्था र राज्य सत्ताको अन्त्य गरेर नयाँ जनवादी सत्ता कायम गर्दै वैज्ञानिक समाजवाद स्थापना तथा साम्यवादमा पुग्नु हो। त्यसका साथै तात्कालिक रूपमा जनताको चेतना र आन्दोलनलाई कसरी प्रभावकारी बनाउन सकिन्छ र पार्टीको हित के गर्दा हुन्छ ? त्यस आधारमा नै निर्णय गरिन्छ।

अहिले तीनै बिषयलाई ध्यान दिएर बहिष्कारको नीति तय गरिएको हो। चुनावप्रती कम्युनिस्टहरूले हमेसा यहि आधारमा नै निर्णय गर्दछन, कम्युनिस्ट वाहेक बुर्जुवाहरूले पनि मुख्यत पार्टीलाई के गर्दा फाइदा हुन्छ त्यो आधारमा चुनावको उपयोग वा बहिष्कार गर्ने गर्दछन। त्यति मात्र होइन, कतिपय ठाउँमा उपयोग वा बहिष्कार दुवै नभनेर नो भोट (भोट दिन्नौ) भन्ने मान्यता पनि छ, यहाँ पनि त्यो आवाज उठ्दै आएको छ। सारमा नो भोट भनेको पनि चुनावको बिरोध नै हो, त्यसले पनि बहिष्कारको मतलाई मुलतः प्रतिनिधित्व गर्दछ। जे होस , अहिले हुने निर्वाचनप्रती जनताको बिरोध विभिन्न रूपमा प्रकट हुँदै जानुले यसको औचित्यमाथी गम्भीर प्रश्नहरू उठेका छन। त्यसका साथै चुनावमा उपयोग गर्ने , बहिष्कार गर्ने , तथा नो भोट भन्ने सबैका अधिकारलाई जहाँ सम्मान गरिन्छ त्यसले लोकतान्त्रिक प्रणालीलाई आत्मसात गरेको मानिन्छन्। तर यहाँ त्यो संस्कार र संस्कृतिको ज्यादै खडेरी परेको देखिन्छ।

नेपालमा अहिलेसम्म कायम भएका ब्यवस्था तथा सरकारहरूले गर्ने चुनावलाई स्वघोषित शान्तिपूर्ण , निश्पक्ष र धाधलीरहित भने पनि वास्तविक अर्थमा त्यसले जनताको मतको प्रतिनिधित्व हुने गरेको छैन। अहिलेको चुनाव मुख्यत शक्ति र स्रोतको साधन बन्न पुगेको कुरा स्वयं नेपाली काङ्गेसका नेताहरूले समेत भन्दै आएका छन। यो ब्यवस्थाका मुख्य पात्रहरूलाइ समेत सन्तोष दिन नसकेको चुनाव जनताको पक्षमा छ भन्नू सिधै दिनलाई रात देख्नु नै हो। तसर्थ , यो चुनाव किसान , मजदुर ,उत्पीडनमा परेका समुदाय तथा लिङ्गको पहुच भन्दा धेरै टाडाको बिषय बन्दै गएको छ।

त्यति मात्र होइन , यो निर्वाचन निश्चित पार्टी र ब्यक्तिको सिण्डिकेट कायम गर्ने बैधानिक ब्यबस्था समेत यो संविधानले गरेको छ। तसर्थ , निर्वाचनले मात्र वास्तविक जनमत र जनप्रतिनिधितत्व गर्न सक्दैन भन्ने कुरा उपरोक्त तथ्यहरूले प्रष्ट गर्दछ। जहाँ सम्म अहिलेको स्थानीय चुनावको कुरा छ त्यो पनि मुठ्ठी भर दलाल , नोकरशाह र सामन्तहरूको अधिनायकत्व कायम गर्ने साधन बन्दै गएको छ। त्यसैले यश प्रकारको अवस्थामा मुख्य ध्यान दिने बिषय निर्वाचन भन्दा पनि राष्ट्रियता , जनतन्त्र र जनजीबिका मुद्दालाई केन्द्रमा राखेर जनता र देशको पक्षमा उभिनु नै अहिलेको आवस्यकता हो।

हाम्रो पार्टीले निर्वाचन बहिष्कार गर्नु पर्ने केही ऐतिहासिक कारण र त्यसको औचित्य बारे चर्चा गर्दै भनेको छँ एक प्रतिक्रियावादी , अवसरवादी तथा भ्रष्ट तत्वहरूद्वारा पैसाको खोलो बगाउने भएको, दुई चरम रूपमा साधन स्रोतको दुरूपयोग तथा शक्ति प्रदर्शन गर्ने देखिएको , तीन ,स्वच्छ तथा निष्पक्ष निर्वाचनको कुनै सम्भावना नरहेको ,चार प्रतिक्रियावादी राज्यसत्ताका तिनवटै अङ्ग असफल साबित हुँदै गए पनि नोकरशाही राज्य संयन्त्रको बलमा यो सत्त तथा ब्यवस्था टिक्न पुगेको, पाँच अहिले संसदमा राष्ट्रघाती एम सी सी अनुमोदन गर्ने काममा नेकाका साथै कम्युनिस्ट नामधारी माके, एकीकृत समाजवादी एमाले लगायतका राजनैतिक दलद्वारा अमेरिकी साम्राज्यवादको चरम दलाली तथा राष्ट्रिय गद्दारी गरिएको स्थितिमा तिनको अझै भण्डाफोर गर्न अति जरुरी भएको , छैठौ, निर्वाचन उपयोको प्रश्न हरेक दृष्टिले सार्थक बन्ने संभावना नरहेको सातौं पार्टीको क्रान्तिकारी छवि उपयोग होइन बहिष्कारद्वारा नै समुज्ज्वल हुने देखिएकोले अहिलेको स्थानीय निर्वाचन वहिस्कार गर्नु पर्दछ। पार्टीले उपरोक्त पृष्ठभुमिमा बहिस्कारको नीति निश्चित गरेको थियो। र, त्यसै आधारमा निर्वाचन बहिष्कार कार्यक्रमहरू संचालन भएका छन।

निर्वाचनमा सहभागी दल र ब्यक्तिलाई आफ्नो बिचार राख्ने जति स्वतन्त्रता छ त्यतिकै स्वतन्त्रता बहिष्कार वा नो भोट भन्नेहरूलाइ पनि हुन्छ र हुनुपर्दछ। तर बर्तमान गठबन्धन सरकारले त्यो जनताको अधिकार माथी हस्तक्षेप गरेर निरङ्कुस र फासीवादी शैली अपनाउने जुन कुचेष्टा गरेको छ त्यसले यो सरकारको जन बिरोधि चरीत्रलाई नै बताउछ। बर्तमान कानुनले सुनिश्चित गरेका संबैधानिक अधिकार समेतको धज्जी उडाएर कानूनी राज्य र लोकतन्त्रको कुरा गर्नु आफैमा हास्यास्पद बिषय हो। कुनै पनि लोकतान्त्रिक सरकारले चुनाव बहिष्कार गरेकै आधारमा पक्षपात पुर्ण ब्यवहार गर्न मिल्दैन र यदि त्यो गरिन्छ भने त्यो ब्यवस्था वा सरकार लोकतान्त्रिक रहदैन। अहिले निर्वाचन बहिष्कार गर्ने सन्दर्भमा जे जस्ता हर्कतहरू देखिएका छन त्यो कुनै लोकतान्त्रिक मुल्य मान्यता सङ मेल खाने कुरा होइनन्। सरकारका यी फासीवादी कदमले सिमित जनाधिकारको पनि हनन गरेको कुरा दिनको घाम जत्तिकै प्रष्ट छ।

यदि सरकारले शान्तिपूर्ण कार्यक्रमहरूप्रती बैरभाव राख्ने र दमनमा उत्रिए त्यसको जवाफ कसरी दिनु पर्दछ भन्ने नेपाली जनतालाई राम्रो गरि थाह छ। अहिले चुनाव बहिष्कारको क्रममा विभिन्न जिल्लाबाट पार्टीका नेता तथा कार्यकर्ताहरूलाई गैर - कानुनी रूपमा गिरफ्तार गर्ने प्रचार सामाग्री नियन्त्रणमा लिने जे जस्ता हर्कतहरू भएका छन त्यसलाई अविलम्ब रोकियोस भन्दै आएका छौ। सरकारले हाम्रो भनाइलाई उपेक्षा गरेर हिंसात्मक गतिविधि अगाडि बढाउछ भने त्यसको जवाफ कसरी दिने भन्ने कुरा हामीलाई पनि थाह छ। जब सरकारले प्रचलित कानुन र संविधानलाई उल्ल्घन गर्छ , त्यतिबेला जनता त्यो कानुनको सिमामा कैद हुदैनन् भन्ने कुरा पनि हेक्का राख्दा हुन्छ। सरकारले जब जनताका शान्तिपूर्ण गतिविधि माथी रोक लगाउने र दमनको भरमा आफ्नो सर्वसत्ता चलाउने कुचेष्टा गर्दछ त्यसैले नै प्रती बिद्रोहको जन्म दिन्छ भन्ने कुरा दुनियाँका इतिहास बाट पाठ सिक्दा राम्रै होला। निर्वाचन बहिष्कार गर्ने कुनै पनि पार्टी तथा ब्यक्तिको नैसर्गिक अधिकारलाई संकोचित गर्न खोजियो भने चुनाव बहिष्कारको आन्दोलन त्यतिमा सिमित हुदैन र स्वयं राज्यसत्ता विरुद्ध केन्द्रित बन्न सक्दछ भन्ने कुरा समयमा नै बुझ्दा राम्रो होला। राज्यसत्ताको बर्वर दमन र हस्तक्षेपलाई सामना गर्दै बहिष्कार आन्दोलन अगाडि बढीरहेको छ। अहिलेको निर्वाचनले वास्तविक अर्थमा जनप्रतिनिधि चुन्ने भन्दा पनि पनि पाँच बर्षका लागि केही हजार मानिसहरूलाइ करार को जागीरे बनाउने प्रणालीको बिरोधमा सबै उत्पीडित बर्ग समुदाय र लिङ्गका जनता नो बोटको मुद्दामा एकाकार हुँदै यो निर्वाचनको व्यापक भण्डाफोर र वहिष्कार गर्नु पर्ने आवश्यकता छ।

पार्टीमा देखिएका गम्भीर समस्या र समाधान

(विप्लव नेतृत्वको नेकपाभित्र अन्तरपार्टी संघर्ष पेचिलो बन्दै गएको अवस्थामा यसलाई स्पष्ट पार्नेगरी सोही पार्टीका स्थाइ समिति सदस्य धर्मेन्द्र बास्तोलाव्दारा लिखित यो लेख उक्त अन्तरपार्टी संघर्षलृ बुझ्न केही सहयोगी हुने भएकाले ई-रातो खबर २०७९, ८ बैशाख बिहीबारबाट साभार गरिएको छ –सम्पादक)

❑ **धर्मेन्द्र बास्तोला 'कञ्चन'**

'केन्द्रीय समितिको बाह्रौं बैठकमा महासचिवबाट प्रस्तुत गरिएको प्रस्ताव पार्टीले चुनावको उपयोग गर्नुपर्छ भत्रे थियो। यसमा केन्द्रीय समितिमा गम्भीर रूपमा बहस भयो। अन्ततः त्यो प्रस्तुत प्रस्तावमा परिमार्जन गरेर एकमतले पारित गरियो। जसमा यो बहसलाई पार्टीभित्र अल्पमत र बहुमतका आधारमा हेरिएको हैन, त्यो विचारको बहस थियो। यो बहसमा विचारको सर्वोच्चता स्थापित भयो। विचारको सर्वोच्चताले संसद्वादी राजनीतिको दलदलमा नजानिँदो तरिकाले डुब्नै लागेको पार्टीलाई बचायो, पार्टीको क्रान्तिकारी राजनीतिक धरोहरको रक्षा गर्यो, पार्टीलाई संसदीय घेराबाहिर राख्यो र अहिले कुनै पनि पार्टी सदस्य, समर्थक र जनताले पार्टी संसदीय घेराभन्दा बाहिर छ भनेर शिर ठाडो गरी भत्र सक्छन्, नाक उचो बनाएर बहस गर्न सक्छन् र नीतिको उल्लङ्घन गर्नेहरूको व्यक्तिगत समस्या हो भनेर सुरक्षित हुन सक्छन्।'

नेपालमा हुने नयाँ जनवादी तथा वैज्ञानिक समाजवादी क्रान्ति सम्पत्र गर्नका लागि विभिन्न समयमा टुटफुटको प्रक्रियाबाट गुज्रँदै अन्ततः पुनर्गठन गरिएको हाम्रो पार्टी- नेपाल कम्युनिस्ट पार्टीमा अहिले केही गम्भीर वैचारिक, राजनीतिक तथा सङ्गठनात्मक समस्याहरू देखापरेका छन्। यसप्रकारका समस्याहरूलाई कसरी बुझ्ने, कसरी व्यवहार गर्ने र कसरी निकास दिने ? यी प्रश्नहरू अहिले नेपालको क्रान्तिकारी आन्दोलनमा मात्र होइन, नेपाली राजनीतिमा समेत सार्वजनिक चासोका विषय हुन्। यी विषयमा केही नीतिगत छलफल गर्न आवश्यक छ र नेपाल कम्युनिस्ट पार्टीका हजारौँ कार्यकर्ताहरू, सहिद परिवार, घाइते-अपाङ्गहरू र नेपालमा परिवर्तनको अपेक्षा गर्ने लाखौँ नेपाली जनतालाई विषयको गम्भीरता बोध गराउन आवश्यक छ। यस सन्दर्भमा यहाँ केही प्रकाश पारिनेछ।

अहिले हाम्रो पार्टीभित्र देखिएको बहस

संसदीय व्यवस्थाको चुनावमा भाग लिने वा नलिनेबाट समग्र राजनीतिक विषयहरू कार्यदिशा, कार्यनीति र कार्ययोजनाकै बारेमा प्रश्नहरू खडा हुनु कतिपय मानिसका लागि सामान्य लाग्न सक्छ तर हाम्रो पार्टीका लागि यी विषय गम्भीर छन्। केन्द्रीय समितिको बैठकमा महासचिवले प्रस्तुत गरेको प्रस्तावमा एकमतले चुनावको उपयोग नगर्ने, पार्टी दर्ता नगर्ने नीति पारित गरिसकेपछि पार्टीका कतिपय जिम्मेवार नेताहरूबाट चुनावपरस्त गतिविधि निरन्तर रूपमा देखाएकै करण यो तथ्य उजागर गर्न कुनै आनाकानी गर्न आवश्यक छैन- केन्द्रीय समितिको बाह्रौँ बैठकमा महासचिवबाट प्रस्तुत गरिएको प्रस्ताव पार्टीले चुनावको उपयोग गर्नुपर्छ भत्रे थियो। यसमा केन्द्रीय समितिमा गम्भीर रूपमा बहस भयो। अन्ततः त्यो प्रस्तुत प्रस्तावमा परिमार्जन गरेर एकमतले पारित गरियो। जसमा यो बहसलाई पार्टीभित्र अल्पमत र बहुमतका आधारमा हेरिएको हैन, त्यो विचारको बहस थियो। यो बहसमा विचारको सर्वोच्चता स्थापित भयो। विचारको सर्वोच्चताले संसद्वादी राजनीतिको दलदलमा नजानिँदो तरिकाले डुब्नै लागेको पार्टीलाई बचायो, पार्टीको क्रान्तिकारी राजनीतिक धरोहरको रक्षा गर्यो, पार्टीलाई संसदीय घेराबाहिर राख्यो र अहिले कुनै पनि पार्टी सदस्य, समर्थक र जनताले पार्टी संसदीय घेराभन्दा बाहिर छ भनेर शिर ठाडो गरी भत्र सक्छन्, नाक उचो बनाएर बहस गर्न सक्छन् र नीतिको उल्लङ्घन गर्नेहरूको व्यक्तिगत समस्या हो भनेर सुरक्षित हुन सक्छन्।

कदाचित पहिलेकै प्रस्ताव पारित गरिएको हुन्थ्यो भने र पार्टीले चुनाव उपयोग गर्ने नीति लिएको हुन्थ्यो भने त्यसले गुणात्मक रूपमा पार्टीको चरित्रमा बदलाव ल्याएको हुन्थ्यो, त्यो परिस्थितिले पार्टीलाई क्रान्तिकारी बनाइराख्ने महासिचवको पवित्र इच्छाभन्दा बाहिर एउटा माओवादी पार्टी दलाल पुँजीवादी पार्टीमा पतन हुन्थ्यो। 'पार्टीको देशभर विस्तार गर्न, जनतासँगको सम्बन्धमा पहुँच पुर्याउन, जनता र पार्टीलाई जोड्न, क्रान्तिको तयारी पूरा गर्न चुनावको उपयोग गर्ने' जस्ता सयौँ सकारात्मक सदिच्छा राख्दाराख्दै पनि चुनावको उपयोग गर्ने नीतिले मालेमावादी सिद्धान्तको परित्याग गरेको हुन्थ्यो, वैज्ञानिक समाजवादी क्रान्तिको रणनीति परित्याग गरेको हुन्थ्यो, पार्टीको प्रगतिशील संयुक्त सरकार र जनमतसङ्ग्रहको तत्कालिक कार्यनीति परित्याग गरेको हुन्थ्यो, सहिद र बेपत्ता योद्धाप्रति अपमान गरेको हुन्थ्यो, सहिद परिवार र बेपत्ता परिवारप्रति विश्वासघात गरेको हुन्थ्यो र पछिल्लो चरणमा हाम्रै पार्टीको नेतृत्वमा वैज्ञानिक समाजवाद स्थापना गर्ने विश्वासमा सहिद हुने १२ जना होनहार योद्धाप्रति अक्षम्य अपराध गरेको हुन्थ्यो, देशको राजनीतिक परिवर्तका लागि आर्थिक, भौतिक र नैतिक सहयोग गर्ने सम्पूर्ण सहयोग दाताहरूको आकाङ्क्षामाथि कुठाराघात गरेको हुन्थ्यो र समग्रमा पार्टी संसदीय राजनीतिक प्रणालीमा नजानिँदो तरिकाले प्रवेश गरिसकेको हुन्थ्यो। यथार्थमा पार्टीले संसदीय संविधान, कानुन, नियम, विधिविधानहरू स्वीकार गरेर पत्तै नपाईकन संसदीय राजनीतिमा प्रवेश गरेको हुन्थ्यो। वास्तवमा, नेपाली कम्युनिस्ट आन्दोलनमा भीषण प्रकारको वर्गसङ्घर्ष र गम्भीर प्रकारको दुई लाइन सङ्घर्षको प्रक्रियाबाट खारिएको भनिएको हाम्रोजस्तो पार्टीका नेताहरूमा चुनावी कार्यनीतिबाट क्रान्तिको तयारी गर्ने सोच पैदा हुनु र त्यसअनुसार चुनावको उपयोगका बारेमा बहस चलाउने धृष्टता गर्नु आफैँमा वैचारिक, राजनीतिक र सङ्गठनात्मक विचलनको द्योतक हुन्थ्यो।

अब प्रश्न कहाँ हो भने संसदीय व्यवस्थाको चुनावमा भाग लिनु वा उपयोग गर्नु के नितान्त कार्यनीति हो ? बिल्कुल होइन। चुनावमा उपयोग गर्न पार्टीलाई विश्वस्त गर्ने दुई तर्कहरू थिए- पहिलो, यो कार्यनीति भएको कारण यसमा आवश्यकताअनुसार बहिष्कार गर्न वा उपयोग गर्न सकिन्छ र दोस्रो यसमा भाग लिएपछि पार्टी कुनै पनि हालतमा संसदीय भासमा जाने छैन र क्रान्तिको बाटोमा आइनेछ। यसमा दोस्रो कुरामा कुनै शङ्का गर्ने ठाउँ बन्दैन। संसदीय चुनावमा भाग लिएपछि कोही पनि फर्कन्छ वा त्यसैमा भासिन्छ भत्रे तथ्यलाई भविष्यकै गर्भमा छाड्ने हो भने पनि नीतिगत रूपमा यो कुरा निश्चित रूपले भत्र सकिन्थ्यो- कोही पनि क्रान्तिकारी संसद्को उपयोगपश्चात् क्रान्तिको बाटोमा फर्कन सक्नेछ। त्यसअनुसार कुनै पनि नेता वा कार्यकर्तामाथि शङ्का गर्नु अन्यथा हुनसक्छ।

जहाँसम्म संसदीय चुनाव बहिष्कार वा उपयोग गर्नु नितान्त कार्यनीति हो भत्रे भनाइ छ, त्यसमा केही सैद्धान्तिक मान्यतामा ध्यान दिन आवश्यक हुन्छ र यथास्थितिमा संसदीय चुनाव उपयोग गर्नु सैद्धान्तिक रूपले गलत हुन्छ। यसमा कुनै पनि मार्क्सवादीलाई सामान्य ज्ञान हुने कुरा हो- एक्काईसौँ शताब्दीको साम्राज्यवाद र कम्युनिस्ट क्रान्तिको युगमा संसदीय व्यवस्थाको चुनावमा भाग लिनु सैद्धान्तिक रूपले गलत हुन्छ किनभने चुनावको प्रश्न लेनिनको परिभाषामा कार्यनीति हो तर नितान्त कार्यनीति होइन। सिद्धान्ततः यो अहिले पनि कार्यनीति हो किनकि त्यसले नेपाली क्रान्तिको रणनीति अथवा वैज्ञानिक समाजवादी क्रान्तिको सेवा गर्ने अवस्था सिर्जना गर्ने हो भने त्यसको उपयोग गर्ने कार्यनीति निश्चित रूपले सही हुनसक्छ। लेनिनले भत्रुभएको छ, 'पार्टीको कार्यनीति भत्राले हामीले पार्टीको राजनीतिक व्यवहार वा चरित्र, राजनीतिक गतिविधिको दिशा र तरिका भत्रे बुझ्दछौँ।' यसको उपयोगले पार्टीको व्यवहार र चरित्र, पार्टीको राजनीतिक गतिविधिको दिशा र तरिका वैज्ञानिक समाजवादी क्रान्तिको सेवा गर्ने, तयारी गर्ने हुन्थ्यो भने यो कार्यनीति रणनीतिसँग जोडिएको हुन्थ्यो तर अहिलेको अवस्थामा यो कार्यनीति रणनीतिबाट अलगावमा परेको हुन्छ।

उल्लिखित लेनिनको भनाइलाई हामीले ठीक तरिकाले बुझ्नु आवश्यक हुन्छ। हुनत माओले कार्यनीति भनेको आवश्यकताअनुसार परिवर्तन हुने राजनीतिक क्रियाकलाप हो भत्रुभएको छ तर माओका यी दार्शनिक मान्यताहरूलाई अति सरलीकरण गर्नु अवसरवाद हुन्छ। यसप्रकारको सरलीकरणले पार्टीको नेतृत्व र सिङ्गो पार्टीलाई क्रान्तिकारी सिद्धान्त र क्रान्तिकारी राजनीतिबाट अलगथलग गर्छ। पार्टीको कार्यनीति जुन साँचो अर्थमा पार्टीको राजनीतिक व्यवहार वा चरित्र, राजनीतिक गतिविधिको दिशा र तरिका हुनुपर्ने हो। त्यसको तात्पर्य नेपालका सन्दर्भमा जसरी दलाल पुँजीवादी व्यवस्था जनताबाट अलगथलग भएको छ जसरी यो जनताबाट घृणित र तिरष्कृत भएको छ जसरी जनताले यसको विकल्प सशक्त रूपमा माग गरिरहेका छन्, त्यसको वास्तविक समाधान दिने *बाँकी ६ पेजमा*

अन्तर्राष्ट्रिय कम्युनिस्ट आन्दोलनमा आधुनिक मजदुरहरूको योगदान

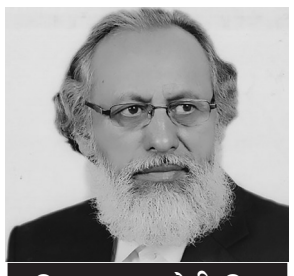

● हस्तबहादुर केसी ●

'विश्वका मजदुरहरु हो, एक होऔं'

- कार्ल मार्क्स,कम्युनिस्ट घोषणापत्र, मार्क्स - एंगेल्स संकलित रचनाएं, खण्ड १, भाग १ पृष्ठ १३०, प्रगति प्रकाशन मास्को १९७८ ।

(१) मजदुर भनेका को हुन् ?

अर्काको ज्यालादारी गर्ने या ज्याला लिएर आफ्नो श्रमशक्ति बेच्ने व्यक्तिलाई मजदुर भनिन्छ । आधुनिक समाजको मुख्य वर्गमध्ये मजदुरवर्ग पनि पर्दछ । मजदुरवर्गलाई पुँजीवादी, समाजवादी र साम्यवादी क्रान्तिको प्रमुख संवाहक शक्तिका रूपमा मानिन्छ । पुँजीवाद अन्तर्गत मजदुरवर्ग कामदारहरूको वर्ग हो ।यो उत्पादनको साधनबाट बञ्चित रहन्छ र आफ्नो श्रमशक्ति पुँजीपतिलाई बेच्दछ ।

मजदुरवर्ग आधुनिक समाजमा सबैभन्दा प्रगतिशील र क्रान्तिकारी वर्ग हो । सबै प्रकारका दमन, शोषण - उत्पीडन, अन्याय अत्याचार, विकृति र विसंगति, असमानता तथा मान्छेले मान्छेमाथि गर्ने सबै प्रकारका शोषणको विरुद्ध संघर्ष गर्ने, त्यस प्रकारका संघर्षको वैज्ञानिक नेतृत्व गर्न सक्ने, शोषणविहिन समाजको निर्माणको निम्ति निर्णनायक भूमिका खेल्ने वर्ग हो - आधुनिक तथा औद्योगिक सर्वहारावर्ग हो - मजदुर वर्ग ।

गुमाउनका लागि आफ्न दशनंग्रीको श्रमशक्तिबाहेक केही नभएको तर जित्नका लागि सम्पूर्ण संसार हुने वर्ग हो- मजदुर वर्ग ।

मजदुरवर्गले आफ्नो संघर्ष कै क्रममा ८ घण्टाको कामको दिनको व्यवस्था कायम गर्न सफल भएको छ ।यस वर्गले सर्वप्रथम १८७१ मा ७२ दिनसम्म आफ्नो सत्ता महान् पेरिस कम्युन, ४० वर्षसम्म महान् समाजवादी गणतन्त्र सोभियत संघ, २७ वर्षसम्म चीनमा समाजवादी क्रान्ति र समाजवादी राज्यसत्ता निर्माणको अनुभवबाट र उत्तर कोरिया, भियतनाम, कम्बोडिया, पूर्वी रूपका करीब २० वटा पूर्व कम्युनिस्ट सत्ता चलाएका देशहरू र पछिल्लो अबधिमा क्युवाको कम्युनिस्ट सत्ता चलाएको अनुभवबाट आफूलाई दार्शनिक, सैध्दान्तिक र राजनीतिक रूपले समृद्ध बनाउदै आएको छ यो औद्योगिग सर्वहारा मजदुरवर्ग । रुस, चीन लगायतका देशहरूमा भएका प्रतिक्रान्ति पश्चात् कम्युनिज्म मर्यो भनेर आत्मरति लिएर बसेका विश्वभरका साम्राज्यवादी लुटेराहरू, विस्तारवादी तथा प्रभुत्ववादी एवम् जनताका दुश्मनहरूलाई चुनौती दिन सक्ने आज यही मात्र एउटा शक्ति हो विश्व सर्वहारा तथा औद्योगिक मजदुरवर्ग ।

विश्व क्रान्तिको निर्णायक शक्ति भने कै मजदुर वर्ग हो । यो कत्तिको शक्तिशाली वर्ग हो भन्ने विषयमा विश्व सर्वहारावर्गका नेता लाखौं क्रान्तिकारी सोभियत मजदुरहरूको नेतृत्व गरेर सन १९१७ अक्टोबर २५ (नोभेम्बर ७) दिन महान् रुसी अक्टोबर समाजवादी क्रान्तिका नायक तथा विश्व मै पहिलोपटक सर्वहारावर्गको अधिनायकत्व स्थापनाका पहिलो प्रयोगकर्ता भ्लादीमिर इल्यिच लेनिनले अगाडि भन्नू भएको छ, 'सर्वहारावर्ग र पुँजीपति वर्गबीचको भीषण संघर्षले अनन्त्वगत्वा समाजवादी क्रान्तिको शुरुवात गर्नेछ, मजदुरवर्गले पुँजीजीविहरूको सत्ता उखेल्नेछ र श्रमिक जनताको हितार्थ सर्वहारा अधिनायकवाद अर्थात् मजदुरवर्गको सत्ता कायम गर्नेछ ।'

(२) विश्व मजदुर आन्दोलनको सक्षिप्त इतिहास

विश्व मजदुर आन्दोलनको इतिहास भनेको सम्पूर्ण वर्गसंघर्षको इतिहास हो । विश्व मजदुर आन्दोलनको इतिहास ज्यादै समृद्धशाली विशाल छ ।

विश्व मजदुर आन्दोलनको इतिहास बलिदानीपूर्ण वीरताले भरिपुर्ण भएको इतिहास हो । सर्वहारा श्रमिक वर्गको मुक्तिका खातिर विश्वका लाखौं मजदुरहरूले रगतको खोलो बगाएर आर्जन गरेको इतिहास हो । यश बारेमा तल संक्षिप्त रूपमा उल्लेख गरिनेछ ।

उन्नाइसौं शताब्दीको चौथो दशकसम्म आउँदा युरोपका इङ्गल्याण्ड, फ्रान्स लगायतका देशहरूमा सामन्तवादका विरुद्ध पुँजीवादी क्रान्ति सम्पन्न हुँदै गए । उत्पादक शक्तिको तीव्र विकास भएर गयो र यसै प्रक्रियामा औद्योगिक क्रान्ति भयो । समाजमा पुँजीपतिवर्ग र सर्वहारावर्गका बीचमा वर्गसंघर्ष चल्दै जान थाल्यो । पुँजीपतिवर्गका विरुद्धको संघर्षमा सर्वहारा वर्ग इतिहासको सबैभन्दा प्रगतिशील वर्गको रूपमा विकसित हुँदै गयो । मजदुर वर्गले आफ्नो हक र हितका लागि आन्दोलनको प्रक्रिया अगाडि बढाउन थाल्यो । इङ्गल्याण्डमा सन १८३२ देखि १८४२ सम्म जम्मा दस वर्ष चार्टिष्ट आन्दोलन चल्यो । उक्त मजदुर आन्दोलनका मागहरू पुरा नगरेर उल्टै प्रतिक्रियावादी बेलायती सरकारले हजारौं मजदुरहरूको निर्ममतापूर्वक हत्या गरेर दवायो ।

त्यस्तै सन १८४४ मा इङ्गल्याण्डका मजदुरहरूले मेसिन तोड (डुदाइट) आन्दोलन सञ्चालन गरियो ।यस आन्दोलनमा पनि हजारौं मजदुरहरूले जीवन उत्सर्ग गरे । वास्तवमा इङ्गल्याण्डमा सञ्चालन गरिएका चार्टिष्ट आन्दोलन र डुदाइट आन्दोलन आधुनिक युगमा मजदुर वर्षको पहिलो आन्दोलन थिए । यी बाहेक जर्मनी लगायत विश्वका कैयौं देशहरूमा वर्गसंघर्षहरू सञ्चालन गरिएका थिए। ती सबै आन्दोलनहरू असफलतामा टुंगिएका थियो । मजदुरहरू पराजित हुनुको मुख्य कारण उक्त मजदुर आन्दोलनहरूलाई पथप्रदर्शन गर्ने कुनै क्रान्तिकारी र वैज्ञानिक सिध्दान्त थिएन र कुनै पार्टी संगठन थिएन, जसका कारण मजदुर आन्दोलनहरू पराजित हुँदै गएका थिए ।

यसका लागि क्रान्तिकारी विचार र क्रान्तिकारी संगठनको आवश्यकता बढेर गएको थियो, त्यही परिपेक्षामा सन १८४८ फेब्रुअरी २१ दिन कार्ल मार्क्स र फ्रेडरिक एंगेल्सद्वारा कम्युनिस्ट घोषणापत्र मार्फत् मार्क्सवादको प्रतिपादन हुन गयो र मार्क्सवाद एक वैज्ञानिक र क्रान्तिकारी सिध्दमन्त भएकोले मजदुर वर्गले मार्क्सवाद मार्फत् आफ्नो मुक्तिको सिध्दान्त मार्क्सवाद प्राप्त गर्यो ।

मार्क्सको दर्शन द्वन्द्वात्मक तथा ऐतिहासिक भौतिकवादी दर्शन हो । यश दर्शनको सिध्दान्त भौतिकवाद हो भने द्वन्द्ववाद मार्क्सवादी दर्शनको पध्दति हो । यसरी द्वन्द्वात्मक भौतिकवाद विश्व सर्वहारावर्ग अर्थात् विश्व औद्योगिक मजदुर वर्गको विश्वदृष्टिकोण बन्यो । द्वन्द्वात्मक तथा ऐतिहासिक भौतिकवादलाई सर्वहारा वर्गका अर्का महान् नेता जोसेफ स्टालिनले 'मार्क्सवादी - लेनिनवादी कम्युनिस्ट पार्टीको विश्वदृष्टिकोण हो' भन्नुभएको छ ।

यसै प्रक्रियामा सन १८६४ मा कार्ल मार्क्सको पहलकदमी प्रथम अन्तर्राष्ट्रियको गठन गर्नु भयो । यो विश्व सर्वहारावर्गको अर्थात् आधुनिक मजदुरहरूको पहिलो संगठन थियो । र सन १९७१ मार्च १८ का दिन पेरिसका मजदुरहरूले महान् 'पेरिस कम्युन' स्थापना गरिएको थियो । यो नै विश्व सर्वहारा वर्ग र आधुनिक मजदुरहरूको पहिलो सर्वहारा अधिनायकत्व थियो । यद्यपि यो ७२ दिन भन्दा बढी टिक्न सकेन र सन १८७१ मई २८ का दिन महान् पेरिस कम्यु ढल्यो । तर समयमै पेरिस कम्युनको पतन भएको भए पनि यो अन्तर्राष्ट्रिय कम्युनिस्ट आन्दोलनमा एक ऐतिहासिक तथा युगान्तकारी परिघटना थियो । पेरिस कम्युनमा करिब ३० हजार मजदुरहरूले शाहदत प्राप्त गरेका थिए भने करिब ५० हजार मजदुरहरूलाई घाइते तुल्याइएको थियो ।

छोटै अबधिमा महान् पेरिस कम्युनको अन्त्य भएको भए तापनि त्यसको दूरगामी असर र महत्वबारे प्रकाश पार्दै वैज्ञानिक साम्यवादका सिध्दान्तकार तथा दार्शनिक कार्ल मार्क्सले अगाडि लेख्नुभएको छ, ' आफ्नो कम्युनसहित मजदुरहरूको पेरिस एउटा नौलो समाजको गौरवशाली अग्रणीको रूपमा हमेशा जन - सम्मानको पात्र बनिरहनेछ । त्यसका शहिदहरूले मजदुर वर्गको महान् ह्रदयमा सदाको लागि ठाउँ ओगटेका छन् ।' - कर्ल मार्क्स, पेरिस कम्युन, पृष्ठ ४, प्रगति पुस्तक सदन, काठमाडौं, नेपाल, २०६३ ।

पेरिस कम्युन ७२ दिन मात्र अस्तित्वमा रहे पनि सर्वहारा मजदुर वर्गको अधिनायकत्वको स्थापना तथा रक्षा गर्नमा गरेका त्यसका वीरतापूर्ण पराक्रमहरू सदाको लागि जगमगाएर रहेका छन् र कम्युनका सिध्दान्तहरू अनन्त छन् । त्यसका शहिदहरू विश्वका सबै मुलुकहरूका सर्वहारावर्ग र क्रान्तिकारी जनताको दिलमा सदाको लागि बाँचिरहेका छन् । मार्च १८ तारिखको दिन संसारभरका सर्वहारावर्गको अनन्तरूपले गौरवशाली पर्वका रूपमा मनाउँदै आएका छन् विश्व क्रान्तिका लागि विश्वका आधुनिक मजदुरहरूका लागि महान् पेरिस कम्युनका शिक्षाहरू अनगिन्ती छ ।

१९औ शताब्दीको शुरुमा नै अमेरिकामा मजदुरहरूले ' सूर्योदयदेखि सूर्यास्त सम्म ' को काम गराउने प्रवृत्तिको विरुद्ध आवाज उठाएका थिए । त्यसवेला मजदुरसंग १८घण्टासम्म काम लिइन्थ्यो ।त्यो समयमा मजदुरबाट १४, १६ र १८ घण्टासम्म काम लिइनु कुनै ठूलो कुरा थिएन । त्यतिमात्र होइन, अमेरिकामा मजदुर आन्दोलन चर्कंदै जान थाले पछि त्यहाँका मजदुरहरूसंग - १९ र २०-२० घण्टासम्म काम लिइन्थ्यो ।

पछि अमेरिकामा मात्र होइन, अन्य धेरै देशहरूमा चल्न थालिसकेको थियो । जहाँ उदयमान पुँजीवादी अर्थ व्यवस्थाको जुवामुनी मजदुरवर्गको शोषण हुने गर्दथ्यो । यो यसबाट स्पष्ट हुन्छ कि सुदूर अष्ट्रेलियाका राज - मजदुरहरूले पनि ' ८ घण्टा काम, ८ घण्टा मनोरञ्जन र ८ घण्टा विश्राम ' को नारा बुलन्द पारेका थिए ।

सन् २८८४ र १८८६ मा अमेरिकाको सिकाको शहरमा ठूला ठूला मजदुर आन्दोलन भएका थिए । ती मजदुर आन्दोलनहरूमा निर्मम दमन गरिएको थियो र हजारौं मजदुरलाई हत्या गरिएको थियो । ती मजदुर आन्दोलनहरू अमेरिकाको सिकाको शहरका अतिरिक्त अन्य ठूला शहरहरूमा पनि फैलिएको थियो । इङ्गल्याण्ड, फ्रान्स, जर्मनी लगायतका देशहरूमा पनि ठूला ठूला मजदुर आन्दोलनहरू चर्किएका थिए । सन १७६ मा कार्ल मार्क्सले पहिलो अन्तर्राष्ट्रियको विघटन गर्नु भयो । त्यस पछि अन्तर्राष्ट्रिय कम्युनिस्ट आन्दोलन नेतृत्व विहिन अवस्थामा पुग्यो । सन १८८३ मार्च १४ का दिन कार्ल मार्क्सको निधन भयो । उहाँको निधनले अन्तर्राष्ट्रिय कम्युनिस्ट आन्दोलनले अपूरणीय क्षति व्यहोर्नु पर्यो ।

त्यसपछि अन्तर्राष्ट्रिय कम्युनिस्ट आन्दोलनको जिम्मेवारी मार्क्सका अनन्य मित्र तथा सहयोगी फ्रेडरिक एंगेल्सको काँधमा आयो । सन १८८९ मा एंगेल्सको नेतृत्वमा दोस्रो अन्तर्राष्ट्रियको गठन गरियो ।

सन १८८९ मा पेरिसमा दोस्रो अन्तर्राष्ट्रियको प्रथम महाधिवेशन सम्पन्न भयो । त्यही महाधिवेशनले मे १ लाई अन्तर्राष्ट्रिय मे दिवस (श्रमिक) दिवसका रूपमा मनाउने निर्णय गर्यो र मजदुरले दिनमा ८ घण्टा श्रम गर्नुपर्ने निर्धारण गर्यो ।

(३) अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा मजदुरहरूको गौरवपूर्ण गाथा

विश्वभरका श्रमिक मजदुरहरूको इतिहास वलिदानीपूर्ण योगदान भरिपुर्ण छ । मानव जातिकै मुक्तिका खातिर लाखौं मजदुर आफ्नो अमूल्य जीवन अर्पण गरेर गौरवपूर्ण इतिहास कायम गर्दै आएका छन् । अर्थात् अन्तर्राष्ट्रिय मजदुरहरूको वीरताको इतिहास लाखौं लाख शहिदहरूको रगतले रँगिएको छ । विश्वका विभिन्न मुलुकहरूमा भएका सर्वहारा क्रान्तिहरू र समाज परिवर्तनका बारेमा मजदुरहरूले गरेको योगदान तथा वलिदानकाबारेमा छोटो चर्चा गर्न उपयुक्त होला नै ।

(क) पेरिस कम्युन

अन्तर्राष्ट्रिय कम्युनिस्ट आन्दोलनको इतिहासमा वीरता र वलिदानको गौरवपूर्ण गाथाले भरिपुर्ण बनेको र संसार भरकै सर्वहारा वर्ग र काम गरि खाने श्रमिक वर्गका लागि प्रेरणा बनेको महान् पेरिस कम्युका निर्माणमा र सन १८७१ मार्च १८ देखि २८७१ मे २८ का बीचमा खास गरि सन १८७१ मे २८ का दिन प्रतिक्रियावादी भर्साइल सरकारले महान् पेरिस कम्पुनमाथि प्रतिक्रान्ति गर्ने क्रममा करीब २९ हजार पेरिस सर्वहारा, मजदुर, वृद्ध, महिला, केटाकेटी समेत गरि जम्मा २९ हजारले शाहदत प्राप्त गरेका थिए भने करीब ५० हजारलाई घाइते तुल्याइएको थियो ।

त्यस नरसंहारमा मारिएका र घाइते तुल्याइएका अधिकांश मजदुरहरू नै थिए । महान् पेरिस कम्युन एक ऐतिहासिक एवम् युगान्तकारी परिघटना थियो, जसका शिक्षाहरू विश्व मजदुर वर्ग र समस्त मानव जातिकै हिजो पनि प्रेरणाको श्रोत थियो, आज पनि छ र भोलीसम्म रहिरहनेछ ।

(क) सन् १९०५ को असफल रुसी क्रान्ति

जारशाही शासन व्यवस्थाका विरुद्ध सन १९०५ मा रुसमा क्रान्ति सञ्चालन गरिएको थियो । त्यो असफल क्रान्ति थियो । त्यस क्रान्तिमा हजारौं रुसी मजदुरहरूले जीवन उत्सर्ग गरेका थिए । र, वीरताको इतिहास रचेका थिए।

(ख) महान् रुसी अक्टोबर समाजवादी क्रान्ति

महान् लेनिनको नेतृत्वमा सन १९१७ अक्टोबर २५ (नोभेम्बर ७) का महान् रुसी अक्टोबर समाजवादी क्रान्ति सम्पन्न भएको थियो । त्यस अक्टोबर क्रान्तिमा लाखौं मजदुरहरूले भाग लिएर पहिलोपटक सर्वहारा सत्ता कायम गरेका थिए । महान् रुसी अक्टोबर समाजवादी क्रान्ति एक ऐतिहासिक र युगान्तकारी परिघटना थियो । रुसी मजदुरहरूले पहिलोपटक पुँजीपतिवर्गको हातबाट सत्ता खोसेर मजदुरहरूको हातमा लिइएको थियो । यसको श्रेय लाखौं रुसी मजदुरमा जान्छ, उनकै बललले भएको विश्व इतिहास साक्षी छ । यो सानो लेखमा महान् रुसी अक्टोबर समाजवादी क्रान्तिका बारेमा बर्णन गर्न सजिलो छैन । इतिहास आफै बोल्छ । जुन रुसी क्रान्तिको प्रभाव विश्व सर्वहारा वर्गलाई ठूलो प्रेरणाको श्रोत बनिरहेको छ, त्यसको मुख्य देन महान् रुसी मजदुरहरूलाई जान्छ ।

(ग) महान् चिनिया नयाँ जनवादी क्रान्ति

कमरेड माओको नेतृत्वमा सन १९४९ अक्टोबर १ का दिन महान् चिनिया नयाँ जनवादी क्रान्ति सम्पन्न भएको थियो । २८ सम्मको सशस्त्र जनयुद्धको माध्यमबाट चीनमा महान् चिनिया नयाँ जनवादी क्रान्ति सम्पन्न भएको थियो ।

तत्कालीन अर्ध- सामन्ती र अर्ध - उपनिवेशिक अवस्थामा रहेको चीनमा चिनिया कम्युनिस्ट पार्टीको नेतृरत्वमा र मजदुर - किसान एकताका आधारमा गाउँदेखि शहर घेर्ने सशस्त्र जनयुद्धको मोडेल अप्नाएर क्रान्ति सम्पन्न गरेर जनताको जनवादी अधिनायकत्व स्थापना गरेर समाजवादमा संक्रमण गर्ने वैज्ञानिक बाटो तय गरिएको थियो ।

चिनिया नयाँ जनवादी क्रान्ति जटिल प्रक्रिया पार गरेर सम्पन्न गरिएको थियो । चिनिया क्रान्ति दीर्घकालीन जनयुद्धको प्रक्रियाबाट गाउँमा आधार इलाकाहरू निर्माण गर्दै, छापामार दस्ता, जनमिलिसिया निर्माण गरेर छापामार युध्द अर्थात् गुरिल्ला वारको तरिका अप्नाएर स्थानीय जनसत्ता, जन अदालत, जन कम्युनहरू निर्माण गरेर स्थानीय जनसत्ताहरू सञ्चालन गर्दै जनमुक्ति सेना (लाल सेना) निर्माण गरेर अन्तिममा गाउँदेखि शहर घेर्ने नीति अनुरूप सन १९४९ अक्टोबर १ का दिन चिनिया लाल सेनाले केन्द्रीय सत्ता कायम गरेको थियो र सन १९४९ अक्टोबर १ का दिन राजधानी बेइजिङ स्थित तेनमेनयनचोकबाट कमरेड माओले महान् चिनिया जनताको जनवादी अधिनायकत्व स्थापना भएको घोषणा गर्नुभएको थियो ।

महान् चिनिया नयाँ जनवादी क्रान्ति एउटा अविकसित पछौटे कृषि प्रधान देशमा गरिएको महान् चिनिया जनतालाई साम्राज्यवाद र सामन्तवादको पञ्जाबाट मुक्त गरिएकोले यो एक युगान्तकारी परिघटना थियो । यश क्रान्ति सम्पन्न गर्नमा लाखौं किसानहरूको सहयोगमा लाखौं चिनिया मजदुरहरूले ठूलो योगदान र बलिदान गरेका थिए ।

चीनलाई नयाँ चीनमा बदल्ने र आधुनिक चीन निर्माण गर्ने सवालमाकरोडौं चिनिया मजदुरहरूले बलिदान गरेका थिए र अहिलेसम्म पनि आधुनिक चीन निर्माण गर्नमा चिनिया मजदुरहरूको अग्रणी भूमिका रहदै आएको छ ।

(घ) कोरियन क्रान्ति

कमरेड किम इल सङको नेतृत्व वर्कर्स पार्टी अफ कोरियाले सन १९४५ मा कोरियन क्रान्ति सम्पन्न गरेर साम्राज्यवाद र सामन्तवादको पञ्जाबाट उत्तर कोरियन जनता र कोरियालाई मुक्त गर्ने सवालमा कोरियन मजदुरहरूले ठूलो बलिदान गरेका थिए ।

अमेरिकी हस्तक्षेपका कारण सन १९४५ देखि कोरिया विभाजन भई उत्तर र दक्षिणमा विभाजन गरिएको छ र दक्षिण कोरियामा अमेरिकी कठपुतली सरकार चलिरहेको छ भने उत्तर कोरियामा कम्युनिस्टहरूले सरकार सञ्चालन गरिरहेका छन् ।

(ङ) कोरियन युद्ध

सन १९५० - १९५३ को कोरियन युध्दका क्रममा अमेरिकी साम्राज्यवादका विरुद्ध राष्ट्रिय युध्द लड्ने क्रममा करीब १५ लाख कोरियन जनताको शाहदत भएको इतिहास छ । त्यस युध्दमा जीवन अर्पण गर्नेहरूमा अधिकांश कोरियन मजदुरहरू नै थिए ।

अहिले एक्लै अमेरिकी साम्राज्यवादका विरुद्ध आणविक धमाका दिइरहेको परिपेक्षमा त्यहाँ हर क्षेत्रमा कोरियन मजदुरहरूले योगदान तथा बलिदान गरिरहेका छन् ।

(च) भियतनामी क्रान्ति

सन २ सेप्टेम्बर १९४५ मा फ्रान्सबाट स्वतन्त्र हुनुमा खास गरि भियतनामी क्रान्तिमा पनि भियतनामी मजदुरहरूको महत्वपूर्ण योगदान तथा बलिदान गरेका थिए ।

हो चि मिन्हको नेतृत्वमा सम्पन्न भएको भियतनामी क्रान्ति अन्तर्राष्ट्रिय कम्युनिस्ट आन्दोलनको इतिहासमा अत्यन्तै प्रख्यात र लोकप्रिय क्रान्ति हो । भियतनामी क्रान्ति संसारमै चर्चित हुनुको मुख्य कारण भियतनामी सर्वहारा वर्ग, भियतनामी अत्यन्तै अनुशासित र लडाकु तथा देशभक्त मजदुर वर्गले गरेको वीरतापूर्ण योगदान र काका हो चि मिन्हको क्रान्तिकारी कुशल नेतृत्व हो र विशेष गरि यसमा मुख्य भूमिका मजदुरहरूको रहेको पाइन्छ । जुन देशका मजदुरहरू बढी अनुशासित, लडाकु र देश, जनता, पार्टी र क्रान्तिप्रति बढी कठिबध्द र निर्णायक भूमिका खेल्न सके ती देशहरूले छिटो छिटो क्रान्ति सम्पन्न गरेका छन् । भियतनाममा यिनै विशेषता बोकेका मजदुर भएकोले भियतनामी क्रान्ति र भियतनामी जनताको संसारभर इज्जत छ ।

(छ) भियतनामी युध्द

भियतनाम र अमेरिका बीचमा सन १९६५ देखि १९७३ सम्म चलेको भियतनामी राष्ट्रिय युध्दलाई भियतनामी युध्द भनिन्छ । भियतनामी क्रान्तिका क्रममा उत्तरी भियतनाममा कम्युनिस्टहरूको सरकार चलेको थियो भने दक्षिणी भियतनाममा गैर कम्युनिस्टहरूको राज्यमा विभाजन हुन गई भियतनाम दुई भागमा विभाजन हुन पुग्यो । मार्कथरको योजना अनुसार उत्तरमा कम्युनिस्ट सत्तालाई समाप्त पार्न अमेरिकाले सन १९६५ मा उत्तर भियतनामका विरुद्ध युध्द गरेपछि भियतनाममा युध्द शुरु भएको थियो । यो युध्द सन १९७१ मा पेरिसमा शान्ति संझौता भएपछि सन १९७३ देखि युध्द समाप्त भएको थियो ।

भियतनामी युध्दमा १२ लाख अमेरिकी सेना मारिएका थिए । हजारौं भियतनामी जनताको मृत्यु भएको थियो । त्यस युध्दमा अमेरिका ठूलो हार बेहोरेको थियो र कम्युनिस्टहरूको सानदार विजय भएको थियो । त्यसपछि विभाजित भियतनाम एकीकरण भएको थियो ।

अमेरिकी साम्राज्यवादलाई कहिल्यै भियतनामतिर फर्केर हेर्न नसक्ने गरि भियतनामबाट धुलो धुलो पारेर खेद्ने योगदान भियतनामी मजदुरहरूको रहेको थियो ।

(ज) क्युवाली क्रान्ति

अमेरिकाको नाकमुनि रहेको ल्याटिन अमेरिकी मुलुक क्युमा फिडेल क्रयास्त्रो र चे ग्वयभाराको नेतृत्वमा सञ्चालन भएको क्युवाली क्रान्तिले जुन १९५९ सम्पन्न भयो र अहिलेसम्म पनि क्युवाले आफ्नो विशेषताको समाजवाद चलाइरहेको छ । यसमा क्युवाली मजदुरहरूको महत्वपुर्ण भूमिका र योगदान रहेको थियो ।

यसरी विश्वका जुन जुन देशहरूमा कम्युनिस्टहरूले क्रान्ति सम्पन्न गरे, ती देशहरूले महान् उपलब्धिहरू प्राप्त गर्न र मुलुकलाई समृद्धशाली बनाउने कार्यमा मजदुरहरूको महत्वपूर्ण भूमिका र योगदान रहेको छ ।

(झ) नेपाली क्रान्तिको अभियानमा मजदुरहरूको भूमिका र योगदान

नेपालमा पनि १०४ वर्षे राणा शासनका विरुद्धको आन्दोलनमा, ३० वर्षे तानाशाही पञ्चायती व्यवस्था विरोधी जनसंघर्षमा पनि नेपाली मजदुरहरूको ठूलो योगदान र बलिदान रहेको छ ।

तत्कालीन नेपाल कम्युनिस्ट पार्टी (माओवादी) को पहलमा सञ्चालन भएको महान् दस वर्षे जनयुद्धको प्रक्रियामा दसौं हजारले शाहदत प्राप्त गरे, हजारौंको संख्यामा ज्यान विपत्ता पारियो र ठूलो संख्यामा घाइते अपांग तुल्याइयो । यी घटनाहरूमा नेपाली मजदुरहरूले ठूलो योगदान र बलिदान गरेको इतिहास ताजै छ।

किसान जनसमुदायका साथै लाखौं श्रमजीवी मजदुर तथा सर्वहारावर्गको महत्वपूर्ण योगदान र बलिदान रहेको छ । नेपाली कम्युनिस्ट आन्दोलनको इतिहासमा सबैभन्दा बढी बलिदान भएको महान् दस वर्षे जनयुद्धको प्रक्रियामा हो ।

(ञ) मजदुरहरूमाथि प्रतिक्रान्तिको असर

मार्क्सवादको जन्मसंगै संशोधनवादको जन्म भयो । मार्क्सवादको विकाससंगै संशोधनवाद पनि विकास हुँदै गयो । मार्क्सवादले पहिलो गुणात्मक विकासका क्रममा लेनिनवादको विकास भयो भने अर्कोतिर संशोधनवादले शास्त्रीय संशोधनवाद हुँदै आधुनिक संशोधनवादमा विकास हुन पुग्यो ।

संशोधनवादको आक्रमणले अन्तर्राष्ट्रिय कम्युनिस्ट आन्दोलन र विश्व समाजवादी शिविरमा पनि गंभीर प्रकारको क्षति पुर्यायो । रुस, चीन लगायतका देशहरूमा जुन प्रतिक्रान्ति भै पुँजीवादको पुनःस्थापना भए पछि विश्व स्तरमै आम जनताको साथै मजदुरहरूले ठूलो क्षति बेहोर्नु पर्यो । फेरि मजदुरहरू बेरोजगार हुन पुगेका छन् ती देशहरूमा ।

नेपालमा पनि महान् दस वर्षे जनयुद्धको नेतृत्व गरेको मुख्य नेतृत्वमा गंभीर प्रकारको वैचारिक विचलन आएपछि उक्त नेतृत्व नवसंशोधनवादको बाटो हुँदै प्रतिक्रियावादमा हुन पुगेपछि महान् नेपाली नयाँ जनवादी क्रान्तिले गंभीर प्रकारको धक्का खान पुग्यो । त्यसको प्रत्यक्ष असर आम नेपाली जनता, नेपाल राष्ट्रका साथै मजदुरवर्गमा पनि पर्न गयो । यसको क्षतिपूर्ति अब सम्पन्न हुने महान् नेपाली क्रान्तिले मात्र गर्नेछ । फेरि पनि नेपाली मजदुरहरूले पनि योगदान र बलिदान अनिवार्य गर्नुपर्नेछ । र गर्ने छन् नै । यसमा कमी आउने छैन ।

(ट) आधुनिक मजदुरहरूप्रति क्रान्तिकारी कम्युनिस्ट पार्टीहरूको दायित्व

कम्युनिस्ट पार्टी सर्वहारा वर्गको राजनीतिक संगठित अग्रदस्ता हो । साथै कम्युनिस्ट पार्टी विपरीत तत्वको एकत्व हो । क्रान्तिकारी कम्युनिस्ट पार्टीको पथप्रदर्शन सिध्दान्त मार्क्सवाद - लेनिनवाद - माओवाद हो । क्रान्तिकारी कम्युनिस्ट पार्टीको लक्ष्य नयाँ जनवाद हुदै वैज्ञानिक समाजवादमा पुगेर जनतालाई वैज्ञानिक साम्यवादमा पुर्याउनु रहेको हुन्छ । र, मानव समाज वैज्ञानिक समाजवादमा पुगिसकेपछि वर्ग र राज्यसत्ताको विलोपीकरण हुन्छ । वर्गको विलोपीकरण भइसकेपछि पार्टीको पनि अन्त्य हुन्छ । किनभने पार्टीले वर्गविशेषको राजनीतिक प्रतिनिधित्व गर्दछ । तसर्थ वर्गको अन्त्य पछि पार्टीको पनि अन्त्य हुन्छ ।

जहाँसम्म क्रान्तिकारी कम्युनिस्ट पार्टीले वर्गसंघर्षको नेतृत्व गरिरहेको अवस्थामा, जनताको मुक्ति आन्दोलनको नेतृत्व गरिरहेको अवस्थामा मुलुकको निम्ति उसको आवश्यकता पहिलो नम्बर मै हुन्छ । त्यसो भएर उसको जिम्मेवार बढी नै हुन्छ ।

जनताको मुक्तिको नेतृत्व गरिरहेको एउटा क्रान्तिकारी कम्युनिस्ट पार्टीले क्रान्तिका लागि आवश्यक पर्ने सबै तयारी पुरा गरेको हुनुपर्छ । त्यसले आधुनिक मजदुर क्रान्तिका लागि अत्यन्तै ठूलो हतियार वा शक्ति हो । त्यसो भएर उसले अरु शक्तिहरूका साथै आधुनिक मजदुरहरूलाई बढी ध्यान दिनुपर्छ ।र, उसको निर्माण परिचालन तथा रेखदेख सुरक्षाको ग्यारेन्टी पार्टीले गर्नुपर्ने हुन्छ । उसका अति आवश्यक समस्याको समाधान पनि पार्टीबाट गरिने विषय हो । मजदुरहरूका मुख्य मुख्य समस्याहरूः

(१) वैचारिक समस्या :

कुनै पनि क्रान्तिकारीका लागि पहिलो समस्या भनेकै वैचारिक समस्या हो । त्यसो भएर पार्टीले यसलाई प्रमुखताका साथ हेरिनुपर्छ । किनभने कोही पनि सबै कुरा बुझेर संगठनमा आबद्ध भएको हुदैन । त्यसैले पार्टीले विषेश गरेर आफ्ना मजदुरहरूलाई पार्टी स्कुलिङको वैज्ञानिक व्यवस्था गरेर त्यस मार्फत् मालेमावाद सम्बन्धि आधारभूत सिध्दान्तहरूले लैस गराउनै पर्छ । उसको मार्क्सवादी ज्ञान - सिध्दान्तका बारेमा परिपक्व बनाउदै लैजानुपर्छ । स्कुलिङका लागि पाठ्यक्रम अनुसारको पाठ्यसामग्री पनि पार्टीले व्यवस्थापन गर्नुपर्ने हुन्छ । किनभने क्रान्तिमा, वर्गसंघर्षमा होमिएको एउटा योध्दाले आफ्नो कुनै व्यक्तिगत कामको व्यवस्थापन गर्न सम्भव हुदैन । यो पार्टीको पहिलो कर्तव्य हो, जिम्मेवारी पनि हो ।

(२) आर्थिक समस्या :

पार्टीका क्याडरहरूमा आर्थिक समस्या पनि गंभीर प्रकारले उल्झिएका हुन्छन् । उसको व्यक्तिगत जीवनमा र पारिवारिक जीवनसंग पनि जोडिएको हुन्छ । पार्टी, क्रान्ति र जनताको मुक्तिको खातिर निधारमा रातो कफन बाँधेर वर्गसंघर्षमा होमिएको एउटा क्रान्तिकारी मजदुरले आफ्नो व्यक्तिगत समस्या हल गर्न सक्ने कुरै आउँदैन । पार्टी र उ संगठित भएको आफ्नो पूर्णकालिन कार्यकर्ताको भरणपोषण जिम्मा पनि पार्टीले गरिदिएको हुनुपर्छ भने उसका परिवारका समस्याअरु पनि न्युनतम रूपमा भए पनि पार्टीले नै समाधान गर्ने उपायहरू मिलाउनु पर्ने हुन्छ । त्यसो गरियो भने मात्र उसले निस्फिग्री भएर संगठनले खटाएको काम गर्न सक्ने कुरा आउँछ ।

(३) अन्य समस्याहरू :

मजदुर तथा पार्टी क्याडरहरूका माथि उल्लेख गरिएका बाहेक अन्य राजनीतिक, साँस्कृतिक, मानसिक, व्यवहारिक समस्या हुन्छ, हुन सक्छन्, ती समस्याहरूको समाधानको पहल पनि पार्टीले गर्नुपर्ने हुन्छ । कार्यकर्ता भनेका पार्टीका सम्पत्ति हुन् । उनीहरूको हेर चाह, रेखदेख र संरक्षण गर्ने काम पनि पार्टीको दायित्व भित्र पर्दछ । तर एउटा क्रान्तिकारी योध्दा सम्पूर्ण रूपमा पारमै भर परि रहनु हुँदैन । आफूले पनि पहलकाी लिनुपर्छ । यो कुरा एउटा क्रान्तिकारी योध्दाो असली कर्तव्य भित्र पर्दछ ।

(ठ) विश्वदृष्टिकोणमा रूपान्तरण जरुरी

आम क्रान्तिकारी कम्युनिस्टहरूका साथै मिजदुसिरुहु पनि विश्वदृष्टिकोणमा रूपान्तरण हुन जरुरी हुन्छर । मार्क्सवाद सर्वहारा वर्गको मुक्तिको सिध्दान्त हो । र मार्क्सको दर्शन द्वन्

देशभर निर्वाचन बहिष्कार सभाहरू तीव्र पार्दै क्रान्तिकारी माओवादी

काठमाडौंको टोखा जाल्पा चोकमा निर्वाचन बहिष्कार सभा सम्पन्न

काठमाडौं। नेपाल कम्युनिस्ट पार्टी (क्रान्तिकारी माओवादी) को टोखा, तारकेश्वर र बुढानिलकण्ठ नगर पालिकाको प्रतिक्रियावादी स्थानीय निर्वाचन बहिष्कार अभियान दलले तारकेश्वरको जाल्पा चोकमा कोणसभा सम्पन्न गरेको छ।

त्यस्तै सोही दिन तारकेश्वर नगर पालिकाको नेपालटार क्याम्पस चोकमा अर्को कोणसभा सम्पन्न गरेको छ।

दुबै स्थानहरूमा आयोजना गरिएका ती कोणसभाहरूको अध्यक्षता अभियान दलका संयोजक कमरेड प्रवीणले गर्नुभएको थियो। जाल्पा चोकमा सम्पन्न उक्त कोणसभालाई संयुक्त अभियान दलका संयोजक कमरेड प्रवीण र अभियान दलका कमान्डर कमरेड रीनाले संबोधन गर्नुभएको थियो। कार्यक्रम सञ्चालन अभियान दलका सदस्य कमरेड कृष्णले गर्नुभएको थियो।

तारकेश्वर नगर पालिकाको नेपालटार क्याम्पस चोकमा आयोजना गरिएको कोणसभालाई अभियान दलका सदस्य कमरेड अमिर र अभियान दलकै अर्की सदस्य कमरेड इन्दु र उक्त अभियान दलका संयोजक कमरेड प्रवीणले संबोधन गर्नुभएको थियो र कार्यक्रम सञ्चालन अभियान दलका अर्को सदस्य कमरेड कृपसले गर्नुभएको हाम्रा टोखा जाल्पा सम्वाददाताले जानकारी गराएका छन्।

टोखा नगर पालिकाको जाल्पा चोक र तारकेश्वर नगर पालिकाको नेपालटार क्याम्पसचोकमा आयोजना गरिएका कथित स्थानीय निर्वाचन बहिष्कार कोणसभा आयोजना गरिएको क्षेत्रमा दलाल सरकारले ठूलो संख्यामा पुलिस परिचालन जनतालाई आतंकित तुल्याउने र कार्यक्रम विथोल्ने दुस्साहस गरेको समाचारमा हाम्रा टोखा जाल्पा सम्वाददाताले उल्लेख गरेका छन्।

नेकपा(क्रान्तिकारी माओवादी)व्दारा सिन्धुपाल्चोकका विभिन्न ठाउँहरुमा स्थानीय निर्वाचन बहिष्कारवारे पोष्टरिंग र पर्चा वितरण

सिन्धुपालचोक। नेकपा(क्रान्तिकारी माओवादी)व्दारा सिन्धुपाल्चोकका विभिन्न ठाउँहरूमा स्थानीय निर्वाचन बहिष्कारवारे पोष्टरींग र पर्चावितरण सम्पन्न गरिएका छन्।

नेकपा(क्रान्तिकारी माओवादी)व्दारा कपिलवस्तुका विभिन्न ठाउँहरुमा स्थानीय निर्वाचन बहिष्कारवारे कोणसभा, पोष्टरींग, पर्चावितरण सम्पन्न

कपिलवस्तु। नेकपा(क्रान्तिकारी माओवादी)व्दारा कपिलवस्तुका विभिन्न ठाउँहरूमा स्थानीय निर्वाचन बहिष्कारवारे कोणसभा, पोष्टरींग, पर्चावितरण सम्पन्न गरिएका छन्।

नेकपा(क्रान्तिकारी माओवादी)का पिविएम धनेश्वर पोखेलको नेतृत्वमा सञ्चालित स्थानीय निर्वाचन बहिष्कार कार्यक्रमले निम्न ठाउँहरूमा आफ्ना कार्यक्रम सम्पन्न गरेको छ।

कार्यक्रम सम्पन्न गरेका ठाउँहरू र वक्ताहरूमा बरुवा-धनेश्वर पोखेल, प्रगतिनगर- विनोद मरासिनी, लम्कीचोक- धनेश्वर पोखेल, पकडीचोक विनय(छोटु), तौलीहवा-ज्ञानीराम पुरी, खुनुवानाका- विनोद मरासिनी र ज्ञानीराम पुरी, ओदारीचोक-ज्ञानीराम पुरी, सिउटीचोक- विनोद मरासिनी रहेको छ।

स्थानीय निर्वाचन बहिष्कार गर्न आब्हान गर्दै जिल्लाब्यापी रुपमा प्रचार

नवलपरासी। स्थानीय निर्वाचन बहिष्कार गर्न आब्हान गर्दै जिल्लाब्यापी रूपमा प्रचार गरिएको छ। मोहन बैद्य किरण नेतृत्वको नेकपा (क्रान्तिकारी माओवादी) पश्चिम नवलपरासीका दुई दर्जन बढी स्थानमा बहिष्कारका प्रचार सामाग्री टाँस्ने, अपिल बितरण गर्ने र नारा लेख्ने क्रियाकलाप गर्दै आएको छ।

जिल्लाका बिभिन्न बजार तथा गाँउ एंव मतदान केन्द्र नजिकमा प्रचार तीब्र बनाउदै प्रचार सामाग्री पोष्टर टाँस्ने, अपिल बितरण गर्ने र नारा लेख्ने क्रियाकलाप तीब्र पारेको हो। जिल्ला सदरमुकाम परासीको बुद्धचोकमा समेत बहिष्कारको आब्हान सहित पोष्टर टाँस्ने काम भएको जिल्ला सदस्य बसन्तले जानकारी दिनुभयो। त्यस्तै बर्दघाट-४ को हाटबजार, बसपार्क , शान्तिनगर, बर्दघाट-२ को आमबाँस , चिसापानी चोक, भुताहा , भटौलिया, कुकुरमारा, चौपत्ताचोक , जिमिरेभार,बरुवा, कुडिया, सेमरी, गोपीगंज,बेलाशपुर सुनवलको ज्यामिरे , अस्नैयालगायत सातै पालिकाको बिभिन्न स्थानमा बहिष्कारको प्रचार गरिएको छ। बहिष्कारको प्रचारलाई जनताले चाँसो पूर्वक लिएको सो पार्टीले जनाएको छ।

यस अघि पश्चिम नवलपरासीका १२ स्थानमा क्रान्तिकारी माओवादीले कोणसभा गरेको थियो। चुनाव बहिष्कारको प्रचार गर्ने क्रममा सुनवल बजारबाट पत्रकार , गाडी र चालक सहित ११ जनालाई प्रहरीले गिरफ्तार गरेपछि रिहा गरेको थियो।

क्रान्तिकारी माओवादी सिन्धुली जिल्ला समितिको आयोजनामा स्थानीय चुनाव बहिष्कार अभियान अन्तरगत पर्चा बितरण

सिन्धुली। नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (क्रान्तिकारी माओवादी) सिन्धुली जिल्ला समितिको आयोजनामा स्थानीय चुनाव बहिष्कार अभियान निरन्तर अगाडि बढिरहेको छ।

सिन्धुली जिल्ला समिति ईन्चार्ज जिवनको नेतृत्वमा जिल्ला चुनाव बहिष्कार अभियान सिन्धुली जिल्ला को सामरिक महत्वको ऐतिहासिक पृष्ठभूमि भएको ऐतिहासिक धरोहर फिक्कल गाउँ पालिका को छ वटा दुर्गम पूर्व गाउँ विकास समितिमा पर्चा बितरण, पोष्टर टाँस्ने काम र ब्यानर टाङ्ने कार्य भैरहेको कुरा जिल्ला ईन्चार्ज जिवन ले बताउनुभयो।

अनेक्राट्रेयू महासंघ प्रदेश समितिको आयोजनामा १३३औं अन्तर्राष्ट्रिय श्रमिक दिवस अर्थात् मे दिवस विरेन्द्रनगर सुर्खेतामा सम्पन्न

सुर्खेत। कर्णाली प्रदेशको राजधानी विरेन्द्रनगर सुर्खेतामा १३३औं अन्तर्राष्ट्रिय श्रमिक दिवस अर्थात् मे दिवस सोमबार विविध कार्यक्रमका साथ नेकपा (क्रान्तिकारी माओवादी)को भातृ संगठन अखिल नेपाल क्रान्तिकारी ट्रेड यूनियन महासंग प्रदेश समितिको आयोजनामा सम्पन्न गरियो।

कार्यक्रमको अध्यक्षता नेकपा (क्रान्तिकारी माओवादी) केन्द्रीय सदस्य तथा महासंघका प्रदेश संयोजक पुर्ण पौडेल र प्रमुख अतिथि केन्द्रीय सदस्य तथा कर्णाली प्रदेश सचिव दिपकबहादुर शाही तथा अतिथिहरू श्याम कार्कि, ललित सुनार, विकल्प कमरे, हिमाल विक , चन्द्र विक्रम शाही, धन ब हमाल, गोरख शाहीलगायत नेताहरूको आतिथ्यतामा भएको थियो। प्रमुख अतिथिनेकपा (क्रान्तिकारी माओवादी) केन्द्रीय सदस्य तथा कर्णाली प्रदेश सचिव दिपकबहादुर शाहीले आफ्नो मन्तव्य राख्दै भन्नु भयो– 'सन् १८८६मा अमेरिकाको सिकागोमा 'आठ घन्टा काम, आठ घन्टा मनोरञ्जन र आठ घन्टा आराम' नारासहित सुरु भएको मजदुर आन्दोलनको सम्झनामा विश्वभर श्रमिक दिवस मनाइन्छ। सो आन्दोलनको क्रममा सिकागोको हेय मार्केट भन्ने ठाउँमा बम विस्फोट भयो। सो बम विस्फोट कसले गराएको भन्ने नखुले पनि प्रहरीले आन्दोलनरत मजदुरमाथि त्यही निहुमा व्यापक दमन गर्यो। प्रहरीको गोली लागि सात जना मजदुरको मृत्यु भयो। मजदुर आन्दोलनले अन्ततः सफलतासमेत हासिल गर्यो।'

मन्तव्यको क्रममा उहाँले भन्नु भयो– 'सन् १८८९ मा फ्रान्सको पेरिसमा सम्पन्न विश्वका श्रम सङ्गठन एवम् श्रमिक नेताको बैठकले विश्व श्रमिक दिवस विश्वभर मनाउने निर्णय गरेको हो। त्यस यता सन् १८९० देखि हरेक वर्ष अङ्ग्रेजी महिनाको मे १ तारिखमा श्रमिक दिवस मनाउन सुरु भएको थियो। विश्वका मजदुरले यस दिवसलाई पर्वका रूपमा लिँदै आफ्ना हकअधिकारको सुनिश्चितताका लागि सरकार र रोजगारदातालाई दबाब दिने र मजदुरहरूका अधिकार स्थापित गर्ने उद्देश्यले यो दिवस संसार भरि मनाउँछन। नेपालमा हाम्रो सङ्गठनले पनि विभिन्न कार्यक्रम गरी यो दिवस मनाउने गर्दछ। नेपालमा विराटनगमा २००७ सालमा मजदुर आन्दोलनसँगै यो दिवस मनाइन थालिएको हो। विसं २०४६ को राजनीतिक परिवर्तनसँगै नेपालमा यो दिवसमा सार्वजनिक बिदा दिन थालिको कुरा चर्चा गर्नु भयोको थियो।'

इटहरीको...

मसाल जुलुस निकालेको छ।

१४ गते बुधबार साँझमा इटहरीको वि.पी चौकदेखि धरान विराटनगर हाइवेसम्म कथित स्थानीय निर्वाचन बहिष्कार गरौं , संसदीय व्यवस्था मुर्दावाद भन्ने नारा लगाउदै मसाल जुलुस निकालिएको हो। जुलुसले प्रतिक्रियावादी राज्यसत्ता र व्यवस्था -मुर्दावाद , नयाँ जनवादी क्रान्ति जिन्दावाद , राष्ट्रघाती एमसीसी सम्झौता खारेज गर , नेकपा(क्रान्तिकारी माओवादी) जिन्दावाद जस्ता नाराहरूपनि लगाएको थियो।

दलाल संसदीय व्यवस्थाको मतिहार बनेको वर्तमान सरकारले घोषणा गरेको निर्वाचनको मिति नजिकिदै जादा आक्रमक प्रचारमा उत्रिएको नेकपा (क्रान्तिकारी माओवादी)ले सुनसरीमा मसाल जुलुस निकाल्ने पर्चा वितरण तथा पोष्टर टाँस्ने र बहिष्कारको अर्थ जनतालाई बुझाउने काम गरिरहेको नेकपा(क्रान्तिकारी माओवादी) सुनसरी इन्चार्ज विवेकले बताउनु भयो। जुलुसमा नेकपा(क्रान्तिकारी माओवादी) प्रदेश सेक्रेटरी उदय , मोरङ जिल्ला इन्चार्ज विद्रोही लगायतले सहभागीता जनाउनु भएको थियो।

तुलसीपुरको...

तुलसीपुरको बसपार्कमा कोण सभा सम्पन्न भएको छ। यहाँको कोणसभालाई पार्टीका पीवीएम तथा लुम्बिनी प्रदेश सेक्रेटरी भुपेन्द्र न्यौपानेले सम्बोधन गर्नुभएको थियो। कोणसभाको सञ्चालन भने क्रान्तिकारी युवा लिगका महासचिव दिलबहादुर कठायतले गर्नुभएको थियो।

यसअघि तुलसीपुर विजौरी बजारमा सम्पन्न भएको कोण सभालाई पनि सक्रेटरी न्यौपानेले नै सम्बोधन गर्नुभएको थियो भने कोणसभाको सञ्चालन महासचिव कठायतले नै गुर्नभएको थियो।

त्यसैगरी बबई हापुरेमा सम्पन्न कोण सभाको सञ्चालन प्रदेश सदस्य तिलकले गर्नुभएको थियो भने कोणसभालाई प्रदेश पार्टी सेक्रेटरी न्यौपाने र देजमो नेपालका लुम्बिनी प्रदेश उपाध्यक्ष इश्वरीप्रसाद गैरेले सम्बोधन गर्नुभएको थियो।

त्यसैगरी बबई बगालेमा भएको कोण सभाको सञ्चालन अनेरास्ववियु (क्रान्तिकारी) का केन्द्रीय सदस्यले गर्नुभएको थियो भने पार्टीका केन्द्रीय सदस्य तथा दाङ जिल्ला इन्चार्ज समिर केसीले सम्बोधन गुर्नभएको थियो।

दंगीशरण थपगाउँमा भएको कोण सभाको सञ्चालन महासचिव कठायतले गर्नुभएको थियो भने वक्ताको रूपमा समिर केसीले बोल्नुभएको थियो।

त्यसैगरी तुलसीपुर सग्राममा भएको कोण सभाको सञ्चालन इश्वरी गैरेले गर्नुभएको थियो भने पार्टी केन्द्रीय सदस्य विपिन रोकायाले निर्वाचन बहिस्कारसम्बन्धी विचार राख्नुभएको थियो।

शान्तिनगर जुम्लेकुला सम्पन्न कोण सभाको विद्यार्थी नेतान मनोज थापाले गर्नुभएको सियो भने पार्टी केस विपिन रोकाय बोल्नुभएको थियो।

त्यसैगरी शान्तिनगरको पातेटाकुरा भएको कोण सभाको सञ्चालन विध्यार्थी नेता मनोज थापाले गरेका थिए भने महिला नेतृ तथा पार्टी केन्द्रीय सदस्य लक्ष्मी चौलागाईले निर्वाचन बहिस्कारसम्बन्धी धारणा राख्नुभएको थियो।

यता नयाँवस्ति भरतपुरमा भएको कोणसभामा पार्टीका प्रदेश सदस्य तिलक विक बोल्नुभएको थियो भने सञ्चालन मनोज थापाले गर्नुभएको थियो।

तुलसीपुर भमकेमा भएको कोण सभामा प्रमुख वक्ताको रूपमा क्रान्तिकारी युवा लिगका महासचिव दिलबहादुर कठायत बोल्नुभएको थियो भने कार्यक्रमको सञ्चालन देजमोका नेता इश्वरीप्रसाद गैरेले गर्नुभएको थियो।

त्यसैगरी शान्तिनगर बागमारामा सम्पन्न कोण सभालाई अखिल नेपाल किसान महासंघ (क्रान्तिकारी) का केन्द्रीय सचिवालय सदस्य प्रेम थापाले सम्बोधन गुर्नभएको थियो भने कोणसभाको सञ्चालन विद्यार्थी नेता मनोज थापाले गर्नुभएको थियो।

१३३औं...

जीवन बाँच्न बध्य छन।

यो स्थितिमा हामिले मजदुरवर्गको चेतनाको वृद्धि गर्नु छ, संगठन मार्फत शक्ति आर्जन गर्नु छ र तागतलाई जागृत गर्नु छ। सामन्त, दलाल तथा नोकरशाही तन्त्रलाइ मजदुर आन्दोलनको बलमा धक्का दिनु छ त्यसको निम्ति देश तथा वैदेशिक रोजगारीको प्रक्रियामा कृयाशिल मजदुर एवं मजदुर आन्दोलनका सच्चा संगठनहरूको एकतालाई बलियो बनाउदै शक्तिशाली मजदुर आन्दोलन उठाउनुपर्ने छ। मजदुरवर्गको नेतृत्वमा नयाँ राज्य(व्यवस्था स्थापना गर्नुछ। यसका निम्ति हाम्रो दृढ प्रतिबद्धता सहित सम्पूर्ण मजदुर एवं मजदुर आन्दोलनका असल संगठनहरूबाट नयाँ संकल्पको अपेक्षा गर्दै सम्पूर्ण मजदुरवर्ग एवं उत्पीडित जनसमुदायमा १३३ औं अन्तर्राष्ट्रिय मजदुर दिवसको शुभकामना व्यक्त गर्दछौ।'

५ नं...

नेतृत्वमा, प्युठान, अर्धाखाँची, रौल्पामा सिसिएम टिकारामको नेतृत्वमा कायृक्रमहरू संचालित छन्। ५ नं. प्रदेश अन्तरगको रूपन्देही जिल्लामा निम्न कार्यक्रमहरू सम्पन्न गरिएका छन्, जसमा पार्टी स्थाई समिति सदस्य रामसिंह श्रीसको पनि सहभागिता थियो। विभिन्न नपा र गाउँपालिकाहरूमा गरिएको कार्यक्रमको नेतृत्व कसकले गरेको थियो र कहाँ ती कार्यक्रम भए, त्यसलाई निम्न अनुसार दिइएको छ :

१) शंकरपुर - क. धनेश्वर पोखेल २) ६ नम्बर चोक ढेकावर - क. रामसिंह श्रीस ३) खैरेनी बजार - क. धनेश्वर पोखेल ४) सित्तलनगर - क. धनेश्वर पोखेल ५) भलुही - क. बिनोद मरासिनी ६) चरङ्गे - क. खिम पुन , बुटवल ७) चौराह - क. रामसिंह श्रीस ८) मणिग्राम क. धनेश्वर पोखेल ९) ठुटीपिपल- क. रामसिंह श्रीस १०) भैरहवा - क. बिनोद मरासिनी ११) बेथरी - बिनोद मरासिनी १२) छपिया - धनेश्वर पोखेल १२) फर्साटिकर - रामसिंह श्रीस १३) नयाँ गाउँ - राजु भुजेल १४) बुटवल गोलपार्क - धनेश्वर पोखेल १५) देविनगर चौपारी - रामसिंह श्रीस १६) बुद्धनगर - बिक्रम नेपाली १७) बोलबम -बिनोद मरासिनी १८) मुर्गीया - धनेश्वर पोखेल १९) सालझण्डी - रामसिंह श्रीस

नेकपा(क्रान्तिकारी माओवादी)को चुनाव बहिष्कार अभियानमा सुकुम्बासीहरूको सहभागिता

अहिले पनि उनीहरुलाई सरकार र भूमाफियाहरुले यातना दिइ रहेका छन । ५० औं वर्षदेखि थोरै ऐलानी जग्गामा सानो झुप्रो बनाएर अत्यधिक दुःखका साथ जीवन धानीरहेका नागरिकहरु कतिखेर सरकारले भूमाफियाको मतियार बनेर आफ्नो झुप्रो भत्काई दिने हो भन्ने त्रासमा देखिन्छन् । अत्यान्तै कष्टकर जीवन बिताएर भाडामा बस्ने सुकुम्बासीहरु पनि ठूलो संख्यामा छन् । रातदिन मजदुरी गर्दा पनि आफ्ना सन्तानलाई उचित शिक्षा र बिरामी हुदा स्वास्थ्य उपचार गराउन सक्ने हैसियतामा छैनन्

● विद्रोही ●

नेपालमा लामो समयसम्म शासन गरेको सामन्ती राजतन्त्रात्मक व्यवस्थाले सुकुम्बासीहरूलाई अधिकार दिएन । अन्याय मात्र थोपरि रह्यो । अन्यायको विरुद्ध आन्दोलित बनेका सुकुम्बासीहरूले दश वर्षे जनयुद्ध र जनआन्दोल ,राष्ट्रियताको आन्दोलनलगायत परिवर्तनका सबै आन्दोलनमा सहभागीता जनाएका छन् । जनयुद्धमा मजदुर ,किसान ,महिला ,दलितले जस्तै सुकुम्बासीहरूले पनि महत्वपूर्ण भुमिका खेले ।

श्रमजीवी सुकुम्बासी लगायत सम्पुर्ण परिवर्तनकामी नेपालीको जोडबलमा देशमा गणतन्त्र आयो । जनयुद्ध र जनआन्दोलनको नेतृत्व गर्नेहरू नै राज्य संचालन गर्ने ठाउँमा पुगेपछि अधिकार सहित बाँच्न पाइन्छ भने भरोसा सुकुम्बासीले राखेका थिए । तर, शासकहरूले त्यो भरोसा पुरा गर्न लागेनन् । दलाल पुजीपतिहरूको रक्षामा उत्रिएका नयाँ शासकहरूले पनि सुकुम्बासीहरूलाई अधिकार दिलाउनु पर्ने आवश्यकता ठानेनन् ।

यो देख्दा देशमा रहेका करिब ९० लाख सुकुम्बासीहरू निराश बने । निराशाको बाबजुद पनि आफ्नै तरिकाले अधिकार प्राप्तिको आन्दोलनमा सहभागि भइरहे । उनीहरूले संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र प्राप्ति पछि बनेका सबै सरकारलाई आफ्ना आधाभूत आवश्यकता पुरा हुने वातावरण बनाइदिन राज्यसँग माग गरिरहे तर बिडम्वना नै भन्नु पर्दछ सामन्ती राजतन्त्रात्मक व्यवस्थाका शासकहरूले जसरी सुकुम्बासीहरूलाई अत्याचार गरेका थिए त्यसरी नै अहिलेका शासकहरूले पनि दोहोऱ्याइरहे ।

सामन्ती र पूँजीवादी व्यवस्थाको पक्षमा उभिएको कांग्रेस लगायतका राजनीतिक पार्टीहरूले अन्याय गर्नु स्वभाविक थियो । बिडम्वनाको विषय त यो भयो की सरकार संचालन गरेका आफुलाई कम्युनिष्टको संज्ञा दिने प्रचण्ड र केपी ओलीले नेतृत्व गरेको पार्टीहरूले पनि सुकुम्बासीलाई अधिकार दिन चाहेन । सुकुम्बासीहरूलाई भोट बैकको रूपमा मात्र हेऱ्यो र हेरिरहेको छ ।

जब की कम्युनिष्ट पार्टीको विशेष नारा भित्रै 'जसको जोत उसको पोत र क्रान्तिकारी भूमि सुधार पनि पर्दछ' । गाँस, बास, कपास, शिक्षा, स्वास्थ्य र रोजगार मानिसका आधारभूत आवश्यकता हुन् । नागरिकका यी आधारभूत आवश्यकता पुरा गराउनु कम्युनिष्टहरूको पहिलो कर्तव्य हो ।

संसदवादमा चुलुम्ब डुबेका यी नामधारी कम्युनिष्ट पार्टीहरूले चुनावको बेला सुकुम्बासीहरूलाई भोट बैंकको रूपमा प्रयोग गरिरहेको बुझेर विस्तारै चेतनशील बन्दै गएका सुकुम्बासीहरूले नेकपा(क्रान्तिकारी माओवादी)ले चलाएको निर्वाचन बहिष्कारको अभियानमा आक्रषित हुदै सहभागीता जनाइरहेका छन् ।

सुकुम्बासी समस्या समाधान अहिलेको संसदीय व्यवस्थाबाट सम्भव छैन । यो समस्या समधान गर्नको लागि 'संघीय जनगणतन्त्र'को आवश्यकता पर्दछ । त्यसको लागि अहिलेको व्यवस्थालाई ध्वस्त पार्न जरुरी छ । अहिलेको स्थानीय निर्वाचन पनि यहि व्यवस्थालाई टेवा दिन गरिएको निर्वाचन भएकाले क.मोहन वैद्य 'किरण' नेतृत्वको नेकपा (क्रान्तिकारी माओवादी) ले बहिष्कार गरेको हो । यो निर्वाचनमा पनि पैसाको खोलो बगाएर दलाल ,तस्कर र भ्रष्टहरूनै निर्वाचित हुने भएकाले यसको बहिष्कार गर्नु नै क्रान्तिकारी कदम हुनेछ भन्ने धेरै सुकुम्बासीहरूले बुझेका छन् र सबै सुकुम्बासीलाई बुझाउन आवश्यक पनि छ । मुलुकमा हुने सबै परिवर्तनका आन्दोलनमा प्रत्यक्ष सहभागीता जनाउने सुकुम्बासीहरू प्रतिक्रियावादी स्थानीय निर्वाचन बहिष्कारको पक्षमा उभिनु साँचीकै उपलब्धी मुलक मान्नु पर्दछ । संसदवादीहरूको षड्यान्त्र र अवसरवाद अब सुकुम्बासीहरूले बुझ्न जरुरी छ । दलाल पुँजीवादी व्यवस्थाका पक्षधरहरूले सुकुम्बासी माथि गर्ने गद्दारीको भण्डाफोर गर्दै श्रमजीवी सुकुम्बासीहरूको अधिकार सुनिश्चित गराउने जिम्मा अब नेकपा(क्रान्तिकारी माओवादी) ले लिन सक्नु पर्दछ ।

नागरिकका आँखामा छारो हालेर मोजमस्तीमा रमाउन पल्केका अहिले सम्मका सरकारले सुकुम्बासी समस्या समधान गर्न भनेर करिव १५ वटा आयोग गठन गरिसकेका छन् । यी आयोगहरूले सत्तारुढ पार्टीका नेता कार्यकर्ता भर्ती गर्ने , भ्रष्टचार गर्ने र भूमाफियाहरूलाई जग्गा थुपारी दिने कु-कार्य गरेको देखिन्छ । आयोगहरूलाई भ्रष्टचार गर्ने अखडा बनाएका छन ।

हालको व्यवस्था र संसदवादी पार्टीहरूले सुकुम्बासीहरूलाई अधिकार नदिने रहेछ भनेर बुझ्न थालेका सुकुम्बासीहरूले नेकपा(क्रान्तिकारी माओवादी) सँग अन्तर आत्मा देखि विश्वास गर्न थालेका छन् । त्यहि भएर संसदीय व्यवस्था अन्तर्गत गरिने एउटा आवश्यकताहिन कार्यक्रम मात्र ठानेर वैशाख ३० गते हुने चुनाव बहिष्कार अभियानमा उनीहरू सहभागि हुन थालेका हुन् ।

नेपालका सुकुम्बासीहरू अधिकांश मजदुर र अर्काको खेत जोत्ने गरिब किसान छन् । उनीहरू सचेत हुनु भनेको मजदुर तथा किसान आन्दोलन पनि माथि उठनु हो । मजदुर-किसान र सुकुम्बासी चेतनशील हुनु भनेको जनगणतन्त्र स्थापनाका आधारहरू थप समृद्ध हुदै जानु हो । त्यसैले हाम्रो देशका सुकुम्बासीलाई अहिलेको अवस्थामा चुनाव बहिष्कारको अभियानमा सहभागी गराउदै उनीहरूलाई मार्क्सवाद-लेनिनवाद-माओवादको विषयमा प्रशिक्षण दिदै अगाडि बढनु आम क्रान्तिकारीहरूको मुख्य काम मध्ये एक हो ।

यो व्यवस्था अर्थात दलाल संसदीय व्यवस्थाबाट मुठीभर दलालहरूको बाहेक देश र नागरिकको हित हुनै सक्दैन । नयाँ जनवाद हुदै वैज्ञानिक समाजवादले मात्र देश र नागरिकको हित गर्न सक्दछ भने विश्वास श्रमजीवी लाई बुझाउनु पर्दछ । साँचो अर्थमा कम्युनिष्ट आन्दोलनमा सहभागी भएका कम्युनिष्टहरूले लामो समयदेखि शासकहरूको अन्याय र अत्यचारको शिकार भएका श्रमजीवी तथा सुकुम्बासीहरूलाई प्रशिक्षण दिदै अधिकार प्राप्त हुने आन्दोलनमा सहभागी गराउन सक्नु पर्दछ ।

आधारभूत वर्गलाई बहिष्कार गरेर अगाडि बढेको हाल सम्मको कुनै पनि सरकारले श्रमजीवी सुकुम्बासीहरू देशमा कति छन् भनेर तथ्यमा आधारित संख्या निकाल्न चाहेको छैन । तर विभिन्न संघ संस्थाले नेपालमा करिब २५ लाख घरपरिवार सुकुम्बासी रहेको तथ्यांक सार्वजनीक गरेका छन् । यसरी हेर्दा करिब १ करोडको हाराहारीमा सुकुम्बासी भएर नेपाली नागरिकहरू बाँच्न बाध्य छन् । सुकुम्बासी जस्तै अरु पनि कयौं नेपाली नागरिकहरू आधारभूत आवश्यकताबाट बञ्चित भएर बसेका छन । उनीहरूको श्रम विभिन्न रङ र रूपमा लुटिएको छ ।

अहिले पनि उनीहरूलाई सरकार र भूमाफियाहरूले यातना दिइ रहेका छन । ५० औं वर्षदेखि थोरै ऐलानी जग्गामा सानो झुप्रो बनाएर अत्यधिक दुःखका साथ जीवन धानीरहेका नागरिकहरू कतिखेर सरकारले भूमाफियाको मतियार बनेर आफ्नो झुप्रो भत्काई दिने हो भन्ने त्रासमा देखिन्छन् । अत्यान्तै कष्टकर जीवन बिताएर भाडामा बस्ने सुकुम्बासीहरू पनि ठूलो संख्यामा छन् । रातदिन मजदुरी गर्दा पनि आफ्ना सन्तानलाई उचित शिक्षा र बिरामी हुदा स्वास्थ्य उपचार गराउन सक्ने हैसियतामा छैनन् ।

त्यसैले यी नागरिकहरूको लागि निर्वाचन बहिष्कार उपयुक्त छ । यो वर्गलाई सम्मान पुर्वक बाँच्न पाउने अधिकार दिलाउनका लागि हाम्रो पार्टीले नयाँ जनवादी क्रान्तिको तयारीमा मजदुर-किसान तथा सुकुम्बासीलाई आवद्ध गराउन सम्पूर्ण पार्टीपंती डटेर लाग्न जरुरी छ ।

स्थानीय...

कार्यनीति २४ घण्टामा बदलिन सक्छ भन्नु भएको हो । कार्यनीति निर्धारण गर्दा पार्टीले यो विषयमा जोड दिनु आवश्यक छ ।

कसैले के तर्क गरेको पाइन्छ भने पार्टी र आन्दोलन कमजोर हुँदा निर्वाचनको उपयोग गर्नु पर्छ र निर्वाचन विथोल्न सक्ने शक्ति आर्जन भए पछि बहिष्कारको कार्यनीति उपयुक्त हुन्छ । यो कुनै सैद्धान्तिक तर्क होइन । यो यान्त्रिक, व्यवहारवादी र रुढिवादी तर्क हो । यो तर्कले निर्वाचन उपयोग वा बहिष्कारको प्रश्न रणनीतिक हो कार्यनीतिक होइन भन्ने मान्यता तिर लैजान्छ । उपयोग वा बहिष्कार के उपयुक्त हुन्छ भन्ने कुरा पार्टीको आत्मगत शक्तिका आधारमा निर्धारण गरिने विषय होइन । यो तत्कालीन वस्तुगत परिस्थितिमा भर पर्ने कुरा हो । कम्युनिस्ट पार्टी रणनीतिमा दृढ रहेर कार्यनीतिमा परिस्थिति अनुसार लचक हुन सिपालु हुनु पर्दछ ।

गत चैत्रमा बसेको हाम्रो पार्टीको केन्द्रीय समितिको बैठकले आगामी वैशाख ३० गते हुने भनिएको स्थानीय निर्वाचन बहिष्कार गर्ने निर्णय गरेको छ । कार्यनीति रणनीतिको एउटा अंश हो र त्यसले रणनीतिको सेवा गर्नु पर्दछ । कुनै खास सन्दर्भमा उपयोग वा बहिष्कार जे गर्दा रणनीतिक उद्देश्य प्रप्तिका निमित्त बढी सहयोगी हुन्छ त्यो बेला त्यही कार्यनीत सही हुन्छ । हामीले अन्तर्राष्ट्रिय कम्युनिस्ट आन्दोलनमा निर्वाचनलाई उपयोग र बहिष्कार दुवै गरेको पाउँछौं । रुसमा लेनिनले निर्वाचन बहिष्कार र उपयोग दुवै गर्नु भएको छ । हामीले पनि विगतमा निर्वाचनको उपयोग र बहिष्कार दुवै गर्दै आएका छौं । यो कुनै सैद्धान्तिक विषय होइन । यस पटकको निर्वाचनलाई बहिष्कार गर्न उपयुक्त हुने पार्टीको निष्कर्ष पछाडिका आधार निम्नानुसार रहेका छन् ।

एक, कथित दोस्रो संविधान सभाबाट बनेको संविधान पछि पनि पुरानो दलाल तथा नोकरशाही पुँजीपति र सामन्त वर्गीय सत्तामा कुनै परिवर्तन भएको छैन । यो सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र अन्तर्गत हुने कुनै निर्वाचित निकायबाट पनि देश र जनताका समस्याहरू समाधान हुन नसक्ने कुरा छर्लङ्ग भइसकेको छ । सङ्घीय सरकारले गरेको राष्ट्रघात तथा जनघात र स्थानीय निकायहरूले गरेको करबृद्धि तथा डोजर आतङ्क जस्ता क्रियाकलापले जनता विक्षिप्त भएका छन् । सत्ता र व्यवस्था प्रतिको जनताको वितृष्णा बढेर गएको छ । यो स्थितिमा निर्वाचनको उपयोग भन्दा बहिष्कार गरेर नै वैकल्पिक सत्ता स्थापनाको तयारीमा जनतालाई गोलबन्द गर्न सकिने संभावना बढी हुन्छ ।

दुई, वर्तमान संसदीय व्यवस्थामा सामान्य लोकतान्त्रिक अधिकारहरू पनि खोसिँदै गएका छन् । प्रतिक्रियावादी सत्ता झन झन जनविरोधी र फासीवादी हुँदै गइरहेको छ । अर्कोतिर, संसदीय राजनीति गर्नुको उद्देश्य देश र जनताको हितमा काम गर्नका निम्ति नभएर गुटीय स्वार्थ पुरा गर्नका लागि जसरी पनि सरकारमा पुग्ने हुन गएको छ । यो स्थितिमा निर्वाचनलाई उपयोग गर्ने कार्यनीतिले संसदवादी पार्टीहरू र क्रान्तिकारी पार्टीका बीचको गुणात्मक अन्तर ओझेलमा पर्न गई जनताले सबैलाई उस्तै उस्तै देख्ने स्थिति पैदा हुन जान्छ । तसर्थ पार्टीको क्रान्तिकारी चिनारीलाई जनताका बीचमा स्थापित गर्नका लागि निर्वाचनको बहिष्कार मार्फत् सत्ता र व्यवस्थाको भण्डाफोर गर्ने कार्यनीति नै उपयुक्त कार्यनीति हुन्छ ।

तीन, नेपालमा संसदवादी पार्टीका बीचका भिन्नताहरू केबल नाममा सीमित हुन पुगेका छन् । उपभोक्तावादले सबैमा गहिरो जरा गाडेको छ । जसरी पनि सरकारी निकायमा पुग्ने र सत्ताको उपभोग गर्ने उपभोक्तवादी चिन्तनका कारण संसदवादी पार्टीहरूका बीचमा रहेका वैचारिक तथा राजनीतिका अन्तरहरू क्रमशः मेटिँदै गएका छन् । विचार, आदर्श र कार्यक्रमका आधारमा हुने राजनीतिक प्रतिस्पर्धाको ठाउँ सत्तास्वार्थका लागि गरिने विजातीय गठबन्धनले लिन थालेको छ । केन्द्रीय स्तरमा बनेका नेपाली काङ्ग्रेस, माओवादी केन्द्र, एकीकृत समाजवादी, जनता समाजवादी तथा जनमोर्चा जस्ता विपरीतधर्मी पार्टीहरूका बीचको पाँच दलीय गठबन्धन र त्यसको प्रतिरोध गर्न एमाले, राप्रपा र नेकपा विप्लव जस्ता पार्टीहरूबाट बन्ने स्थानीय गठबन्धनले यही कुरा दर्शाउँछ । यो स्थितिमा विचार र आदर्शको राजनीतिलाई स्थापित गर्नका लागि स्वतन्त्र चिनारी सहित सत्ता र व्यवस्थाको भण्डाफोर गर्न बहिष्कारको कार्यनीति नै सही हुन्छ ।

चार, नेपालमा सत्ताको दुरूपयोग र आर्थिक चलखेल निर्वाचन जित्ने प्रमुख आधार बन्न गएको छ । तसर्थ दलाल, भ्रष्ट नोकरशाह, सामन्त, ठेकेदार र गुण्डाहरूले मात्र निर्वाचन लड्न सक्ने र जित्ने भएका छन् । राजनीति देश र जनताको सेवाका लागि नभएर सत्ताको दुरूपयोग गरी छिटो पैसा कमाउने व्यवसाय बन्न गएको छ । आर्थिक अवस्था कमजोर भएका इमान्दार राजनीतिक कर्मीका लागि जुनसुकै तहको निर्वाचन पनि आकासको फल जस्तो भएको छ । निर्वाचन स्वच्छ र धाँधलीरहित हुने र जनपक्षीय उमेदवारले जित्ने संभावना छैन । अर्कोतिर चुनाव जित्ने उद्देश्य राखेर तालमेल गर्ने हो भने सत्ता र व्यवस्थाको भण्डाफोर कमजोर हुन गई पार्टीको क्रान्तिकारी चिनारी नै गुम्ने खतरा रहन्छ । यस्तो स्थितिमा निर्वाचनको बहिष्कार नै उपयुक्त कार्यनीति हुन्छ ।

पाँच, प्रतिक्रियावादी सत्ताका तीनओटै अङ्गहरू : कार्यपालिका, व्यवस्थापिका र न्यायपालिका सबै असफल सावित हुँदै गएका छन् र नोकरशाही राज्य संयन्त्रको बलमा मात्र सत्ता र व्यवस्था टिकेको छ । जनता विकल्पको खोजीमा छन् । जनताले विकल्प खोजेको बेलामा पार्टीले यही सत्ताभित्र हुने र्विाचनको उपयोगलाई कार्यनीतिका रूपमा पेस गर्नु सही कदम हुँदैन । सत्ता र व्यवस्थाको विकल्पका रूपमा सङ्घीय जनगणतन्त्र नेपाललाई प्रस्तुत गर्ने र त्यसका लागि वर्ग सङ्घर्षको उठान गनुपर्ने स्थितिमा चुनाव उपयोग गर्ने कार्यनीतिले जनतामा झन भ्रम पर्न जाने संभावना रहन्छ । तसर्थ यस प्रकारको परिस्थितिमा बहिष्कार नै सही कार्यनीति हुने देखिन्छ ।

छ, नेपालमा कम्युनिस्ट जनताको बाहुल्य छ, देशैभरि कम्युनिस्ट छन् । तर कम्युनिस्ट आन्दोलन अत्यन्त कमजोर छ । यो एउटा विडम्बना हो । साम्राज्यवाद र विस्तारवादका दलाल नक्कली कम्युनिस्ट पार्टीहरूले निर्वाचनको माध्यमबाट समाजवादमा जानका लागि नेपालको सम्विधानले बाटो खोलेको छ भन्ने भ्रम दिइरहेका छन् । क्रान्तिकारी पार्टीले यो भ्रमबाट जनतालाई जति छिटो मुक्त गर्न सक्छ नेपाली क्रान्ति त्यति नै नजिक आउँछ । यो स्थितिमा गरिने उपयोगले नक्कली कम्युनिस्टले छरेको भ्रम सफा गर्नतिर होइन उल्टो अरु भ्रम थप्ने काम गर्छ । यसकारण वर्तमान सन्दर्भमा निर्वाचन बहिष्कार नै उपयुक्त कार्यनीति हो ।

सात, स्थानीय निकायहरू पनि साम्राज्यवादका नवउदारवादी नीतिलाई जनताको घरदैलो सम्म पुऱ्याउने प्रतिक्रियावादी सत्ताका इकाइहरू हुन् । इमान्दारी पूर्वक काम गरे पनि त्यहाँ कार्यान्वयन हुने योजना देश र जनताका हितमा हुदैनन् । इमान्दार भएर साम्राज्यवादी नीति लागुगर्नु सारतः यथास्थितिलाई मलजल गर्नु जस्तो हुन्छ । त्यसकारण पनि बहिष्कार उपयुक्त कार्यनीति हो ।

आठ, प्रतिक्रियावादी शासक वर्गले सङ्घीयता मार्फत् सिंहदरवारको अधिकार तलसम्म पुगेको भनी जनतालाई भ्रम दिइरहेका छन् । यो पुरै गलत हो । अझै पनि सबै अधिकार केन्द्र मै रहेको छ र सङ्घीयता केवल नाम मात्रको छ । बनजङ्गल, जडीबुटी, नदीनाला, जमिन, खनिज, विकास-निर्माण प्राकृतिक स्रोत-साधन आदिमा स्थानीय जनताको कुनै अधिकार छैन । सिंहदरवारबाट स्थानीय निकायसम्म पुगेको भनेको जनताको अधिकार होइन, भ्रष्टाचार हो । यसको भण्डाफोर गर्न र स्थानीय स्रोत-साधनमा जनताको अधिकार स्थापित गराउने सङ्घर्ष उठाउनका लागि पनि उपयोग भन्दा बहिष्कार नै उपयुक्त कार्यनीति हुन्छ ।

नौ, राष्ट्रिय स्वाधीनताको रक्षाको प्रश्न गम्भीर बन्दै गएको छ । राष्ट्रघाती एमसीसी संसदबाट पारित गरिएको छ र लिम्पियाधुरा, कालापानी तथा लिपुलेक सहित देशका विभिन्न भागमा भारतीय विस्तारवादद्वारा गरिएको अतिक्रमणका विरुद्ध संसदवादी शासकहरू चुँसम्म बोलेका छैनन् । यस्ता राष्ट्रघाती दलालहरूको विरोध तथा भण्डाफोर गर्न र तिनलाई जनताबाट अलग्याउन उपयोगबाट भन्दा बहिष्कारबाट नै बढी संभव हुन्छ ।

दश, एउटा सन्दर्भमा माओले भन्नु भएको थियो – ज्वारका विरुद्ध जानु मार्क्सवादी-लेनिनवादी सिद्धान्त हो । जनताका सबै समस्याहरू निर्वाचनले हल गर्छ भनेर यतिबेला प्रतिक्रियावादीहरूले भन्ने भ्रम दिइरहेका छन् र जनता अलमलमा परेका छन् । प्रतिक्रियावादी सत्ताले राज्यका सबै साधन स्रोतहरू प्रयोग गरेर चुनावको पक्षमा एउटा ठुलो माहोल अर्थात् माओको शब्दमा ठुलो ज्वार उठाउन कोशिस गर्दैछ । यही भ्रमका कारण उठने निर्वाचनको ज्वारका विरुद्ध जानु यतिबेला क्रान्तिकारी कदम हुन्छ । यो भनेको निर्वाचनको बहिष्कार नै हो ।

प्रतिक्रियावादी निर्वाचनको उपयोग वा बहिष्कार के गर्ने भन्ने कार्यनीतिको कुरा गर्दा पार्टीमा प्रायशः हिजो लेनिनले प्रयोग गर्नु भएका तर्कहरू नै अगाडि आउने गर्छन् । लेनिनले उपयोग वा बहिष्कारका सन्दर्भमा जवर्जस्त तर्कहरू दिनु भएको छ, र ती दुवैथरि तर्कहरू आफ्ना ठाउँमा सही छन् । यहाँ ती तर्कमा प्रश्न उठाउन खोजिएको होइन । तर, हेक्का राख्नुपर्ने कुरा के हो भने ती तर्कहरू आज भन्दा एकसय वर्ष अगाडिको परिस्थिति सापेक्ष छन् र यो बीचमा विश्वको अर्थ-राजनीतिक परिस्थितिमा थुप्रै परिवर्तन भएको छ । निर्वाचनको उपयोग वा बहिष्कारको कार्यनीतिबारे निर्णय लिँदा नयाँ परिस्थितिमा विकास भएका सन्दर्भलाई जोडेर बहिष्कार वा उपयोगको कार्यनीतिको विकासमा आवश्यक ध्यान पुऱ्याउनु पर्दछ । लेनिनका तर्कहरूबाट उपयोग वा बहिष्कारको औचित्य पुष्टि गर्न खोज्ने र विकसित नयाँ सन्दर्भमा आवश्यक ध्यान नदिने कुराले क्रान्तिकारीलाई यान्त्रिक र रुढीवादी बनाउने खतरा रहन्छ । यहाँ पनि लेनिनले भनेकै कुरालाई राम्रो गरी आत्मसात गर्न जरुरी छ । त्यो हो : ठोस परिस्थितिको ठोस विश्लेषण । यहाँ भन्न खोजिएको के हो भने विद्यमान परिस्थितिको वस्तुवादी विश्लेषणका आधारमा निर्वाचनको बहिष्कार वा उपयोगका विधिहरूलाई पनि विकास गर्नु जरुरी छ ।

ठीक यसै सन्दर्भमा हालै अनलाइन पत्रिका मूलबाटोमा प्रकाशित स्थानीय निर्वाचनको बहिष्कार : अर्थ र औचित्य शीर्षक दिइएको रचनामा हाम्रो पार्टीका महासचिव कमरेड किरणले एउटा गम्भीर प्रश्न उठाउनु भएको छ । उहाँ भन्नुहुन्छ, "पुरानो राज्यसत्ता र व्यवस्था अन्तर्गत नियमित रूपमा हुने निर्वाचनहरूमा प्रायशः जनताले कहिले नेपाली कांग्रेस, कहिले संशोधनवादी कम्युनिस्ट, कहिले कुनै अवसरवादी वा भ्रष्ट तत्वहरूलाई भोट हाल्ने र जिताउने काम गर्दै आएका छन् । यो चक्र पुरानै र नयाँ ढङ्गले पनि निरन्तर दोहोरिने गरेको छ । जसले जिते पनि मूलतः उस्तै, जनताका लागि उपलब्धि भने हात लाग्यो शून्य । न भोट दिन्न भन्ने अर्थात् "नो भोट" को व्यवस्था छ, न त जिताइएको उमेदवारले गलत काम गरे उसलाई प्रत्याह्वान गर्न पाउने अधिकार छ । अनि नत मन परेका मान्छेहरूलाई जिताउन सक्ने अवस्था र परिस्थिति नै छ । चुनाव जित्न फर्जी मत हाल्ने र त्यसले पनि नपुगे मतपत्र च्यातेर भए पनि चुनाव जित्ने गरेको हामीले देखेका छौं । यसरी बारम्बार दोहोरिइ रहने यो चुनावी चक्र र चक्रब्यूहमा क्रमभङ्ग कहिले र कसरी हुने हो ? यो वर्तमान नेपाली राजनीतिको एक सर्वाधिक महत्वको गम्भीर प्रश्न हो ।" यहाँ कमरेड महासचिवले निर्वाचनको चक्रब्यूहबाट उम्किने एकमात्र बाटो नयाँ जनवादी क्रान्तिको सफलताका लागि समग्र कार्यदिशा सहित निर्वाचन सम्बन्धी कार्यनीतिको पनि विकास गर्नु आवश्यक भएको छ भन्ने तर्फ सङ्केत गर्नु भएको छ । यो कुरा सही हो ।

हाम्रो पार्टीले विगतमा निर्वाचनको उपयोग र भण्डाफोर दुवै गर्दै आएको छ । अहिले हामीले निर्वाचनको बहिष्कार गर्ने नीति लिएका छौं । यो सही छ । तर, परिस्थितिले माग गरे अनुसार अपनाइने चुनावी कार्यनीति निरन्तरको चुनावी चक्र र चक्रव्यूहलाई तोडने र चुनावी निरन्तरतामा क्रमभङ्ग गर्ने उद्देश्य र योजनामा आधारित हुनु पर्दछ । स्थानीय निर्वाचन बहिष्कार गर्ने पार्टीको वर्तमान नीति यही दिशातर्फ उन्मुख छ ।

वैशाख १४, २०७८

नास्तिकता

● सरश्वती मोहरा ●

धार्मिक अन्धआस्था र रूढिवादको विरूद्ध भौतिक चिन्तन र तर्कलाई मान्ने चार्वाक नास्तिक थिए । धर्म, ईश्वरका विरूद्ध भौतिकवादलाई मान्यता दिने चर्वाकको नास्तिकतावादी बिचारदर्शन, तत्कालीन समयमा लोकहितकारी, परिवर्तनमुखी सामाजिक मुल्य-मान्यता जनित जन आकांक्षित र जनअपेक्षित प्रगतिशील बिचारका रूपमा त्यसलाई बुझ्नसकिन्छ ।यसका साथै यथास्थितिमा अल्मलिएको नेपाली समाजका लागि चार्वाकीय भौतिकवादी दर्शन, त्यो अझैपनि परिवर्तमुखी र प्रासंगिक हुनसक्ने कुरालाई नकार्न सकिन्न शायद । तथापि नेपाली समाज र जीवन भने त्यसदेखि अझै टाढा देखिन्छ । कहिलेकाहीँ चार्वाकको सन्दर्भ उठ्ने गरेको भनेको, उनको 'ऋण लिएर पनि घिउ खाने' भन्ने कुराको ठट्टा गरिने रूपमा चर्चामा आउने गर्दछ । तर तत्कालिन रूढि र आडम्बर ग्रस्त आदर्शवादी समाजको रोगी, कुण्ठाग्रस्त विकार अनि बिमारग्रस्त सामाजिक मानसिकतालाई तीव्र प्रहार गर्दै जबरजस्ती नखानु र भोकभोकै बसेर भौतिक अस्तित्व र जीवनलाई नै शेष र समाप्त गर्नुभन्दा त बरू ऋृण लिएर भएपनि बाँचेकै बेश वा घिउ खाएकै पनि बेश भन्ने जस्ता कुराको लोकजीवन, लोकव्यावहार अनि यथार्थका सन्दर्भमा साथै धार्मिक अन्ध र पूर्वाग्रह जनित तत्कालीन समाजमा त्यसको कति ठुलो व्यापक र क्रान्तिकारी महत्व थियो होला भन्ने कुराको भने बिचार गरिँदैन ।

पूर्वेली धर्मदर्शनमा चार्वक, बुद्ध दर्शनसँग जैन, कपिल, प्रकृति, सांख्य आदि नास्तिकतावादी धर्मदर्शन हुनुले नास्तिकतावादी बिचारदर्शनको उल्लेखनीय परम्परा र प्रभावकारीता रहेको बारे अनुमान लगाउन गाह्रो हुँदैन ।

तथापि धर्मभन्दा दर्शनको क्षेत्र व्यापक हुनुले बिचारको हकमा नास्तिक हुनु भन्ने कुराले भने निकै ठुलो अर्थ वहन गरेको देखिन्छ । धर्म, ईश्वरलाई नमान्ने, धर्म,ईश्वर वैरी र विरोधी हुनु मात्र नास्तिक हुनु नभएर, प्रकृति,भौतिक जीवन,यथार्थ र भौतिक अस्तित्वगत वस्तुसत्तालाई मान्ने र त्यसलाई प्राथमिकता दिने भौतिकवादी जीवनदर्शन र बिचार भन्नु नास्तिकतावादी बिचार भएको बुझिन्छ । यस अर्थमा नास्तिक हुनु भनेको जीवनको व्यापक सन्दर्भलाई भौतिकवादी जीवन दर्शन र बिचारले परख गर्दै त्यही अनुसार आचरण गर्ने कुरा नै नास्तिक हुनु हो भन्ने बुझिन्छ । यसरी नास्तिक हुने कुरा, धर्म,ईश्वर लगायत तमाम् चीजहरूलाई तर्क र तथ्यसम्मत् वस्तुपरक र भौतिक धरातलका आधारमा हेर्ने भौतिकवादी चिन्तन, दृष्टि, परिपाटी सम्बद्ध बिचार,नास्तिकतावादी बिचार भन्ने बुझ्नसकिन्छ । यसोहुँदा हरेक अन्धविश्वास,रुढी, परम्परा, मान्यता त्यो धार्मिक लगायत सामाजिक- सास्कृतिक हरेक र सबै क्षेत्रहरूमा भएका बनावटी अस्तित्व र विशुद्ध काल्पनिक र आडम्बरी विचारहरूको विरूद्ध तथ्य र तर्कसम्मत् बिचारप्रणालीलाई अधिराख्दै चिन्तन गर्ने परिपाटीसित आबद्ध बिचार भन्नु नै नास्तिकता हो ।

पार्टीमा..

र क्रान्तिको जन्म दिने राजनीतिक कार्यनीति तर्जुमा गर्नु हो । के यो रणनीतिक महत्वसँग जोडिएको विषय होइन ? अवश्य पनि हो । अहिलेको संसदीय व्यवस्थामा चुनावको उपयोग गर्ने नीतिले पार्टीको राजनीतिक व्यवहार कस्तो हुन्छ ? मूलतः संसद्वादप्रति जनतामा बनेको घृणा, त्यसप्रति समग्र देशको वितृष्णा, त्यसप्रकारको व्यवस्थाविरुद्ध जनताको विद्रोह जसरी बनेको छ त्यसका विरुद्ध संसदीय व्यवस्थाप्रति नरमपन देखाउनु हुन्छ, यो व्यवस्थाका विरुद्ध जनताको आक्रोश र घृणा मत्थर बनाउनु हुन्छ र संसदीय व्यवस्थाको संस्थागत विकास गर्नका लागि मद्दत गर्नु हुन्छ । के यसले वैज्ञानिक समाजवादी क्रान्ति तर्जुमा गर्ने राजनीतिक गतिविधिको दिशा र तरिका मुखरित गर्छ जस्तो स्टालिनले भन्नुभएको थियो, 'वास्तविक क्रान्तिकारी कार्यनीति पछ्याउन दुई कुरामा ध्यान दिनैपर्छ- पहिलो, त्यो कार्यनीति जनताको सामाजिक जीवनका विपरीत जानु हुँदैन, दोस्रो, त्यसले जनताको क्रान्तिकारी स्पिरिट (भावना) लाई माथिभन्दा माथि उठाउनुपर्छ ।' बारम्बार के भनिरहन आवश्यक छैन भने अहिले नेपालको संसदीय चुनावको उपयोग गर्ने कार्यनीति न नेपाली जनताको क्रान्तिकारी सामाजिक जीवनसँग मेल खान्छ, न त समग्र नेपाली जनताको क्रान्तिकारी भावनालाई नै माथि उठाउँछ बरु, त्यसको ठीक उल्टो जनताको क्रान्तिकारी सामाजिक जीवनको विपरीत सुधारवादी, निराशावादी, पलायनवादी बाटोमा जान्छ र जनताको क्रान्तिकारी भावनालाई भुत्ते पार्छ । त्यसको बदला यो कार्यनीतिले क्रान्तिकारी सिद्धान्त र क्रान्तिकारी राजनीतिमा सौदाबाजी गर्न पुग्छ । जुन क्रान्तिकारीले सिद्धान्तमा सौदाबाजी गर्छ त्यो किमार्थ क्रान्तिकारी हुन सक्दैन । सिद्धान्तमा सौदावादी गर्नु क्रान्तिकारी विश्वास र मान्यतामा घात गर्नु हो, क्रान्तिकारी स्पिरिटमा आत्महत्या गर्नु हो ।

हामीलाई लेनिनले सिकाइसक्नुभएको छ, क्रान्तिकारी सिद्धान्तबिना क्रान्ति असम्भव हुन्छ । तसर्थ क्रान्तिकारी सिद्धान्त भनेको क्रान्तिको आत्मा हो । संसारका कुनै पनि देशहरूमा क्रान्तिकारी कार्यनीतिबिना क्रान्ति असम्भव छ । अथवा समाजवादी कार्यनीतिबिना समाजवादी क्रान्ति असम्भव छ । यो मार्क्स, एङ्गेल्स, लेनिन, स्टालिन, माओजस्ता महान गुरुहरूले समाजवादी आन्दोलनको दिशामा हजारौँपटक दिएको सार्वभौम शिक्षा हो । यो शिक्षाको जगमा हामी सुस्पष्ट रूपमा भत्र सक्छौँ- क्रान्ति हुनका लागि क्रान्तिकारी कार्यनीति हुन आवश्यक हुन्छ । क्रान्तिकारी कार्यनीतिका लागि क्रान्तिकारी नेतृत्व आवश्यक हुन्छ । क्रान्तिकारी नेतृत्व हुनका लागि पार्टीमा क्रान्तिकारी सिद्धान्त र राजनीतिबाट ओतप्रोत व्यक्तित्वहरू हुन आवश्यक हुन्छ । वास्तविक जीवनमा क्रान्ति किसान, मजदुर र उत्पीडित जनताको मुक्तिका लागि आवश्यक पर्ने भए पनि र केवल उनीहरूको सहभागितामा मात्र सम्पत्र हुने भए पनि सिद्धान्तनिष्ट व्यक्तिहरूको टिम र नेतृत्वबिना असम्भव हुन्छ । जब कुनै क्रान्तिकारीले मनगढन्ते, भावनात्मक, अनुभवजन्य विषयहरूलाई सिद्धान्तको जलप दिन खोज्छ तब त्यो वास्तवमा अवसरवादको दलदलमा पतन हुन पुग्छ, मनोगतवादको कुहिरोमा रुमल्लिन पुग्छ र अन्ततः त्यो उसको इच्छाभन्दा बाहिर संशोधनवादको पुच्छर समात्न पुग्छ ।

चुनावमा भाग लिनुपर्छ भनेर तर्क गर्ने कमरेडहरूले आफ्नो तर्कलाई बलियो बनाउने नजिरका रूपमा रुस, जर्मनी, नेपाललगायत कैयौँ देशहरूमा भएका चुनावका अनुभवहरूको सहायता लिनुभएको छ । अहिले चुनावको उपयोग गर्नु भनेको के लेनिनले दुमामा भाग लिएको वा नेपाल कम्युनिस्ट पार्टी (एकताकेन्द्र) ले २०४८ सालको चुनावमा भाग लिएको वा नेपाल कम्युनिस्ट पार्टी (माओवादी) ले २०६४ सालमा चुनावमा भाग लिएजस्तो हो ? बिल्कुल होइन । हरेक नेताहरूले इतिहासको सत्यलाई तोडमोड गरेर होइन, ठीक किसिमले र जस्ताको तस्तै बुझ्न आवश्यक हुन्छ । लेनिनले दुमाको उपयोग गर्दा रुसमा पहिलोपटक दुमाको स्थापना भएको थियो, रुसी जनतामा दुमाप्रति अझै व्यापक भ्रम थियो र क्रान्तिकारी कम्युनिस्टविरुद्ध दुमाको उपयोगपछि हत्या गर्नेदेखि १९८० को दशकपछि कम्युनिस्टहरूलाई नैतिक रूपमा विचलित गर्ने साम्राज्यवादी नीतिहरू बनिनसकेको अवस्था थियो । त्यो अवस्थामा चुनावको उपयोग गर्नु लेनिनका लागि जनतालाई संसदीय भ्रमप्रति स्पष्ट गर्ने सही नीति हुन सक्थ्यो र त्यो सैद्धान्तिक रूपमा सही हुन्थ्यो । त्यसले क्रान्तिकारी आन्दोलनलाई यसकारण मद्दत गर्थ्यो- जनताले संसद्बारे फैलिएका भ्रमबाट स्पष्ट हुन पाउँथे तर गजबको कुरा त के छ भने हाम्रा चुनवपरस्त कमरेडहरूले 'चुनावलाई हाम्रो नेतृत्वमा परीक्षण गर्न दिनुपर्यो' भत्रुभएको छ र 'नयाँ कार्यनीति अपनाउँदा सहकर्मी कमरेडहरूमा तरङ्ग पैदा गरेको अवस्था' भत्रुभएको छ । ऐतिहासिक पृष्टिमा हामी प्रस्ट रूपमा देख्छौँ- क्रान्तिकारी सिद्धान्तको क, ख पढेको कुनै पनि कम्युनिस्टले लेनिनले चुनावको उपयोगपछि अहिलेसम्मको एक शताब्दीमा संसारभरमा दस हजारभन्दा बढी चुनावी परीक्षणहरू भएका छन् जसमा इन्डोनेसिया, चिलीलगायत सयौँपटक प्रताडनापूर्ण अनुभवहरू हासिल भएका छन् । नेपाल, भारतलगायत सातै महादेशका सयौँ देशहरूमा चुनावी राजनीतिमा प्रवेश गरेका कम्युनिस्टहरूको लाखौँपटक नैतिक पतनका घटना छन् । कुनै पनि वैज्ञानिकले कुनै पनि विषयमा परीक्षण त्यतिन्जेल जारी राख्छ जति बेलासम्म त्यसको सत्य तथ्य पत्ता लाग्दैन । जब त्यसको सत्यतथ्य पत्ता लागिसक्छ, त्यही परिणामका लागि पुनः परीक्षण गर्नु बच्काना खेल र समयको बर्बादीबाहेक केही हुँदैन । समाजवादी वैज्ञानिकहरूको हकमा पनि यही कुरा सत्य हो । संसदीय चुनाव हजारौँपटक परीक्षण भैसकेका कारण यसको पुनर्परीक्षणको माग गर्नु संसद्वादमा प्रवेश गर्ने अन्धकार सुरुङको यात्रा तय गर्नु हो । नेपाली कम्युनिस्ट आन्दोलनमा यसको कुनै आवश्यकता छैन । त्यसकारण नेपालमा पहिलोपटक र नयाँ कार्यनीतिको वकालत गर्नु कि इतिहासप्रतिको अनविज्ञता हो वा तथ्यमाथिको तोडमरोड । यस्ता कमजोरीहरू कम्युनिस्टका नाममा दुनियाँका तमाम उपभोगवादीहरूले गर्दै आएका छन्, परन्तु कम्युनिस्टका लागि गोन्जालोको यो भनाइ मननयोग्य छ : 'अनुभवहीन अवस्थामा गल्ती प्रत्येक कम्युनिस्टले गर्न सक्छन् तर जे कुरा गलत हो भत्रे सिद्ध भइसकेको छ त्यसलाई कम्युनिस्टले अनुभव गरिरहँदैन ।' यसको तात्पर्य हुन्छ- गलत हो भत्रे सिद्ध भैसकेका मुद्दामा कुनै कम्युनिस्ट फेरि परीक्षणमार्फत गल्ती गर्न चाहन्छ भने त्यो वास्तविक अर्थमा कम्युनिस्ट हुन सक्दैन ।

अहिले हामीले जे चर्चा गर्न विवश हुनुपरेको छ त्यो विषय पार्टीको महासचिव र प्रवक्ताका बारेमा बाहिर उठ्नु हुँदैनथ्यो तर केन्द्रीय समितिको निर्णयविपरीत महासचिब र प्रवक्ताले सार्वजनिक रूपमा पार्टीको प्रतिष्ठामा आँच पुग्ने गरी संसद्परस्त गतिविधि बढाएको कारण त्यसलाई सफा गर्न आवश्यक बन्यो । हुनत महासचिब आफैँले भित्री प्रशिक्षणबाहेक सार्वजनिक रूपमा पार्टीको केन्द्रीय समितिको निर्णयविपरीत बयानबाजी गरेको भेटिएको छैन तर यो काम लगातार रूपमा प्रवक्तामार्फत हुने गरेको छ । कुनै पनि राजनीतिक दलको सामान्य सङ्गठनात्मक सिद्धान्तमा दलको प्रमुख- अध्यक्ष वा महाचिव वा सभापति- केन्द्रीय समितिको समुच्च अभिव्यक्ति हुन्छ, हाम्रो पार्टीमा महासचिव त्यो प्रमुख हो । सार्वजनिक स्थानमा पहुँच सरल बनाउनका लागि प्रमुखको प्रतिनिधित्व गर्ने प्रवक्ता राखिएको हुन्छ र प्रवक्ताका हरेक अभिव्यक्ति, आचरण र व्यवहारलाई प्रमुखको आधिकारिक अभिव्यक्तिका रूपमा हेरिन्छ । प्रमुख केन्द्रीय समितिको समुच्च प्रतिनिधि हुने र प्रमुखको प्रतिमूर्ति प्रवक्ता हुने भएकाले प्रवक्ताका हरेक अभिव्यक्ति र व्यवहारहरू सिङ्गो केन्द्रीय समितिको अभिव्यक्ति र व्यवहार हुन पुग्छन् । त्यसकारण मानिसले राजनीतिक पार्टीको प्रवक्ताका हरेक भनाइ र व्यवहारलाई सिङ्गो केन्द्रीय समितिको विचार, आचरण, नीति र नियमको प्रतिनिधिका रूपमा हेर्छन् । केन्द्रीय समितिको बैठकदेखि अहिलेसम्म आउँदा हाम्रो पार्टीका प्रवक्ताबाट भएका कतिपय चुनावपरस्त राजनीतिक गतिविधिले हाम्रो पार्टीका महासचिवको राजनीतिक दशा अभिव्यक्त भएको छ र त्यसले केन्द्रीय समितिको राजनीतिक दशा सार्वजनिक भएको छ । प्रवक्ताका संसद्परस्त राजनीतिक कदमहरू नजानिँदो तरिकाले क्रान्तिकारी आवरणमा अभिव्यक्त भएका छन् तर सङ्गठनको सर्वोच्च अभिव्यक्ति महासचिव हुनु र प्रवक्तामार्फत महासचिव चुनावपरस्त देखिनुले कहीँ सिङ्गो पार्टी नै संसद्परस्त भएको त होइन ? भत्रे भ्रम देशभर फैलिएको छ ।

अब यो तथ्य सार्वजनिक रूपमा उजागर गर्न कुनै हिच्किचाहट गर्नुपर्ने अवस्था रहेन- प्रवक्ताको निर्वाचन आयोगमा भएको दौडधूप र पार्टीको नीतिविपरीत चुनावमा भाग लिने वा उपयोग गर्ने सार्वजनिक अभिव्यक्ति, सरकार प्रमुख र प्रतिपक्ष प्रमुखसँग भएका छलफल र भनिएका भित्री र बाहिरी सहमतिहरूले संसद्परस्त राजनीतिक गतिविधिहरू पर्याप्त रूपमा प्रकट भइसकेका छन् र तिनले पार्टीको नीति, विधि र पार्टीको निष्ठा र प्रतिष्ठामा ठूलो आघात पुर्याएका छन् । साथै यो तथ्य पनि सार्वजनिक गर्न कुनै आनाकानी गर्नुपर्ने अवस्था रहेन, प्रवक्ताका कदमहरूमा महासचिवको समर्थन र ऐक्यबद्धता रहने गरेको छ र यो संसद्परस्त नीति केवल प्रवक्ताको व्यक्तिगत विषय नभएर महासचिवको राजनीतिक स्पिरिटसमेत समावेश भएको छ । प्रवक्ता र महासचिव दुवैका गतिविधिले सिङ्गो नेपाली जनतामा 'कतै नेपाल कम्युनिस्ट पार्टी संसदीय राजनीतिमा प्रवेश गरेको त होइन ?' भत्रे भ्रमहरू पैदा भएका छन् । अहिले भ्रमको स्तरमा रहेको सच्चाइ सतहमा देखिन र संसद्परस्त राजनीति अपनाउनुपर्ने बाध्यता आउनुका पछाडि कुन जादुले काम गरेको होला भत्रे रहस्य सार्वजनिक हुन परासरको पर्दा उत्रिन्जेल प्रतीक्षा गर्नैपर्ने छ ।

पार्टीको केन्द्रीय समितिले भीषण बहस गरेको र एकमतले पारित गरेको नीति पार्टी चुनावमा नजाने हो, पार्टी दर्ता पनि नगर्ने हो । दाहोर्याइरहन आवश्यक छैन, पार्टीलाई संसदीय कानुनमा दर्ता गर्नु वा दर्ता नै नगरीकन यथास्थितिमा अथवा अहिलेको अवस्थामा चुनावको उपयोग गर्न लैजानु संसद्वादभित्र प्रवेश गर्नु हो जुन क्रान्तिकारी आन्दोलनमा सबैभन्दा घातक परिघटना हुन पुग्छ । साथै केन्द्रीय समितिले पारित गरेको अर्को निर्णय विगतको चुनाव बहिष्कारको जस्तो जनतालाई भोट दिनबाट नरोक्ने पनि हो । त्यसका लागि साम्राज्यवादविरोधी, राष्ट्रघाती एमसीसीविरोधी, दलाल पुँजीवादी सत्ताको विरोध गर्ने, जनपक्षीय आचरण देखाउने महिला, किसान, मजदुर, बुद्धिजीवीको क्षेत्रबाट उठेका व्यक्तिहरूलाई स्थानीय पार्टीले निर्क्योल गरेर समर्थन गर्न सकिने हो । साथै पार्टीबाट कोही पनि उम्मेदवार हुन चाह्यो भने स्वतन्त्र उम्मेदवारका रूपमा प्रस्तुत हुने हो र पार्टीको मूल कार्यनीति वैज्ञानिक समाजवादी व्यवस्थाको फैसला गर्नका लागि जनमतसङ्ग्रहको विषयलाई व्यापक रूपमा प्रस्तुत गर्ने हो । यो कुरा स्पष्ट छ ।

अब रोचक प्रसङ्ग हेरौँ, सर्वोच्च अदालतमा हुने कानुनी बहसभन्दा तिखो र पेचिलो बहस राजनीतिमा अवश्य हुने गर्छ जुन बहसको तुफान हाम्रो पार्टीमा अहिले चल्न थालेको छ । आफ्नै हातमा कम्प्युटर र प्रिन्टर राख्नुभएका महासचिवले सचिवालय र केन्द्रीय समितिमा पार्टी दर्ता नगर्ने र चुनावमा पनि नजाने विषयलाई दस्ताबेजमा 'पार्टी दर्ता गरेर चुनाव उपयोग गरिनेछैन' भनेर लेख्नुभयो, त्यही कपी छापेर वितरण पनि भए र अहिले घुमाउरो तरिकाले तर्क गरिँदैछ, पार्टी दर्ता नगरीकन त चुनाव उपयोग गर्न दस्ताबेजले कहाँ छेकेको छ र ! अनि राजनीतिक सिद्धान्तको सामान्य ज्ञान हुने जोकोहीलाई पनि राम्रो जानकारी हुनुपर्ने विषय हो- पार्टी चुनावमा नजानु भनेको केन्द्रीय समितिका सदस्यहरू (पदाधिकारीसहित) र जिल्ला समितिका सदस्यहरू (निश्चित रूपमा पदाधिकारीसहित) चुनावमा उम्मेदवार नउठ्नु हो किनभने पार्टी भनेकै केन्द्रीय समिति र जिल्ला समिति हो । संसारका कुनै पनि देशमा कुनै पनि नामका दलहरू भए पनि त्यो दल भनेको केन्द्रीय समिति र जिल्ला समितिको नीतिगत एकता हो । परन्तु हाम्रो पार्टीका कतिपय नेताहरू चुनाव उपयोगका लागि मरिमेटी लाग्नुभएको छ, पार्टी दर्ता गर्ने हदम्याद सकिँदा पनि दर्ताका लागि लालायित हुनुभएको छ, चुनावी गठबन्धन बनाउन पहल गर्ने अभियानमा टुप्पी कसेर लाग्नुभएको छ । के यी गतिविधिहरू पर्टीको बाह्रौँ केन्द्रीय समितिले पारित गरेका ऐतिहासिक नीतिविपरीत होइनन् ? जब स्वयम् महासचिव र प्रवक्ता पार्टीको नीतिविपरीत देखिनुहुन्छ, अनुशासनको पालन हुँदैन, त्यस्तो पार्टीप्रति जनताको विश्वास कसरी पैदा होला ? सार्वजनिक रूपमा देखिएका यी समस्याहरूले जनतामा निश्चित रूपमा विभ्रम पैदा गरेका छन् जसको सफाइ गर्न हर्कुलसलाई अगवीको तबेला सफा गर्नुभन्दा कैयौँ बढी तागत हाम्रो पार्टीका नेता-कार्यकर्ताले लगाउनै पर्ने छ ।

अब यसप्रकारको राजनीतिक समस्याको समाधानको बाटो के हो ? फेरि पनि त्यसको सही जबाफ र सही व्यावहारिक बाटो हो केन्द्रीय समितिको बैठकले स्थापित गरेको विचारको सर्वोच्चतालाई पछ्याउनु, अत्यधिक बहुमतले स्थापित गरेको विचार जसले कमसेकम पार्टीको जीवन बचाएको छ, सिद्धान्तको दियो धप्काएको छ, त्यसको उज्यालोमा क्रान्तिको बाटो पहिल्याउने प्रयत्न गर्नु र हुँदै गरेका नकारात्मक अनुभवहरूको गम्भीर समीक्षा गर्दै भविष्यमा कमजोरीबाट बच्ने प्रयत्न गर्नु । त्यसका लागि पार्टीका नेताहरूले एउटा कठोर कदम त उठाउनैपर्छ त्यो हो, केन्द्रीय समितिले पारित गरेको निर्णयका विरुद्ध जेजे गतिविधिहरू भएका छन्, त्यसलाई निर्ममतापूर्वक विधिवत् रूपमा सच्याउनु र जनताले बुझ्ने र विश्वास गर्ने गरी व्यवहारमा देखाउनु । वास्तवमा हामीले यो तथ्यलाई यतिबेला पनि गम्भीर रूपमा मनन गर्नु आवश्यक छ, हाम्रो पार्टीमा जेजति राजनीतिक नोक्सान भएको छ, त्यो हाम्रो पार्टी जीवन, शैली र संस्कृतिसँग जोडिएका परम्परागत परिशिष्ट (लुर्कन) हरूको नोक्सान हो । मार्क्सले भत्रुभएजस्तै कुनै पनि क्रान्तिकारी पार्टी यसप्रकारका सयौँ गल्ती र कमजोरीबाट नगुज्रीकन विजयको मञ्जिलसम्म पुग्न सक्दैन । यी कमजोरीहरूलाई सच्याउने प्रक्रियाले मात्रै पार्टीलाई एकताबद्ध गर्नेछ, जनताको विश्वास पुनस्थापित गर्नेछ र फेरि पनि गुमेको पार्टीको प्रतिष्ठा पुनर्प्राप्ति हुनेछ ।

८ वैशाख, २०७९

❑ यो साताको कविता

होला नि !

❑ प्रा.डा. जगदीशचन्द्र भण्डारी ❑

सबैतिर संसदीय आतंकको सत्ताले
कच्याककुचुक पारेको भए पनि
त्यसकै अँध्यारो रङ्गले
लिपपोत गरेको भए पनि
कहीं न कहीं सपनाको ज्योतिले
आफ्नो गन्तव्यको रेखा कोरेको होला नि

अलि अलि तरल बन्दै गरेको
निराशाको आँधी बेहरीले
नयाँ कुनै विद्रोहको गीत
कम्पोज गर्दै गरिरहेको होला नि

उतिबेला देखि नै अर्थात्
स्पाटार्कसको दिनरातदेखि नै
कहिले निभ्ने कहिले बल्ने
यस्तै यस्तै हुँदै आएको होला नि

डराउनु पनि छैन
भत्किनु पनि छैन
नत हामीले केही हराउनु नै छ
जतिसक्दो
संसदीय आतंक सत्तालाई
फेरि एकचोटि बल लगाएर
मुड्की बजार्ने बेला आएको होला नि

के छ त विचार
कि यता उभिएर
कि उता उभिएर
टाउको निहुराउने कि
टाउको हिमाल बनाएर
चट्टानी आँखा देखाउने
समय कोर्ने मौका आएको होला नि

भोटको राजनीति

❑ अर्जुन पराजुली ❑

एउटा आयु बढाउने भित्ते घडी
एउटा तन्नेरी बनाउने जादुको छडी
एउटा सुकुम्बासीलाई पक्की घर
एउटा पानी तताथो कि लाग्ने दुधको तर
एउटा महिला समानता जन्माउने गाई
एउटा पिठोको रोटीलाई सुनको बनाउने ताई
एउटा भोकैपिच्छे खान मिल्ने बिस्कुट
एउटा चुलैपिच्छे लान मिल्ने ग्यासको धारो
एउटा मुखको हाँगामा फल्ने मोनो रेल
एउटा डाँडाकाँडामा चल्ने पानी जहाज
एउटा चन्द्रमामा आउने-जाने भर्याङ
एउटा तारामा टुरिष्ट लाने केबुलकार
एउटा एक घर एक रोजगारी
एउटा मङ्गल ग्रहमा करेसाबारी,
ल्याइदिएको छु मैले
झोलामा हालेर तपाईंको आँगनमा,
जे जे खाँचो छ रोजेर लिनोस्
बदलामा मलाई केही दिनु पर्दैन
एउटा भोट दिनुहोस् ।

यी जनपक्षीय मिडियाहरू खोजी खोजी पढौं !

- www.moolbato.com
- www.daunnenews.com
- www.isthaniyapatra.com
- www.navadristi.com
- www.hamrokalapani.com
- www.hamroonline.com
- www.newsabhiyan.com
- वर्गदृस्टि साप्ताहिक
- दाउन्ने साप्ताहिक
- स्थानीयपत्र साप्ताहिक
- छापामार साप्ताहिक
- नयाँ कोशी मासिक
- दायित्वबोध त्रैमासिक

अन्तर्राष्ट्रिय....

मजदुर आन्दोलन कस्तो

हामीले भन्दै आएको क्रान्तिकारी मजदुर आन्दोलनको केन्द्रीय कुरा भनेको यहाँको राजनीतिक ब्यबस्था बदल्ने कुरा हो। राज्यसत्ता बदल्ने कुरा हो। तसर्थ मजदुर आन्दोलन भनेको राजनितिक आन्दोलन कै हिस्सा हो। यो सारतः राजनीतिक आन्दोलन हो। क्रान्तिकारी मजदुर आन्दोलनले क्रान्तिकारी कम्युनिस्ट आन्दोलन सम्बद्ध राजनीतिको सेवा गरेर त्यो आन्दोलनमा एकाकार भएर मात्रै आफ्ना उद्देश्यहरू प्राप्त गर्न सक्दछ। यसलाई राजनीतिबाट स्वतन्त्र र पेशागत बिषय मात्रै बुझियो भने त्यो अर्थवाद,ट्रेडयुनियनवाद हुन पुग्दछ। अर्थवाद र ट्रेडयुनियनवादले गैर-राजनितिक मजदुर आन्दोलन र स्वतन्त्र मजदुर संगठनको माग गर्नुका साथै तलवमानमा वृद्धि,सेवा सुबिधामा वृद्धि,पेशागत र सामाजिक सुरक्षाका अधिकारहरूको सामान्य पुर्पक्ष गर्दछ। यसले मजदुर आन्दोलन र पेशागत अधिकारका बिचमा पर्खाल खडा गर्नुका साथै कानुनी सिमाबद्द आन्दोलनको पैरवी गर्दछ। तर राज्य सत्ता र ब्यबस्थाका दोषहरूका कारण मजदुरबर्गको दीर्घकालीन हित कुण्ठित भएका हुन्छन भन्नेकुरा बुझ्न सक्दैन। अझ भनौं यसले साम्राज्यवाद र तेस्रो बिश्वका बिचको अंतर्विरोधका साथै श्रम र पुँजी वा श्रमिकबर्ग र पुजिंपतीबर्ग बिचको अंतर्विरोधलाई हल गर्न समाजवादी राज्य ब्यबस्थाको आबस्यकतालाई बुझ्दैन।

केही व्यबहारिक कुरा

विभिन्न पत्र-पत्रिकामार्फत सार्वजनिक सूचनालाई आधार मान्दा नेपाली औपचारिक श्रम बजारमा ३५ लाख मजदुरहरू कृयाशिल छन। अनौपचारिक श्रम बजारमा पनि २०-२५ लाखको संख्यामा श्रमिकहरूको कृयाशिलता हुन सक्छ। यद्यपि त्यसको वास्तविक अध्ययन हामिले गर्न सकेका छैनौं। तथापि कुल पचास लाख भन्दा माथि नै श्रमिकहरू छन भन्न सकिन्छ। देशमा झण्डै दुई दर्जन जति महासंघहरू कृयाशिल रहेका छन। झण्डै दुई दर्जन महासंघहरूका घटक संघहरूको संख्या न्युनतम २ सय हुन सम्भव छ। तथापि नेपाली मजदुरहरूको निक्कै सानो अर्थात पौने दुई लाख मजदुरहरू मात्रै संगठनको दायरामा छन भनिन्छ। हरेक बर्ष त्यो संख्या ओरालो लाग्दो छ। मजदुरहरूका पेशागत अधिकार कुण्ठित भैरहेका छन। श्रम बजार श्रमिक मैत्री छैन। सामाजिक सम्मानका दृष्टिले मजदुरबर्ग अपमानित र हेयकर बनाइएको छ। राजनीतिक दृष्टिले श्रमिकबर्गको कुनै भुमिका र स्थान छैन। तथापि नेपाली मजदुर आन्दोलनका ज्वलन्त प्रश्नहरू सडकमा उठ्न सकिरहेका छैनन। थुप्रै गोष्ठी र सेमिनार आयोजित हुन्छन। मजदुरका नाममा देश बिदेशको भ्रमणमा लर्कन लाग्ने गर्छन। मजदुर नेता कार्यकर्ताहरूका तालिम र शिक्षा दिक्षाका नाममा बर्सेनि पौने अरब जतिको विभिन्न परियोजनाहरू संचालित हुन्छन भनिन्छ। त्यसका बाबजुद श्रम प्रतिष्ठानहरूमा मौनता छ र आवाज बिहिनहरूको आवाज बोलिदिने जिम्मेवार निकाय र ट्रेड युनियनहरू भुमिका बिहिन जस्ता देखिएका छन। मजदुर र ट्रेड युनियनहरूका बिचको सम्बन्ध सुमधुर हुँदै जानुको सट्टा दुरि बढ्दै जानुका कारणहरू के हुन सक्छन भन्ने जस्ता प्रश्न बारे व्यापक बहस सिर्जना गर्दै मजदुर आन्दोलनको बिकास गर्ने बाटो खोज्न अब ढिलाइ गर्नु हुन्न।

अन्त्यमा, हामीलाई थाह छ क्रान्तिकारी सिद्धान्त बिना क्रान्तिकारी राजनीति अगाडि बढ्न सक्दैन। क्रान्तिकारी सिद्दान्तको न्यूनीकरण गरेर क्रान्तिकारी आन्दोलनको कुरा गर्नु आफैमा धोका हो। यसका लागि हामिले हाम्रा ब्यबहारका साथै अध्ययनलाई समेत बढाउनु पर्दछ। हामीले बुझ्नु पर्दछ कि सिद्धान्त भनेको व्यवहार सिद्ध अनुभवबाट बिकसित र परिस्कृत ज्ञान कै संग्रह हो। त्यसैले क्रान्तिकारी सिद्धान्तले हाम्रा बाटाहरूमा आइपर्ने अप्ठ्याराहरू जान्न मात्रै होइन त्यसलाई सामना गर्ने उपायको समेत मार्गदर्शन गराउछ। आजको संसारलाई बैज्ञानिक ढंगले हेर्न,बुझ्न र बदल्न दिशानिर्देश गर्दछ। हामिले क्रान्तिकारी सिद्दान्तको आधारमा क्रान्तिकारी मजदुर आन्दोलको पुनर्गठन गर्न पर्दछ। हामीले औधोगिक प्रतिष्ठान लगायत श्रम बजारमा मजदुरहरू सँगै एकाकार भएर काम गर्न सक्ने नेता कार्यकर्ता तयार गर्नु पर्दछ। मजदुरहरूको उदाउँदो शक्तिलाई बुझेर त्यसलाई जागृत गर्ने काममा मेहनत गर्न सक्ने प्रतिभा र क्षमताको केन्द्रीकरण गर्न पर्दछ। आजको युग साम्राज्यवाद र सर्वहारा क्रान्तिको युग हो। लेनिनको यो सश्लेशण आज पनि सत्य छ। बदलिँदो बिश्व सन्तुलन र संसारमा हुँदै गरेको फेरबदल र उथलपुथलका प्रभावहरूले हामीलाई पनि हल्लाउने नै छ। हामीले मजदुर आन्दोल द्वारा देश दुनियाँ हल्लाउने अठोट गर्नु पर्दछ।

विनाशकारी...

र प्रविधिको नाममा प्राकृतिक स्रोतसाधन, सस्तो श्रमशक्ति र बजार अन्धाधुन्ध लुटिरहेको छ। तर, यसले सङ्कटबाट मुक्ति पाउन सकेको छैन। मन्दी, मुद्रास्फीति र बेरोजगारी तीव्र भएका छन्। शिक्षा, स्वास्थ्य लगायत सम्पूर्ण जनजीवन सङ्कटमा छ र जनता चरम अप्ठ्यारोमा परेका छन्। धनी र गरिबका बीचको असमानता बढ्दै गएको छ। युद्धनिर्भर अर्थतन्त्र भएको अमेरिकाले अति मुनाफा कमाउनका लागि संसारका कुना-कुनामा अनेकौं युद्धहरू भड्काइरहेको छ र हतियार बेचिरहेको छ। जीवन डरलाग्दो भएको छ र मानिसहरूले विद्रोह गरिरहेका छन्। साम्राज्यवादले ती विद्रोहलाई दबाउन फासीवादी शक्तिहरूलाई उचालिरहेको छ।"

तीन किसिमका अन्तरविरोधहरूको विश्लेषण गर्दै विश्वभर नै क्रान्तिकारी परिस्थितिको विकास भइरहेको ठहर गर्दै घोषणा पत्रमा भनिएको छ, "विश्व सर्वहारा वर्ग र मार्क्सवादी-लेनिनवादी-माओवादी शक्तिहरूका लागि साम्राज्यवादी शोषण तथा उत्पीडनबाट मुक्ति प्राप्त गर्ने र विश्व शान्ति स्थापना गर्ने एउटै उपाय र तत्कालीन कार्यभार भनेको यस धर्तीबाट साम्राज्यवादलाई जरैबाट उखेल्नु र कुनै प्रकारको युद्ध नहुने समाजवादको स्थापना गर्नु हो।"

घोषणा पत्रको अन्त्यमा भिनएको छ, " यो कार्य पूरा गर्नका लागि वर्तमान ठोस परिस्थिति अनुसार उपयुक्त अन्तर्राष्ट्रिय क्रान्तिकारी सर्वहारा सङ्गठन स्थापना गर्न आवश्यक छ। समाजवादी, नयाँ जनवादी क्रान्ति र राष्ट्रिय मुक्ति आन्दोलनलाई आफ्नो मुक्तिको दिशामा एकताबद्ध नेतृत्व प्रदान गर्न हालका दिनमा विश्वका अग्रदस्ता समुह तथा सङ्गठनहरूले वर्तमान मेहनती जनताको मागलाई लिएर क्रमशः सुदृढ हुँदै गएका छन्। यिनहरूका बीचमा एकता र ऐक्यबद्धता विकास हुँदैछ। केही माओवादी सङ्गठनहरू अन्तर्राष्ट्रिय फोरम निर्माणको आवश्यकतामा सहमत हुनु र यस दिशामा तत्काल कदम चाल्न अनुरोध गर्नु स्वागतयोग्य घटना हो। यसले विश्व सर्वहारा वर्गको विकास हुँदै गएको आत्मगत शक्तिलाई सङ्केत गर्छ। यसका आधारमा सामान्यत विश्वमा र विशेषगरी युक्रेनमा शान्ति स्थापना गर्नका लागि साम्राज्यवादीहरूका सबै प्रकारका आक्रमण तथा युद्धका विरुद्ध लड्न र साम्राज्यवाद विरोधी सङ्घर्षमा एकताबद्ध नेतृत्व उपलब्ध गराउनका लागि विशेष योजनासहित अन्तर्राष्ट्रिय संयुक्त फोरम स्थापना गर्ने प्रयास गरौं।"

मई दिवसमा नेपाल र विश्वभर सच्चा कम्युनिस्ट क्रान्तिकारीहरूले विभिन्न कार्यक्रम गरी सबैखाले प्रतिक्रियावादी व्यवस्थाका विरुद्ध संघर्षको संकल्प गरिरहेका छन्। नेपालमा पनि नेकपा (क्रान्तिकारी माओवादी)को मजदुर संगठन अखिल नेपाल क्रान्तिकारी ट्रेड युनियन महासंघले काठमाडौं उपत्यका लगायत देशैभर विभिन्न कार्यक्रम गरी मई दिवस (अन्तर्राष्ट्रिय श्रमिक दिवस) भव्य रूपमा मनाएको छ।

यस्तो छ घोषणा पत्रको पूर्णपाठ :

मई दिवसको अवसरमा संयुक्त घोषणा : 'रातो मई दिवस – जिन्दावाद'

विश्व सर्वहारा वर्ग तथा मार्क्सवादी-लेनिनवादी-माओवादी शक्तिहरूको तत्कालको कार्यभार भनेको अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा विकास हुँदै गएको क्रान्तिकारी परिस्थितिलाई सदुपयोग गर्नु, विनाशकारी साम्राज्यवादलाई ध्वस्त पार्नु र युद्ध नै नहुने समाजवादको स्थापना गर्नु हो।

मई दिवस विश्व सर्वहारा वर्गले आफ्नो सङ्घर्षको सङ्कल्प गर्ने दिन हो। स्वतन्त्रता, स्वाधीनता, समानता र सार्वभौमसत्ताको लागि आफ्नो शक्ति सन्तुलनको मूल्याङ्कन गर्ने र अथक एवम् थप दृढताका साथ लड्न आफ्नो सम्पूर्ण शक्ति परिचालन गर्ने दिन हो। यस दिनमा सर्वहारा वर्गले आफ्नो देशमा सर्वहारा क्रान्ति र विश्व समाजवादी क्रान्ति सफल पार्ने प्रतिज्ञा गर्दछ। मई दिवसको अवसरमा साम्राज्यवाद विरुद्ध अथक लडिरहेको विश्व सर्वहारा वर्गलाई लाल सलाम अर्पण गर्दछौं।

विश्व, वातावरण र जनतालाई ध्वस्त पार्नु साम्राज्यवादको चरित्र हो। यो निरन्तरताको विनाशमा मात्र जीवित रहन्छ। साम्राज्यवादकै कारण विनाशकारी कोरोनाको सिर्जना भएको हो, यसले आफ्नो आर्थिक तथा वित्तीय सङ्कटलाई टार्न भूमण्डलीकरणको नीतिको अंशको रूपमा अर्थतन्त्रको पुनर्संरचना गरिरहेको छ सम्पूर्ण भार जनतामा थोपरिरहेको छ। एसिया, अफ्रिका र ल्याटिन अमेरिकाका पिछडिएका देशका दलाल नोकरशाही पुँजीपति वर्ग र ठुला जमिन्दार वर्गसँग मिलेर साम्राज्यवादले जबर्जस्ती असमान सम्झौताहरू गरी पुँजी र प्रविधिको नाममा प्राकृतिक स्रोतसाधन, सस्तो श्रमशक्ति र बजार अन्धाधुन्ध लुटिरहेको छ। तर, यसले सङ्कटबाट मुक्ति पाउन सकेको छैन। मन्दी, मुद्रास्फीति र बेरोजगारी तीव्र भएका छन्। शिक्षा, स्वास्थ्य लगायत सम्पूर्ण जनजीवन सङ्कटमा छ र जनता चरम अप्ठ्यारोमा परेका छन्। धनी र गरिबका बीचको असमानता बढ्दै गएको छ। युद्धनिर्भर अर्थतन्त्र भएको अमेरिकाले अति मुनाफा कमाउनका लागि संसारका कुना-कुनामा अनेकौं युद्धहरू भड्काइरहेको छ र हतियार बेचिरहेको छ। जीवन डरलाग्दो भएको छ र मानिसहरूले विद्रोह गरिरहेका छन्। साम्राज्यवादले ती विद्रोहलाई दबाउन फासीवादी शक्तिहरूलाई उचालिरहेको छ। साम्राज्यवादले अवलम्बन गर्दैआएको विनाशकारी नीतिका कारण अन्तर्राष्ट्रिय र घरेलु आधारभूत अन्तरविरोधहरू चर्किंदै गएका छन् र यसरी क्रान्तिकारी परिस्थितिको विकास हुँदै छ।

साम्राज्यवाद र उत्पीडित राष्ट्र तथा जनताका बीचको अन्तरविरोध

कतिपय पिछडिएका देशका जनताहरू साम्राज्यवादी भूमण्डलीकरण र रोजगारी, शिक्षा, स्वास्थ्य लगायतका आधारभूत सुविधा नदिने र मूल्यवृद्धि गराउने सरकारका विरुद्ध साहसपूर्वक लडिरहेका छन्। उत्पीडित जातिहरू आफूमाथिको दमनका विरुद्ध लडिरहेका छन्। विगत २० वर्षदेखि अफगानिस्तानमा दमन गर्दै आएको अमेरिकी सेनाको फिर्ती गत वर्षका महत्वपूर्ण घटनाहरूमध्ये एक हो। १९७५ मा भियतनाममा जस्तै सन् २०२१ मा अफगानिस्तानमा अमेरिकाले पराजयको सामना गरेको छ। जनताहरू दृढ सङ्कल्पका साथ लडछन् भने आधुनिक साम्राज्यवादी सेनाहरू आफ्नो झिटिझाम्टो बोकेर हिँड्न बाध्य हुन्छन् भन्ने कुरा यी घटनाक्रमले देखाउँछन्। उदाहरणका लागि भारतमा ब्राह्मण हिन्दुत्ववादी मोदी सरकारको नवउदारवादी, कर्पोरेट प्रायोजित नीतिका विरुद्ध विभिन्न उत्पीडित वर्ग, क्षेत्र र उत्पीडित जातिका जुझारु सङ्घर्षहरू चलिरहेका छन्। श्रम कानूनको सट्टा ल्याइएका चारओटा संहिताहरू र निजीकरण, मनपरि ठेक्का प्रणाली, कृत्रिम प्रज्ञा, श्रमघण्टाको बृद्धि, ज्याला कटौती, कामको दयनीय अवस्था तथा सुविधा कटौतीका विरुद्ध र न्यूनतम पारिश्रमिक तथा रोजगारीको ग्यारेन्टीका लागि संयुक्त सङ्घर्ष गरिरहेका छन्। किसान सङ्गठनहरूको व्यापक समर्थनमा ट्रेड युनियनहरूले मार्च २८-२९ मा गरेको देशव्यापी हडतालको अभूतपूर्व सफलताले मजदुर किसान एकताको सङ्केत गर्दछ।

साम्राज्यवादी देशहरूमा पुँजीपति र सर्वहारावर्गका बीचको अन्तरविरोध

साम्राज्यवादले आफ्नो सङ्कट टार्न सर्वहारा वर्ग र मध्यम वर्गको शोषण गरिरहेको छ। यसले कृत्रिम प्रज्ञाको प्रविधि प्रयोग गरेर स्थायी रोजगारी र कल्याणकारी कार्यक्रमहरूको कटौती गरिरहेको छ। यसले जनतामा चरम करको भारी बोकाइ रहेको छ। कोभिडका कारण लगाइएको प्रतिबन्ध, जागिरको खारेजी, श्रम घण्टामा बृद्धि, ज्याला कटौती र मूल्यवृद्धिले सर्वहारा वर्ग, कर्मचारी, विद्यार्थी तथा वातावरणीय अभियन्ताहरूलाई विभिन्न देशमा ठुलाठुला आन्दोलन र हड्ताल तर्फ धकेलिरहेका छन्। मजदुरहरूका प्रदर्शनले विभिन्न देशमा जुझारु रूप लिइरहेको छ।

साम्राज्यवादी देशहरूका बीचको अन्तर्विरोध

अमेरिकाका नयाँ राष्ट्रपति जो बाइडेनले अमेरिकाको गिर्दो विश्व प्रभुत्वलाई कायम राख्न अत्यन्त आक्रामक निर्णयहरू लिइरहेका छन् र तिनको कार्यान्वयन गरिरहेका छन्। अमेरिकाले साम्राज्यवादी दावेदारको रूपमा उभिएका रुस एवम् चीनलाई नियन्त्रण गर्न नेटो र जी-७ देशहरूको आधिपत्य जोगाएको छ, क्षक्वाड लाई बलियो बनाएको छ र क्षओकस गठन गरेको छ। तर युरोप भने अमेरिकासँग सहकार्य गर्ने अवस्थामा छैन। जर्मनी र फ्रान्स रूसबाट आयात हुने तेल र ग्यासमा निर्भर छन्। अर्कोतर्फ, ताइवानको मामिलामा हस्तक्षेप गर्दै, ताइवान सागरको पानीमा चीन र अमेरिकाको प्रतिस्पर्धि सैन्य अभ्यास झन् खतरनाक बन्दै गएको छ। रुस र चीनले सैन्य सहयोगका लागि सम्झौता गरेका छन्। शीतयुद्धको अन्त्य पछि साम्राज्यवादी देशहरूका बीचको तनाव र द्वन्द्व अभूतपूर्व रूपमा तीव्र हुन पुगेको छ। यही प्रक्रियामा रुस युक्रेनमाथि अतिक्रमणको युद्धमा होमिएको छ। अमेरिकाले रुससँग गरेको वाचा तोडेर नेटोको विस्तार गऱ्यो, बलजफ्ति वा प्रलोभनमा पारेर ३० ओटा देशलाई त्यसको हिस्सा बनायो, युरोपको तेस्रो ठुलो सैन्य शक्ति रहेको युक्रेनलाई नेटोमा ल्याउने घोषणा गऱ्यो, युक्रेनसँग संयुक्त सैन्य अभ्यास गऱ्यो, युक्रेनको पक्षमा सैन्य शक्ति, सैन्य जहाजहरू र क्षेप्यास्त्रहरू तैनाथ गऱ्यो, यो स्थितिमा रुसले डेढलाख सेना युक्रेनको सीमा क्षेत्रमा तैनाथ गऱ्यो, फलतः साम्राज्यवादी अन्तरविरोध विष्फोट भयो र रुस युक्रेनमाथिको सैन्य आक्रमणमा उत्रियो। विगत दुई महिनादेखि युक्रेनमा विनाशकारी युद्ध चलिरहेको छ। रुस-युक्रेनबीच अप्रिल १२ मा भएको वार्ता असफल भयो। युद्धले थप विनाश निम्त्याउने निश्चित छ। यसले जनतालाई असहनीय उत्पीडन र सङ्कटमा धकेल्नेछ। विश्व सर्वहारा वर्ग र अन्य उत्पीडित वर्ग तथा उत्पीडित जातिहरू साम्राज्यवादी देशका आर्थिक एवम् आधिपत्यवादी स्वार्थको खेलमा पीडित छन्। तेस्रो विश्वयुद्धको खतरा बढ्दै गएको छ।

युक्रेनमाथि रुसी अतिक्रमणको रूपमा भड्किएको युद्ध साम्राज्यवादी युद्ध हो। युक्रेन अमेरिकाको हातको चारा हो। हामी मजदुर, किसान, मध्यमवर्ग र अन्य उत्पीडित वर्ग तथा उत्पीडित जातिहरूलाई युद्धको भर्त्सना गर्न आह्वान गर्दछौं। हामी विश्वका सर्वहारा वर्ग, उत्पीडित वर्ग तथा उत्पीडित जातिलाई कार्ल मार्क्स र फ्रेडरिक एङ्गेल्सका क्षश्रमजीवी वर्गको आफ्नो भन्ने कुनै देश हुँदैन, क्षसबै ठाउँका कम्युनिस्टहरूले विद्यमान (पुँजीवादी) सामाजिक राजनीतिक प्रणालीका विरुद्ध चलेका सबै क्रान्तिकारी आन्दोलनको समर्थन गर्छन्, क्षसबै देशका कम्युनिस्टहरू एक होऊ ', र लेनिनका क्षप्रबुद्ध सर्वहारा वर्गले कुनै पनि साम्राज्यवादी व्वाँसाको समर्थन गर्दैन र क्षयुद्धमा कुनै पनि साम्राज्यवादी देशको पनि लिँदैन भन्ने शिक्षालाई पक्रिन आह्वान गर्दछौं। अमेरिकाको नेतृत्वमा रहेको नेटोलाई भङ्ग गराउन, युक्रेनलाई बलिको बोका बनाई आफ्नो गिर्दो विश्व आधिपत्य जोगाउनका लागि अमेरिकाले चलाएको विध्वंशकारी कार्वाहीका विरुद्ध लड्न, जन आकाङ्क्षा अनुसार अविलम्ब र विना शर्त रुसले युद्ध रोक्न र सेना फिर्ता गराउन माग राख्दै विश्वभरिका जनताले जुझारु सङ्घर्ष गरिरहेका छन्। क्रान्तिकारी परिस्थिति विकास हुँदै छ। त्यसको सदुपयोग गर्नु र साम्राज्यवाद विरोधी सङ्घर्षलाई चर्काउनु विश्व सर्वहारा वर्गको कार्यभार हो। यसले पुटिन सरकारमाथि दबाब दिनेछ। यदि रूस आणविक युद्धमा संलग्न भयो र तेस्रो विश्वयुद्ध सुरु गऱ्यो भने, १९१७ मा कमरेड लेनिन तथा स्टालिनको नेतृत्वमा रुसी सर्वहारा वर्गले सम्पूर्ण उत्पीडित वर्ग तथा जातिहरूले चलाएको अक्टोबर क्रान्तिको सफलताको अनुभवबाट सिक्नुपर्छ र पहिलो विश्वयुद्धलाई गृहयुद्धमा परिणत गरेको विरासतलाई कायम राख्दै रुसी सर्वहारा वर्गले पुटिन सरकारलाई सत्ताच्युत गर्नुपर्छ। त्यसले सर्वहारा वर्गको नेतृत्वमा नयाँ र उच्च स्तरको समाजवादी सरकार स्थापना गर्नुपर्छ। सर्वहारा वर्गको नेतृत्वमा अमेरिका र युरोपेली देशका सर्वहारा तथा उत्पीडित जनताले युक्रेनलाई उक्साउने काम रोक्न माग गर्दै जुझारु आन्दोलन चलाउनुपर्छ। यदि ग्क-ल्ब्ट्इ गठबन्धन तेस्रो विश्वयुद्धमा संलग्न हुन गयो भने, त्यसलाई गृहयुद्धमा बदल्नु पर्छ।

त्यसैगरी नयाँ सामाजिक-साम्राज्यवादी शक्ति चीनका सर्वहारा वर्गले त्यहाँका शासक वर्गलाई पाठ सिकाउनै पर्छ। हामी विश्व सर्वहारा वर्ग र उत्पीडित जनतालाई मानवीय दृष्टिकोणका आधारमा शरणार्थीको रूपमा अन्य क्षेत्रतिर भागेका युक्रेनका मानिसहरूलाई बचाउन अपील गर्दछौं। युक्रेनका सर्वहारा वर्ग र उत्पीडित जनताले आफ्नो देशलाई नेटो-पक्षीय देश विशेष गरी अमेरिकी साम्राज्यवादको पिछलग्गु देशमा परिणत गर्ने जेलेन्स्की सरकारको अमेरिकी-ईयू समर्थक साम्राज्यवादी नीतिको विरोध तथा निन्दा गर्नुपर्छ। तिनीहरूले आफ्नो देशको सार्वभौमसत्ता र आफ्नो राष्ट्रको अस्तित्वको रक्षा गर्न साम्राज्यवादीहरूले थोपरेको युद्धलाई गृहयुद्धमा परिणत गर्नुपर्छ। युक्रेनका उत्पीडित जनताले सर्वहारा वर्गको नेतृत्वमा सबै प्रकारका साम्राज्यवादका विरुद्ध लड्नु पर्छ र सार्वभौमसत्ता प्राप्त गर्नुपर्दछ। डोनबास क्षेत्रमा पर्ने डोनेट्स्क र लुहान्स्क गणतन्त्रका उत्पीडित जाति तथा जनताले रूसी साम्राज्यवादमा भर परेर होइन, सर्वहारा वर्गको नेतृत्वमा आफ्नै शक्तिमा भर परेर आफ्नो भविष्य आफ्नै हातमा लिनुपर्छ। उत्पीडित देशका जनताले साम्राज्यवादी देशसँग दलाल सरकारहरूले गरेका सैन्य सम्झौता लगायतका सबै किसिमका सन्धि-सम्झौता खारेज गर्न लड्नुपर्छ। विश्व सर्वहारा वर्ग र मार्क्सवादी-लेनिनवादी-माओवादी शक्तिहरूका लागि साम्राज्यवादी शोषण तथा उत्पीडनबाट मुक्ति प्राप्त गर्ने र विश्व शान्ति स्थापना गर्ने एउटै उपाय र तत्कालीन कार्यभार भनेको यस धर्तीबाट साम्राज्यवादलाई जरैबाट उखेल्नु र कुनै प्रकारको युद्ध नहुने समाजवादको स्थापना गर्नु हो।

यो कार्य पूरा गर्नका लागि वर्तमान ठोस परिस्थिति अनुसार उपयुक्त अन्तर्राष्ट्रिय क्रान्तिकारी सर्वहारा सङ्गठन स्थापना गर्न आवश्यक छ। समाजवादी, नयाँ जनवादी क्रान्ति र राष्ट्रिय मुक्ति आन्दोलनलाई आफ्नो मुक्तिको दिशामा एकताबद्ध नेतृत्व प्रदान गर्न हालका दिनमा विश्वका अग्रदस्ता समुह तथा सङ्गठनहरूले वर्तमान मेहनती जनताको मागलाई लिएर क्रमशः सुदृढ हुँदै गएका छन्। यिनहरूका बीचमा एकता र ऐक्यबद्धता विकास हुँदैछ। केही माओवादी सङ्गठनहरू अन्तर्राष्ट्रिय फोरम निर्माणको आवश्यकतामा सहमत हुनु र यस दिशामा तत्काल कदम चाल्न अनुरोध गर्नु स्वागतयोग्य घटना हो। यसले विश्व सर्वहारा वर्गको विकास हुँदै गएको आत्मगत शक्तिलाई सङ्केत गर्छ। यसका आधारमा सामान्यत विश्वमा र विशेषगरी युक्रेनमा शान्ति स्थापना गर्नका लागि साम्राज्यवादीहरूका सबै प्रकारका आक्रमण तथा युद्धका विरुद्ध लड्न र साम्राज्यवाद विरोधी सङ्घर्षमा एकताबद्ध नेतृत्व उपलब्ध गराउनका लागि विशेष योजनासहित अन्तर्राष्ट्रिय संयुक्त फोरम स्थापना गर्ने प्रयास गरौं।

विश्व समाजवादी क्रान्तिलाई अगाडि बढाऔं।

यस दिशामा अझै एकजुट भएर लागौं।

हस्ताक्षरकर्ता पार्टीहरु :

भारत कम्युनिस्ट पार्टी (माओवादी),
टर्की कम्युनिस्ट पार्टी-मार्क्सवादी-लेनिनवादी,
फिलिपिन्स कम्युनिस्ट पार्टी
ग्यालिसिया कम्युनिस्ट पार्टी
निर्माण कमिटी
माओवादी कम्युनिस्ट पार्टी – इटली
नेपाल कम्युनिस्ट पार्टी (क्रान्तिकारी माओवादी)
अफगानिस्तान कम्युनिस्ट (माओवादी) पार्टी
अफगानिस्तान कम्युनिस्ट (माओवादी) पाटी – शोला जाविद
एल काडेहान्स पार्टी – ट्युनिसिया
माओवादी क्रान्तिकारी लिग – श्री लङ्का
नर्वे क्रान्तिकारी कम्युनिस्ट्स (आरके)
क्रान्तिकारी कलेक्टिभ वेलायत (पुरानो आरभिएम)
इरान लाल पथ माओवादी समूह

मई १, २०२२

विप्लव...

विचार, राजनीतिक उच्चतासहित गरेको विद्रोह गतिहीन भएको भन्ने निष्कर्षसहित एकीकृत जनक्रान्तिको कार्यदिशा निर्माण गर्दै दलाल संसदीय व्यवस्थाविरुद्ध वैज्ञानिक समाजवादको सपना बोकेर विप्लवको नेतृत्वमा नेकपा गठन भयो। वर्तमानको व्यवस्था, संविधान, नियम, कानुनविरुद्ध नयाँ व्यवस्थाको परिकल्पना गरेको नेकपा र नयाँ सपना बोकेर एकीकृत जनक्रान्तिको यात्रामा होमिएका हजारौँ जनता, नेता-कार्यकर्ताहरूको सपनामाथि बुधबार नेकपाका महासचिव विप्लवद्वारा जारी विज्ञप्तिले कुठाराघात मात्रै होइन, गम्भीर प्रकारको धोका भएको छ। फेरि पनि हामी एकीकृत जनक्रान्तिका सहिद परिवार विप्लव-प्रकाण्डलाई सच्चिन, पार्टी केन्द्रीय समितिले गरेको निर्णयबाट नभाग्न र पार्टी विघटनको वक्तव्य फिर्ता लिन महासचिव विप्लवलाई अपिल गर्दछौँ।'

वक्तव्यमा अगाडि भनिएको छ, 'पार्टीमा देखिएका समस्याहरूलाई छलफल र बहसबाट भागेर पार्टीको महासचिवले पार्टी विघटनको घोषणा गर्नु आपत्तिजनक मात्रै नभई आफ्नो लक्ष्य, विचार र आन्दोलनबाट भागेको पुष्टि भएको छ। एकीकृत जनक्रान्ति विशाल जनता, सयौँ-हजारौँ नेता-कार्यकर्ता तथा १२ जना हाम्रा प्रियजनको रगतले लत्पतिएको अतुलनीय देन, मेहनत र पसिनाको सङ्गम हो नेकपा। सिङ्गो पार्टीलाई मुठीभर मान्छेको अधीनमा राखेर क्रान्ति अगाडि बढ्न सक्दैन, न त हामीले खोजेको वैज्ञानिक समाजवाद स्थापना नै हुनसक्छ। अन्यथा नेकपाभित्र विप्लव-प्रकाण्ड गुटमा देखिएको गम्भीर प्रकृतिको वैचारिक विचलन धोका मात्रै नभई हामी सहिद परिवारको दृष्टिमा अक्षम्य अपराध हो भन्ने पुष्टि हुन पुगेको छ। यो प्रक्रियामा हामीले हाम्रा परिवारका १२ प्रियजन गुमायौँ। परिवारको सपनालाई समाज र देश बदल्ने उच्च चाहना राखेर एकीकृत जनक्रान्तिको मैदानमा होमिएका हाम्रा प्रियजन सपनाको बाटोमा केही पाइला नटेक्दै सामान्य सङ्घर्षमा गुमाउनु पर्दाको पीडालाई शब्दमा व्यक्त गर्न सकिँदैन। सुन्दर सपना बोकेका कलिला अनुहारहरू क्षणभरमै काठमाडौँका गल्लीबाट क्षतविक्षत शरीर र मासुका टुक्राहरू बलुटेर पशुपति आर्यघाट पुग्दै गर्दा टुक्रा परेका लाससँग हामीले प्रतिबद्धता गरेका थियौँ- हामी पार्टीको यो बाटोमा साथ दिनेछौँ। हामीले हाम्रो पार्टीलाई अभिभावक ठान्यौँ। घटनाबारे थुप्रै शङ्का, प्रमाण, बिमति पार्टीभित्र राख्यौँ। सामान्य बन्दको कार्यक्रममा बमको प्रयोग के थियो ? वा बमबारे केही पनि नजानेका मानिसलाई बम किन भिराइयो ? वा नेताका आफन्त किन प्रयोग हुँदैनन् यस्ता कार्यक्रममा ? यस्ता प्रश्न उठाउँदै गर्दा देश र राष्ट्रका लागि बलिदान भयो भन्ने विचारको उच्चताले जितिरह्यो।'

वक्तव्यको अन्त्यमा भनिएको छ, 'तर ३ बुँदे सहमतिपछि नेकपामा देखिएको परिवर्तनले शङ्काहरू थुप्रै जन्मिए। अन्ततः विप्लवको यही संसदीय फोहोरी खेलमा गएर नेकपा विघटन गर्ने चुनावी प्रस्तावले सबै कुरा सडकमा ल्याइदियो। अतः अब विप्लव र प्रकाण्ड नसच्चिने हो भने धोका, बेइमानी, गद्दारी र राजनीतिक अपराधलाई हामी सहिद परिवारले काँध थाप्न नसक्ने कुरा स्पष्ट पार्न चाहन्छौँ र १२ जनाको हत्या केका लागि थियो ? विप्लव-प्रकाण्डलाई जबाफ दिन अपिल गर्दछौँ। विचारबाट स्खलित भएका नेताहरूको आरोप-प्रत्यारोपले हामीलाई निकै दुःखी बनाएको छ। अब हामीले आशा गरेका विप्लव-प्रकाण्ड रहेनन्। हामी सहिद परिवारहरू क्रान्तिको झन्डा उठाउन नेकपाका क्रान्तिकारी नेता-कार्यकर्ताहरूलाई अपिल गर्दछौँ। हाम्रा प्रियजनको सपना सडकमा नसुकाउन हामी हातेमालो अवश्य गर्नेछौँ। साथै हामी सहिद परिवार, सहिदका सपना, जनता र नेकपाका समर्थक-शुभचिन्तकमाथि जुन अपराध भएको छ, यसको सम्पूर्ण हिसाब-किताब गर्ने प्रतिबद्धता पनि व्यक्त गर्दछौँ।'

स्मरणीय छ, नेकपाको बाह्रौँ केन्द्रीय समितिको बैठकको निर्णय लत्याउँदै विप्लव-प्रकाण्डले विभिन्न स्थानमा पार्टीका नाउँमा नेता-कार्यकर्तालाई यही दलाल पुँजीवादी संसदीय व्यवस्थाको चुनावमा उठाएपछि पार्टीभित्र क्रान्तिकारी र आत्मसमर्पणवादी लाइनबीच तीव्र वैचारिक सङ्घर्ष चुलिएको समयमा विप्लवले आत्मसमर्पणवादी लाइनको समर्थन गर्दै क्रान्तिकारी विचारका नेताहरू धर्मेन्द्र बास्तोला 'कञ्चन' र हेमन्तप्रकाश ओली 'सुदर्शन' लाई कथित निष्कासन गरेको विज्ञप्ति जारी गरेका थिए। सहिद परिवारहरूको वक्तव्य विप्लवको उक्त पलायन र कायरतावादी हर्कतपछि सार्वजनिक भएको हो।

(जि.प्र.का. काठमाडौं, द.नं. १९४-०७२/०७३ म.क्षे.हु.नं. १२-२ ०७६/०७७) वर्ष ६ अङ्क ४३ वर्गदृष्टि Bargadristi Weekly साप्ताहिक

आलोपालो

अखिल नेपाल क्रान्तिकारी ट्रेड युनियन महासंघ अध्यक्ष ईश्वर तिमिल्सिनाद्वारा प्रस्तुत अबधारणापत्र

अन्तर्राष्ट्रिय मजदुर दिवस र मजदुर आन्दोलनको कार्यभार

बिषय प्रवेश :-

१३३ बर्ष अधि कमरेड एंगेल्स नेतृत्वको दोश्रो अन्तरराष्ट्रय द्वारा अमेरिकी श्रमिकहरूको साहस र सौर्य मात्रै होइन आफ्ना उद्देश्य प्रतिको अबिचलित समर्पण मार्फत प्राप्त गरेका सफलताका साथै मजदुरहरूले खडा गरेका ऐतिहासिक कीर्तिमानहरूको बिश्वब्यापीकरण गर्ने निर्णयसँगै मजदुर आन्दोनको त्यो गौरवगाथा आज पर्यन्त संसारभर स्मरण गरिदै आएको छ। १३३ औं मे दिवसको बारेमा चर्चा गर्दा हामीले अमेरिकी मजदुर आन्दोलनको बिरता,बलिदान र बिजयको गौरवका साथै पुजीवादी शोषण उत्पीडनका विरुद्ध मजदुर आन्दोलनले समाएको क्रान्तिकारी सिद्धान्तका साथै कानुनी सिमा र बन्देजहरू भत्काएर मात्रै मजदुर बर्गले आफ्ना उद्देश्यहरू प्राप्त गर्न सक्छन भन्ने कुराको गम्भीर महत्त्वलाई न्यूनीकरण गर्न हुदैनामइ आन्दोलनको स्मरण गर्नुको अर्थ त्यसको क्रान्तिकारी आत्माको रछ्या गर्नु हो,त्यसप्रति प्रतिबद्ध रहनु हो र त्यसको उज्यालोमा अगाडि बढ्नु भन्ने कुरा आत्मसात गर्नु पर्दछ।

युगको भाष्य प्रयास

उदारीकरणको युग,उदार प्रजातान्त्रिक युग,प्रतिस्पर्धाको युग,स्वतन्त्रताको युग,समृद्धिकोयुग आदि भनेर आजको युगको परिभाषा गर्ने गरिएको छ। भुमण्डलीकृत बिश्व ब्यबस्था जे जस्ता बिशेषण झुण्ड्याए पनि, जे जति स्वर्णिम युगको रूपमा महिमा गरे पनि आजको युगको मुलभुत चरित्रको चरितार्थ गर्न त्यतिले मात्रै सम्भावना छैन। गत शताब्दीको अन्त्यमा अमेरिकी बिश्व ब्यबस्थाको उदय र सोभियत मोडेलको पराजय सँगै नयाँ युगको सुत्रपात भएको घोषणाका साथ पुँजिवादी भाष्य स्थापित गर्न कोशिश हुँदै आएका छन। तिनै भाष्य र दृष्टिकोणबाट झट्ट हेर्दा त्यस्ता भनाइहरू आकर्षक अबस्य छन तर परिस्थिति त्यति आकर्षक छैन।श्रम र पुजीका बिच बिषमता बढ्दो छ। एकातिर मुट्ठिभर मानिसहरू समृद्धिको शिखर चढ्दै जाने अर्कोतिर बहुसंख्यक मानिसहरू गरिबीको पाताल भासिदै जाने प्रक्रियाले तिब्रता पाइरहेको छ।उत्पादनका साधनहरूको उन्नति र प्रगतिले उत्पादनमा ब्यापकता आइरहेको छ तर त्यो बितरणका हिसाबले सिमित मानिसका जीवनमा मात्रै सुबिधा प्राप्त छन।उन्नत प्रबिधिको बिकास र त्यसमाथिको स्वामित्व पुँजिपतीबर्गले आफ्नो पकड र नियन्त्रणबाट बाहिर जान दिइरहेको छैन अझ भनौं उत्पादनका साधनहरू पुँजिपतीबर्गले आफ्नो नियन्त्रण कायम गर्ने चरीत्रमा कुनै परिवर्तन भएको छैन। खास केही देशहरू उन्नत प्रविधिमाथिको बर्चस्व सहित समृद्दीले अकल्पनीय उभोगती हासिल गर्दै जाने अर्कोतिर बहुसंख्यक देशहरूको उधोगतीतिर झर्दै जाने र श्रम शक्ति निर्यात गरेर जीवन जिउन पर्ने बाध्यता छातेम्रो बिश्व अथवा गरिब तथा निर्वाहमुखी अर्थतन्त्र भएका मुलुकहरूले थपिदै गएको श्रमशक्ति खपत गर्न सक्ने श्रम बजारको ब्यबस्थापन गर्न सक्ने स्थिति छैन साथै श्रमिकहरूका आकांक्षाहरूको सामान्य संबोधन गर्न सक्ने सन्तुलित र न्यायोचित श्रम नितिहरूको निर्माण गर्न सक्ने हैसियत समेत राख्न सक्दैनन फलस्वरूप त्यहाँका श्रमिकहरूको विकसित मुलुकहरू तर्फ पलायनको लहर झन पछि झन बढ्दो छ।

कम्युनिस्ट र मजदुर आन्दोलन:-

विश्वभरी कम्युनिस्ट आन्दोलन संकट ग्रस्त छ। सशस्त्र संघर्ष मार्फत अगाडि बढिरहेका केहि पार्टीहरूले युद्धमा धक्का खाएर संकटतिर धकेलिएका छन। केही पार्टीहरू संसद र चुनावमा पराजित भएर कम्युनिस्ट आन्दोलनको उठान र बिकाशका निम्ति भएका प्रयत्नहरूले एक पछि अर्को असफलता बेहोरिरहेको छ। एकातिर आफ्ना बिरोधि बर्गका विरुद्धको मोर्चामा भन्दा धेरै अन्तरपार्टी संघर्षमा पराजित हुँदै आएको कम्युनिस्ट आन्दोलनको स्थिति छ। नेपाली कम्युनिस्ट आन्दोलनको स्थिति पनि त्यो भन्दा पृथक छैन। नेपालमा कम्युनिस्ट नामका दर्जनौं पार्टीहरू स्थापित छन। आफुलाइ नेपाल कै नम्बर एक भन्ने कम्युनिस्ट पार्टीको नाममा चुनावी श्रेष्ठता कायम गरेर श्रमजीवीबर्गको नेतृत्व गर्ने दावीका साथ संसदमा दुई तिहाईको नजिक जित हासिल गरेर पुगे पनि नेपाली मजदुरहरूको जिवनमा कुनै आशातित काम हुन सकेन।बरु उदारीकरणको निति अनुसरण गरेर श्रमिकहरू माथि शोषण,दोहन र उत्पीडन गर्ने कानुनहरू निर्माण गरिए। समाजवाद उन्मुख ब्यबस्था,पुरानो अध्यारो युगको अन्त्य र नयाँ उज्यालो युगको सुत्रपात,रोजगारिको हकको प्रत्याभूति जस्ता आकर्षक नाराहरूले श्रमिकहरूको जीवनमा कुनै परिवर्तन सम्भव थिएन। त्यसका निम्ति क्रान्तिकारी सिद्धान्त,नीति योजना र कार्यक्रम साथै त्यसको कार्यान्वयन गर्ने इमानदार प्रयत्न चाहिन्थ्यो त्यो चाहिँ थिएन। मुख्य प्रश्न संसदवादले मजदुरबर्गको हितमा काम गर्न सक्ने थिएन त्यसैले कुरा सामजवादको गरेर सेवा उदारवादको थियो।

बाँकी ७ पेजमा

कमरेड हर्कबहादुर शाहीको जीवनसंगीनी नैनकला शाहीको स्मृतिमा प्रथम वार्षिक स्मृतिसभा सम्पन्न

दैलेख। कमरेड नैनकला शाहीको स्मृतिमा प्रथम वार्षिक स्मृति सभा सम्पन्न भयो। उक्त कार्यक्रम हर्कबहादुर शाही स्मृति फाउन्डेसन र परिवारले श्रद्धा सुमन र श्रद्धाञ्जली गरेका छन्। स्मृति सभाको अध्यक्षता फाउन्डेसनका अध्यक्ष र परिवारका तर्फबाट दिपकबहादुर शाहीले गर्नुभएको थियो। प्रमुख अतिथि परिवारका जेष्ठ सदस्य तुल्क्षा शाही, अतिथिहरू पुर्व उप सभापति सुर्यबहादुर शाही , कर्णाली प्रदेश पुर्व योजना आयोग सदस्य योगेन्द्रबहादुर शाही, चामुण्डाविन्द्रासौनि नगरपालिकाका उप मेयर तारा शाही, चाउथे कामि, गंगे कामि, भरत शाही, विष्णु शाही, पुरे कामी, जगदिश शाही, नन्दा विष्ट, कर्णबहादुर शाही, धुर्वबहादुर शाही,नारायणजंग शाहीले श्रद्धाञ्जली मन्तव्य राख्नु भएको थियो। वक्ताहरूले कमरेड हर्कबहादुर शाहीको राजनीतिक जीवनलाई सर्वहारा किसान मजदुर वर्गको पक्षमा काम गर्ने पुरकको भुमिका निर्वाह गर्नु, भयो। नेपालको वामपन्थी क्रान्तिकारी परिवर्तनका सम्पुर्ण आन्दोलनमा सवै राजनीतिक पार्टी नेता कार्यकर्तालगायतलाई जसरी आफ्नो जीवन प्रयत्न सेवा लागि रहनु भएको कुरा चर्चा गर्नु भयो।

लालपुर्जा नदिए 'स्थानीय निर्वाचनमा सहभागी नहुने' पश्चिम नवलपरासीका बर्दघाट-४ मर्चाघोलावासीको चेतावनी

नवलपरासी - पाँच दशक देखि लालपुर्जाको आशामा रहेका यहाँका सुकुम्बासीहरूले दलहरूले स्थानीय चुनाव अगाडि 'लालपुर्जा नदिए निर्वाचनमा सहभागी नहुने' चेतावनी दिएका छन्।

गाउँ गाउँमा स्थानीय तहको निर्वाचनको प्रचार तीब्र हुदैं गर्दा सुकुम्बासी मतदाता बढी भएका क्षेत्रमा 'नो लालपुर्जा नो भोट' को नारा चर्काउदै चुनाव 'बहिस्कार'मा समेत जाने सुकुम्बासीहरूको चेतावनी छ।

पश्चिम नवलपरासीको बर्दघाट नगरपालिका-४ मर्चाखोलाका सुकुम्बासीहरूले ' दलहरूले लालपुर्जा सिरानीमै हालिदिन्छौ'भनेको पाँच दशक बित्दा समेत आफुहरूले लालपुर्जा नपाएकोले यस पटकको निर्वाचनमा सहभागी नहुने बताए।

आइतवार गाउँमा नो लालपुर्जा नो भोटको अभियान उद्घाटन गर्दै उनीहरूले पटक पटक दलहरूले लालपुर्जा दिने झुटो आश्वासनमा दिने गरेको उल्लेख गर्दै जुन सुके दल आएपनि आफूहरूको भावना माथि खेलबाड गरेको बताए।

राजनीतिक दल र उम्मेदवारले भोट तान्न घोषणापत्रमार्फत लालपुर्जाको आश्वासन दिदै आएको भएपनि भुमिहीन सुकुम्बासीलाई ब्यवस्थापन गर्न उदाशीन रहेको सुकुम्बासीहरूको भनाई छ।

कार्यक्रममा यस पटकको स्थानीय निर्वाचनमा गाउँमा आएर झुटा आश्वासन नबाँड्न सुकुम्बासीहरूले चेतावनी समेत दिएका थिए।

करिब ३ सय ५० घर बढी सुकुम्बासीहरू रहेको मर्चाखोला गाउँका बासिन्दाले नो लालपुर्जा नो भोट, झुटा

आश्वासन कहिले सम्म ? जस्ता चर्का नारावाजी गर्दै लालपुर्जा नलिई गाउँमा नआउन उम्मेदवारहरूलाई आग्रह गरेका हुन।

गाउँबाट निकालिएको सुकुम्बासीहरूको जुलुस बर्दघाटको मुख्यबजार परिक्रमा गर्दै पुनः गाउँकै चौतारोमा पुगेर कोणसभामा परिणत भएको थियो।

उनीहरूले २०७४ सालमा स्थानीय तहको निर्वाचनपछि आएका जन प्रतिनिधिले सुकुम्बासी बस्तीमा खानेपानीको धारा जडानको सिफारिस समेत रोकेको बताउदै दलहरू भोट माग्न आउने गरेको तर जनताका समस्या समाधानका लागि अभिभावक बन्न नसकेको बताए।

कार्यक्रममा स्थानीय अगुवा चुडामणि भण्डारीले संसदीय ब्यवस्था ढाट छलहरूको ब्यवस्था रहेको बताउदै लालपुर्जा पाउनबाट दशकौ देखि सुकुम्बासीहरू ठगिएको बताउनुभयो।जति वटा सुकुम्बासी आयोग बनेपनि आफुहरूको पक्षमा काम नगरेकोले दलहरूलाई यस पटक गाउँबाट भोट नदिने सल्लाह भएको स्थानीय बिष्णु गैरेले बताउनुभयो। पटक पटक आश्वासन पायौ लालपुर्जा पाएनौ -उहाँले भन्नुभयो - यो पटक विना लालपुर्जा भोट हाल्न नजाने गाउँमा सल्लाह छ।

जुन सुकै दलको जन प्रतिनिधि आएपनि जनताको सेवक भन्दा ठालु हुने गरेकोले स्थानीयवासीले नो पुर्जा नो भोट को अभियान ल्याएको गैरेको गुनासो छ।नव दुर्गा संरक्षण मन्दिर समितिका अध्यक्ष समेत रहेका गैरेले गाँउको युवा कल्ब, महिला समुह, मन्दिर समितिलगायतका संघसंस्थाको आयोजनामा संर्घष थालिएको जानकारी दिनुभयो।

कार्यक्रममा स्थानीय मर्चाखोला विकास महिला समुहकी अध्यक्ष सिता घर्तीले सुकुम्बासी जनताहरू एकताबद्ध भएर लालपुर्जा मागेको बताउनुभयो। पटक पटक लालपुर्जा दिने आश्वासन दिइयो -घर्तीले भन्नुभयो - पूरा गर्नै नसक्ने भए किन आश्वासन दिने ? धेरै आश्वासनको पोको लिएर गाउँमा नआउन दल तथा उम्मेदवारहरूलाई उनले सुझाव दिनुभयो।

नव दुर्गा संरक्षण मन्दिर समितिका सचिव बीर बहादुर तमु मर्चाखोला आदर्श युवा कल्बका अध्यक्ष घनश्याम ढकाल सचिव अश्विन परियारलगायतले बोल्दै भोट बैकका रूपमा सुकुम्बासीहरू प्रयोग नहुने उद्घोष गर्नुभयो।

बिरोध कार्यक्रम पछि गाउँलेहरूले १७ सदस्सीय सुकुम्बासी संर्घष समिति समेत गठन गरेका छन्।

आगलागी हुन नदिन चनाखो बनौं

आगलागीबाट वर्षेनी अर्बौंको क्षति हुने गरेको छ । सावधानी अपनाउन सके जनधनको क्षति रोक्न सकिन्छ, त्यसका लागि :

- खाना पकाइसक्ने बित्तिकै आगो, ग्यास चुल्हो, स्टोभ वा हिटर निभाइहालौं ।
- सिलिण्डरको रेगुलेटर र पाइप वा चुल्होबाट ग्यास लिक भएको छ/छैन, ध्यान दिने गरौं ।
- ग्यास वा पेट्रोलको गन्ध आए बेवास्ता नगरौं ।
- सलाई, लाइटरजस्ता आगो सल्काउने वस्तु बालबालिकाले भेट्टाउने ठाउँमा नराखौं ।
- खाना पकाइसकेपछि पानी छ्यापेर आगो निभाऔं ।
- चुरोट, तमाखु, चिलिम, सुल्पा नखाऔं । खाएमा आगो राम्ररी निभाऔं ।
- बिजुलीबाट तार, प्लग, स्वीच र वायरिङ ठीक अवस्थामा छ/छैन नियमित जाँच गरौं ।
- घरबस्ती नजिकै पोखरी, ट्यांकी वा अरु कुनै तरिकाले पानीको जोहो गरिराखौं ।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

साल्ट ट्रेडिङ कर्पोरेशन लिमिटेड द्वारा प्रवर्द्धित STC ग्याँस

तौल पूर्ण, सुरक्षा सम्पूर्ण

- ISI स्टाण्डर्डको मित्र बाहिर रबर कोट मे बीचमा स्टिलको जाली भएको ३ तहको होजपाइप
- उच्च गुणस्तरको रेगुलेटर
- पुन: प्रयोग गर्न नसकिने प्लास्टिक सिल भएको सिलिण्डर
- कम्प्यूटर प्रविधिबाट चल्ने प्लान्ट, तौलमा सोह्रै आना दुरुक हुनुहोस्

मेट्रो काठमाडौं ग्या...स इण्डस्ट्रिज लिमिटेड
जुंगेसोला घाटिङ्ग
सम्पर्क कार्यालय कालिमाटी, काठमाडौं,
फोन नं. ४१८६८१६, सम्राईज बैक रहेको भवनको माथिललो तल्ला
ईमेल: metro@stcnepal.com

साल्ट ट्रेडिङ्ग समूहका उत्कृष्ट खाद्य बस्तुहरू

प्रकाशक : वर्गदृष्टि मिडिया प्रा.लि., **प्रबन्ध निर्देशक** : हुकुमबहादुर सिंह, **सम्पादक** : इन्द्रबहादुर राउत, **फोटो**: जय दाहाल, **कार्यालय** : काठमाडौं-१०, बुद्धनगर **सम्पर्क नं.** : ९८५१०७६८६४, ०१-५२६०११२ **इमेल** : bargadristi073@gmail.com, **मुद्रण** : सुजल अफसेट प्रेस, बागबजार, काठमाडौं।